မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ရေရှည်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုအခြေအနေ နှင့် စစ်တပ်အင်အားတိုးချဲ့ချထားလာမှု

2009

တီဘီဘီစီ
ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက် ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး ညွန့်ပေါင်းအသင်း

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက် ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး ညွန့်ပေါင်းအသင်း
နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ်

မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ရေရှည်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုအခြေအနေ နှင့် စစ်တပ်အင်အား တိုးချဲ့ချထားလာမှု

အောက်ဖော်ပြပါအဖွဲ့အစည်းများက ကွင်းဆင်းသုတေသနလုပ်ငန်းများနှင့် နောက်ဆုံးအခြေအနေ သတင်းများ ပေးပို့ကူညီခဲ့ကြပါသည်။

ကရင် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာကော်မီတီ
ကရင် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးရုံး
ကရင်နီ လူမှုဖူလုံရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာန
မွန် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီ
ရှမ်း ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီ

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက် ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးညွန့်ပေါင်းအသင်း
12/5 Convent Road, Bangrak, Bangkok, 10500, Thailand
tbbcbkk@tbbc.org
www.tbbc.org

ရှေ့မျက်နှာဖုံးဓါတ်ပုံ။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သော်လည်း ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရဆဲဒုက္ခသည်များ (သံတောင်မြို့နယ်၊ ၂၀၀၉) ခုနှစ်။ (CIDKP)
နောက်ကျောဖုံးဓါတ်ပုံ။ မြစ်ကိုဖြတ်ကူးနေကြစဉ်၊ မိုင်းတုံမြို့နယ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ်။ (SRDC)
ဒီဇိုင်း။ Wantanee Maneedang
ပုံနှိပ်စက် ။ Wanidapress Chiangmai Thailand

မာတိကာ

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ် ၁

၁။ နိဒါန်း ၇
၁။ ၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ယိုယွင်းပြိုကွဲနေသည့် အခြေအနေ ၈
၁။ ၂။ ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှုများ ၁၃
၁။ ၃။ ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်း ၁၆

၂။ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသ နောက်ဆုံးအခြေအနေ ၂၃
၂။ ၁။ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ၂၄
၂။ ၂။ ကရင်နီပြည်နယ် ၂၆
၂။ ၃။ ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းဒေသများ ၂၉
၂။ ၄။ ကရင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းဒေသများ ၃၂
၂။ ၅။ မွန်ဒေသများ ၃၄
၂။ ၆။ တနင်္သာရီတိုင်း ၃၇

၃။ ရေရှည် အိုးအိမ်အခြေပျက်ခြင်းနှင့် စစ်တပ်များ တိုးချဲ့ချထားခြင်း။ ၄၁
၃။ ၁။ အတိဒုက္ခ ဖြစ်စေခြင်း အကြောင်းရင်းများ။ ၄၂
၃။ ၂။ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများ။ ၅၀
၃။ ၃။ ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်များ အတိုင်းအတာနှင့် ဒေသအလိုက် ပျံ့နှံ့တည်ရှိပုံ။ ၅၅
၃။ ၄။ ရှင်သန်ရပ်တည်ရေး ဖြေရှင်းနည်းများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း။ ၆၀
၃။ ၅။ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုတွင်တွေ့ရသော အတားအဆီးများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ။ ၆၅

နောက်ဆက်တွဲများ ၆၉
၁။ ပြည်တွင်း၌ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရသော ဒုက္ခသည်ဦးရေ ခန့်မှန်းချက် (၂၀၀၉ ခုနှစ်) ၇၀
၂။ ဖျက်ဆီး၊ ရွှေ့ပြောင်း၊ စွန့်ပစ်ခံရသည့်ကျေးရွာများ (၂၀၀၈–၂၀၀၉) ၇၁
၃။ ရွှေ့ပြောင်းစုစည်းစခန်းများ (၂၀၀၉) ၇၃
၄။ မြန်မာပြည်အရှေ့ပိုင်း နအဖ၏စစ်တပ်ဌာနချုပ်များ (၂၀၀၉) ၇၅
၅။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ ၇၇
၆။ အတိုကောက် ဝေါဟာရများနှင့် နေရာအမည်များ ၈၁

မြေပုံများ

ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း ၂၅
ကရင်နီ ပြည်နယ် ၂၇
ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းဒေသများ ၃၁
ကရင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းဒေသများ ၃၃
မွန်ဒေသများ ၃၅
တနင်္သာရီတိုင်း ၃၉
မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေသတွင်း စစ်တပ်တိုးချဲ့ချထားလာမှု ၄၃
မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ဖက်ပိုင်းအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ၄၇
မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများရှိ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရသော ကျေးရွာများ ၅၅
မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ပြည်တွင်းအခြေပျက်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှု ၅၉

ဇယားချပ်များ

အိမ်ထောင်စုအလိုက် စစ်တမ်းကောက်ယူမှု (နမူနာ) (၂၀၀၉) ခုနှစ် ဇယား ၁၉
စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွင် ဖြေဆိုသူများ၏ လူဦးရေ ခွဲခြားပြဇယား ၂၂
ဘေးကင်း၊ လုံခြုံရေးအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများပြဇယား ၄၅
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုပြဇယား ၄၉
အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအကြောင်းထင်မြင်ချက်ပြဇယား ၅၂
ကလေးများကို စစ်တပ်အတွင်း သွပ်သွင်းစည်းရုံးသွပ်သွင်းမှုပြဇယား ၅၄
အချိန်မီ ကြိုတင်သတိပေးသူ ရင်းမြစ်များပြ ဇယား ၆၂
လူသားချင်းစာနာကူညီမှုများကြောင့် ကာကွယ်ပေးမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုများ ၆၄
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်မှုကြောင့် သက်ရောက်မှုပြဇယား ၆၅
နီးစပ်ရာမြို့များသို့ ဆက်သွယ်ရန် အခက်အခဲများပြပုံ ၆၆
နီးစပ်ရာမြို့များသို့ ဆက်သွယ်မှုများပြပုံ ၆၇

“ယခုကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည် ပြီးခဲ့သည့်နှစ်များအတွင်း အရေအတွက် အမြောက်အများနှင့် ပုံမှန်ဆိုသလို ဖြစ်ပွားနေခဲ့ပြီး၊ ဤအချက်များက ဖော်ပြနေသည်မှာ ယခုအမှုများသည် အလယ်အလတ်ပိုင်းနှင့် အောက်ခြေအရာရှိများက တဦးချင်းအမှုအကျင့် ဖောက်ပြန်မှု အရကျူးလွန်ကြသည့် သီးခြားကိစ္စများမဟုတ်ဘဲ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေရေးရာများ တာဝန်ယူထားကြသော အမြင့်ဆုံးအဆင့်မှ ချမှတ်သည့်မူဝါဒများ၏ ရလာဒ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြသနေသည်။”

ရာဇူမာ လာလား (Rajsoomer Lallah)။ ၁၉၉၈။ “မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေးအခြေ အနေနှင့်ပတ်သက်၍ ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာ” လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် အထူးစုံစမ်း တင်ပြသူသံအရာရှိက ရေးသားတင်ပြသည့်အစီရင်ခံစာ။ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၊ (A/53/ 364) အပိုဒ် ၅၉။

“အထွေထွေညီလာခံသည်၊ မြန်မာအစိုးရထံ တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် အရပ်သား ပြည်သူများအပေါ် ပစ်မှတ်ထားထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက်မှုများ ချက်ချင်းရပ်ဆိုင်းစေရေးအတွက် အရေးပေါ် လုပ်ဆောင်ရန်၊ တဆက်တည်းဖြစ်ပေါ်နေသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဝင် လူထုများအပေါ် ဆန့်ကျင်ကျူးလွန်နေသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ နှင့် လူသားချင်းစာနာမှုဥပဒေများကို ချိုးဖောက်မှုများကိုရပ်ဆိုင်းစေရန်၊ လူဦးရေအမြောက်အများကို စနစ်တကျနှင့် အတင်းအဓမ္မနေရာရွှေ့ပြောင်းရစေမှု၊ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ဒုက္ခသည်များထွက်ပြေးမှု ဖြစ်စေသော အခြားအကြောင်းအရင်းများကို ရပ်ဆိုင်းရန်၊ နှင့် ပြည်တွင်း၌ ရွှေ့ပြောင်း ထွက်ပြေးနေကြရသည့် ဒုက္ခသည်များကို နိုင်ငံတကာမိသားစုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်၍ ကာကွယ်မှုပေးရန်နှင့် ထောက်ပံ့မှုများ ပံ့ပိုးပေးရန် ပြင်းထန်စွာတောင်းဆိုပါသည်။”

ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၊ ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် ၆၁/၂၃၂။ မြန်မာနိုင်ငံလူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေ၊ မတ်လ ၁၃ ရက်၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ အပိုဒ် ၃ (ခ) နှင့် (ဃ)။

“ပြင်းထန်ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ အကျယ်အပြန့်နှင့် စနစ်တကျ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ဤအချက်များက ဖော်ပြနေသည်မှာ ယခုအမှုများသည် အလယ် အလတ်ပိုင်းနှင့် အောက်ခြေအရာရှိများက တဦးချင်းဖောက်ပြန်ကျူးလွန်ကြသည့် သီးခြားကိစ္စ များမဟုတ်ဘဲ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တဦးချင်းနှင့်အုပ်စုများကို ဥပဒေချိုးဖောက်ခွင့်ပြုထားခြင်း၊ တာဝန်ခံ အရေးယူမှုမရှိဘဲ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခွင့်ပြုထားသည့် စနစ်တခု၏ရလာဒ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်သည်။”

ပေါင်လို ဆာဂျီယို ပင်ညဲရိုး။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်။ “မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ အထူးစုံစမ်းတင်ပြသူ သံအရာရှိ၏ အစီရင်ခံစာ”။ (A/HRC/7/ 18) အပိုဒ် ၅၉။

အစီရင်ခံစာ
အကျဉ်းချုပ်

ဤသို့တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးနေရပါသည်။ သံတောင်မြို့နယ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (CIDKP)

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

ဂျီနီဗာနိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက် နှစ်(၆၀)မြောက်ပြည့်သည့်အချိန်အခါတွင်၊ ၎င်းတွင် ပါဝင်ဖော်ပြထားသည့် နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာဥပဒေများကို မြန်မာစစ်အစိုးရက စိန်ခေါ်ချိုးဖောက်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ စစ်ပွဲများနှင့်ပတ်သက်သည့်ဥပဒေသများကို အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော်လည်း၊ မြန်မာစစ်တပ်က အရပ်သားများကို မခွဲမခြားဆက်လက်တိုက်ခိုက်နေဆဲဖြစ်ပြီး၊ တာဝန်ရှိသူများကို အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်းမရှိဘဲ အစုလိုက်အပြုံလိုက်ပြောင်းရွှေ့ ထွက်ပြေးစေရမှုများလည်း ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေစေပါသည်။

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက်အကူအညီပေးရေးညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ (TBBC) အနေနှင့် တိုင်းရင်းသားလူထုအခြေစိုက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသတွင် ပြည်တွင်း၌ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးနေကြရသည့်ဒုက္ခသည်များကို ၂၀၀၂ခုနှစ်မှစတင်၍ မှတ်တမ်းပြုစု လာခဲ့ပါသည်။ ယခုနှစ်ဆောင်ရွက်သည့်စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွင် မြို့နယ် (၃၈) ခုအတွင်း ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှုများပမာဏနှင့် ပျံ့ကျဲတည်ရှိနေပုံနောက်ဆုံးအခြေအနေများကို ရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ (၂၀၀၅) ခုနှစ်မှ (၂၀၀၉) ခုနှစ်အတွင်း အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၃,၁၀၀) ကျော်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပြီး၊ အခြေအနေလားရာကို အကဲဖြတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤအကဲဖြတ်မှုတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့်ဒေသများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများအပါအဝင် ရပ်ရွာဒေသများနှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ပဋိပက္ခအကဲဖြတ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် လူသားလုံခြုံမှုအပေါ်ခြိမ်းခြောက်နေမှုများမှာ စစ်အင်အားတိုးချဲ့လာမှုနှင့်သက်ဆိုင်နေပါသည်။ (တီဘီဘီစီ) အဖွဲ့၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများက သတ်မှတ်ဖော်ပြချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ စစ်တပ်တပ်ရင်းပေါင်း(၂၃၅)ရင်း လက်ရှိကာလတွင်အခြေချနေကြသည်။ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ရှိနေသေးသောဒေသများတွင် မြန်မာစစ်တပ်၏တိုက်ကင်းများ က အရပ်သားပြည်သူများကိုပစ်မှတ်ထားတိုက်ခိုက်၍ အတိုက်အခံအင်အားစုများကို ချိနဲ့စေရန် ဆောင်ရွက်နေကြသည်။ မြန်မာစစ်တပ်၏ “မိမိဘာသာဖူလုံရေး” ဟုဆိုသည့်မူဝါဒအရ နယ်မြေခံ များထံမှ မြေများကို လုယူသိမ်းပိုက်ခြင်းနှင့် ငွေကြေးအဓမ္မတောင်းခံမှုများလည်း အကျယ်အပြန့် ဖြစ်ပွားနေစေသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးတိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ ကို နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များ အဖြစ်အသွင်ပြောင်းရန် မြန်မာစစ်အစိုးရက ဖိအားတိုးပေးနေခြင်းကြောင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့– မြောက်ဖျားကိုးကန့်ဒေသတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများလည်း ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထိုမှုမက အခြားနယ်စပ်ဒေသများသို့ မြန်မာစစ်တပ်များတိုးချဲ့ချထားမည့်အရေးကိုလည်း စိုးရိမ် လာနေကြရသည်။

(နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ နာမည်ဆိုးဖြင့်ကျော်ကြားနေသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတခုဖြစ်သော ရတနာ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းမှနေ၍ စစ်အစိုးရအတွက် နိုင်ငံခြားငွေသန်းထောင်ပေါင်းများစွာ ရရှိစေပြီး၊ ဤငွေများကို နိုင်ငံ၏တရားဝင်စာရင်းအင်းများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းမရှိဘဲ ထိန်ချန်ထားကြသည်။ ဤသဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းဒေသများတလျှောက်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက် သက်သေအထောက်အထားများကို ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ပိုက်နံဘေးရှိကျေးရွာပေါင်း (၄၀) ရွာနေ လူထုများထံမှ ကောက်ယူစုဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေဆဲ ဒေသများတွင် မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့် တရုတ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံအစိုးရများက ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်ယူရေး စီမံကိန်းများကို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်နေကြပြီး၊ သံလွင်မြစ်တလျှောက်တွင် ဤစီမံကိန်းများကြောင့် ထွက်ပြေးရွှေ့ပြောင်းရမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေစေသည်။ ဒုက္ခသည်များနေရပ်ရင်းပြန်ရေးနှင့် ပြန်လည်အခြေချရေးအတွက်လည်း ဆက်လက်မလုပ်ဆောင်နိုင်ဘဲ ပိတ်ဆို့အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။ အစိုးရကဦးဆောင်နေသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကြီးများကြောင့် ပြည်သူများ၏ဆင်းရဲမွဲတေမှု မကျဆင်းသွားစေသည့်အပြင်၊ ပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများကို ပျက်စီးစေပြီး၊ အိမ်ထောင်စုအများကိုလည်း အခြားရွေးချယ်စရာလမ်းမရှိဘဲ အိုးအိမ်များကို စွန့်ခွာထွက်ပြေးကြရသည့် ကိန်းဆိုက်စေသည်။

လုံခြုံမှုနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအပေါ် ခြိမ်းခြောက်နေမှု (၂) ခုလုံးမှ ပြည့်ဝန်းကိန်းများကို လေ့လာတွက်ချက်အကဲဖြတ်၍ လားရာကိုလေ့လာသည့်အခါ ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှစ၍ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ သိသာစွာတိုးတက်လာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ စစ်တပ်၏ တိုက်ကင်းများနှင့် မြေမြှုပ်မိုင်းများသည် သိသာစွာနှင့်အလျှင်အမြန်တိုးများလာနေပြီး အရပ်သားပြည်သူများ၏ လုံခြုံမှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှုကို ထိခိုက်လာစေပါသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် အဓမ္မလုပ်အားခိုင်းစေမှု နှင့် ခရီးသွားလာခွင့်များကန့်သတ်ချုပ်ချယ်မှုကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း အထူးခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဤတွေ့ရှိချက်များက မြန်မာစစ်တပ်အနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ မည်မျှအထိ ကျယ်ပြန့်စွာ၊ စနစ်တကျ ကျူးလွန်နေသည်ကို ဖော်ပြနေပါသည်။

ဒေသခံလူသားချင်းစာနာမှုအကူအညီပေးအဖွဲ့များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့များက စုဆောင်းထားသည့်မှတ်တမ်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှစ၍ ကျေးရွာများနှင့် ပုန်းအောင်းနေထိုင်ရာ ရွာပုန်း (၃,၅၀၀) ကျော်ကို ဖျက်ဆီး၊ သို့မဟုတ် အတင်းအကျပ်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးစေခဲ့ပါသည်။ ဤရပ်ရွာများတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လမှ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ကျေးရွာပေါင်း ၁၂၀ လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ကွင်းဆင်းအဖွဲ့များမှ တက်လာသည့်အစီရင်ခံစာများကတင်ပြခဲ့ကြသည့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးကြသည့် ကျေးရွာများ၏ ဂြိုလ်တုမြေပုံအသစ်များလည်း နမူနာအဖြစ်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသို့ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေး

ရသည့်အတိုင်းအဆသည် ဆူဒန်နိုင်ငံ၊ ဒါဖောဒေသရှိအခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်သည့် အနေအထား ရှိပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် လူသားမျိုးနွယ်တရပ်လုံးအပေါ် ကျူးလွန်ချိုးဖောက်နေသည့် ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် အခိုင်မာဆုံးညွှန်းကိန်း အထောက်အထားတခုဖြစ်နေပါသည်။

ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသတခုတည်းတွင်ပင် ကျေးလက်ဒေသများ၌ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည် အနည်းဆုံး (၄၇၀,၀၀၀) ဦး ရှိမည်ဟုခန့်မှန်းပါသည်။ ဤအကဲဖြတ်ချက်တွင် တိုင်းရင်းသားများအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲနေကြသည့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများရှိ ယာယီစခန်းများတွင် အခြေချနေသူ (၂၃၁,၀၀၀) ဦး လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ အခြား (၁၁၁,၀၀၀) ဦးမှာ တိုက်ပွဲများအများဆုံးဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော ဝေးလံခေါင်သီသည့်ဒေသများ တွင် (နအဖ) စစ်တပ်များရန်မှ ပုန်းအောင်းတိမ်းရှောင်နေကြရသူများ ဖြစ်သည်။ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် (၁၂၈,၀၀၀) ဦးမှာ (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ ရွှေ့ပြောင်းရန်အမိန့်ကိုနာခံနားထောင်ခဲ့ကြရပြီး၊ သတ်မှတ် ထားသည့် စုစည်းကျေးရွာ၊ စခန်းများသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြသူများဖြစ်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းမှုများ အများဆုံးဖြစ်ပေါ်နေသည့် မြို့နယ် (၃၈) ခု၏ ကျေးလက်ဒေသများတွင်သာ စစ်တမ်းကောက်ယူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ခန့်မှန်းလူဦးရေမှာ များစွာနည်းနေနိုင်ပါသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ဖျားဒေသတခုလုံးရှိ ပြည်တွင်း၌ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသော ဒုက္ခသည်အရေအတွက်မှာ စုစုပေါင်း ၅–သိန်းကျော် ရှိနေမည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။

ဤစစ်တမ်းကောက်ယူမှုကခန့်မှန်းရာတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအတွင်း အနည်းဆုံးလူပေါင်း (၇၅၀,၀၀၀) သည် ၎င်းင်းတို့၏နေအိမ်များမှ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရန် အဓမ္မခိုင်းစေခံခဲ့ကြရပါသည်။ မကြာသေးမီက ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် နှုန်းအမြင့်မားဆုံးရွှေ့ပြောင်းထွက်ရမှုများကို ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းဒေသများနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းဒေသများတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ကရင်ကျေးရွာလူထု (၆၀,၀၀၀) ခန့်မှာ ကျောက်ကြီး၊ သံတောင်နှင့် ဖာပွန်မြို့နယ်အတွင်းရှိ တောတောင်များတွင် ပုန်းခိုနေကြရသည်။ ဤပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များအနက်မှ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်မှာ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်အတွင်း မြန်မာစစ်တပ်၏ လက်နက်ကြီးများပစ်ခတ်မှုအန္တရာယ်၊ သို့မဟုတ် မြန်မာစစ်တပ်တိုက်ကင်းများ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုကြောင့် ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသူများဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ရှမ်းလူမျိုးကျေးရွာ ၃၀ မှ လူထု(၂၀, ၀၀၀)ခန့်မှာလည်း ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း) (SSA-South) ကို လဲချား၊ မိုးကောင်း၊ ကျေးသီးမြို့နယ်များတွင် လက်စားချေထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အတင်းအဓမ္မထွက်ပြေးလာခဲ့ကြရသူများ ဖြစ်ပါသည်။

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့် ကရင်ပြည်နယ်ရှိလူထုများကဲ့သို့ပင် မွန်နှင့် ဝ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများသည်လည်း လာမည့်၂၀၁၀ခုနှစ်တွင်ကျင်းပမည်ဟု လျာထားသည့်ရွေးကောက်ပွဲ အခြေအနေများကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်းသို့ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးကြရမည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေကြရပါသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးထိန်းချုပ်ဒေသများသည် ပြိုကွဲသွားရန်အကြောင်းရှိနေပြီး၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့်ထိစပ်ရာရှမ်းပြည်နယ်နှင့် မွန်ပြည်နယ်နယ်စပ်ဒေသများတွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်မှုများ

ပြန်လည်ဖြစ်ပွားလာဖွယ်ရှိသည်။ အကြောင်းမှာ (နအဖ)စစ်အစိုးရက ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး **(UWSA)**အဖွဲ့ နှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီ**(NMSP)**တပ်ဖွဲ့များကို နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များအဖြစ် အသွင်ပြောင်းရန် ဖိအားပေးကြိုးပမ်းနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး**(DKBA)**ကို (နအဖ) စစ်တပ်ကအမိန့်ပေးထိန်းချုပ်နိုင်ခွင့် ရသွားသောကြောင့် ၂၀၀၉ခုနှစ်မှစ၍ ကရင်ပြည်နယ်နယ်စပ်တကြောတွင် ပဋိပက္ခပိုမိုပြင်းထန်လာခဲ့ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နယ်စပ်တွင် လားဟူပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များကိုလည်း ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း) နှင့် **(UWSA)** ဝတပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ရန် ဖိအားတိုးမြှင့်ပေးလာခဲ့သည်။

ဒေသခံပြည်သူများက ဘေးဒုက္ခများကိုကြံ့ကြံ့ခံ၍ ရှင်သန်ရပ်တည်နေကြသည့် နည်းနာဗျူဟာများမှာလည်း ပို၍ရှားပါးလာသည့်အနေအထားကို မြင်တွေ့နေရပါသည်။ လူမှုရေးအရ ကွန်ရက်ဆက်သွယ်မှုများမှာလည်း ပို၍ခက်ခဲလာပြီး၊ အကန့်အသတ်များပိုကြီးလာပါသည်။ ဤသို့အနေအထားကြောင့် မြန်မာစစ်တပ်များက တိုက်ခိုက်လာကြမည့်တိုက်ကင်းများ၊ စစ်ကြောင်းများကို ရှောင်ရှားနိုင်မည့် ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များအပေါ်လည်း သက်ရောက်ထိခိုက်လာစေပါသည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့်ဒေသများအတွင်းသို့ လူသားချင်းစာနာမှုအကူအညီများ မရောက်နိုင်အောင် မြန်မာစစ်အစိုးရက ဆက်လက်၍ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားသောကြောင့် ထိုလူထုများထံသို့ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်၍ တိုင်းရင်းသားလူထုအခြေပြုအဖွဲ့များထံမှတဆင့် အကူအညီပေးအပ်ရေး လုပ်ငန်းများမှာလည်း မရှိမဖြစ်အရေးကြီးအချက်တခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများအတွက် အတင်းအဓမ္မပြောင်းရွှေ့အခြေချစေခြင်းများကို အမြင်သာဆုံးသွင်ပြင်လက္ခဏာတခုအဖြစ် မြင်နေကြရသလို၊ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ခြမ်းဒေသရှိ ဒုက္ခသည်များအိမ်ပြန်နိုင်ရေးနှင့် နေရပ်ရင်းပြန်လည်အခြေချနိုင်ရေးအတွက်ဆိုလျှင် ပို၍စနစ်ကျနပြီး ဘက်စုံပြည့်စုံမှုရှိသည့်ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု၊ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ထောင်စုများစစ်တမ်းကောက်ယူချက်အရ ပြဿနာအခက်အခဲများရှိနေသော်လည်း၊ နိုင်ငံရေးအရ ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့်အုပ်စုများတွင် စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးဆက်နွယ်နေမှုများ ယခုတိုင်သိသာထင်ရှားစွာရှိနေသည်ကို မြင်တွေ့ရပါသည်။ ဤအရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့များနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့များ၏ ကွန်ရက်ဆက်စပ်မှု၊ လုပ်ဆောင်နိုင်မှုအနေအထားအရ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်ခြေအနေအထားကို လျစ်လျူမပြုသင့်ပါ။

လူထုအခြေပြု၍ ပဋိပက္ခအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှုတွင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေဆဲဒေသများအတွင်း မလုံခြုံမှုများဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများတွင် ဥပဒေနည်းကျအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် စနစ်တကျအုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းမှု ပျက်ပြားပြိုကွဲနေခြင်းတို့ကိုတွေ့ရှိရပြီး၊ ဤအချက်ကြောင့် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များအတွက် အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်ပင်မအကြောင်းအရင်း ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ အောက်ခြေလူထုများ၏အမြင်အရ မြန်မာစစ်အစိုးရ၏ "ဒီမိုကရေစီလမ်းပြမြေပုံ" သည် ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ဦးတည်လာမည်ဟုယုံကြည်မှုမရှိကြကြောင်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါသည်။ ကျေးရွာလူထုများ၏ အမြင်အရ မြန်မာ

စစ်တပ်များပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးခြင်းနှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ထားသူများကို ဥပဒေအတိုင်းတရားမျှတစွာ စီရင်ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်မှသာ အကြမ်းဖက်မှုသံသရာကို နိဂုံးချုပ်စေနိုင်မည်ဟု အခြေခံအားဖြင့် ယုံကြည်နေကြပါသည်။

ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသော ပြည်တွင်းစစ်မီးပဋိပက္ခနှင့် လူအများရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှု ပြဿနာများ ပြေလည်စေရေးအတွက် မြန်မာစစ်အစိုးရထံတိုက်တွန်းပြောဆိုရန် အရေးပါသည့် အချက်များရှိပါသည်။ မြန်မာအစိုးရအနေနှင့် အရပ်သားများလုံခြုံရေးနှင့် တရားဥပဒေနည်းကျအုပ်ချုပ်ခြင်းတို့ကို သံန္နိဋ္ဌာန်ချဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပြီး၊ ပြီးခဲ့သည့် နှစ် (၆၀) ကာလက နိုင်ငံတကာမိသားစုဝင် အားလုံးက သဘောတူညီကတိပြုထားကြသည့်အချက်များလည်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ မိသားစုက မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့်ပြန်လည်လက်တွဲဆက်ဆံမည်ဆိုပါက အလျှင်အမြန်ဖြေရှင်းပေးရမည့် ပြဿနာများလည်း ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၁)
နိဒါန်း

မြို့နှင့်လှမ်းပါသော်လည်း ပဋိပက္ခက လက်တကမ်းမှာသာ။ သံတောင်မြို့နယ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (CIDKP)

၁။ ၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ယိုယွင်းပြိုကွဲနေသည့် အခြေအနေ

> *"ကျမအဒေဖကို ကေအဲန်ယူနဲ့ဆက်သွယ်တယ်ဆိုပြီး စွပ်စွဲကြတယ်။ အဲဒါနဲ့ပဲ သူတို့က ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ကြတယ်။ သူတို့မြေကျင်းတခုတူးပြီး ကျမကိုအဲဒီအထဲမှာ အိပ်ခိုင်းတယ်။ မျက်နှာပဲချန်ပြီး တကိုယ်လုံးကိုမြေဖို့ပစ်တယ်။ အသက်ရှူလို့တော့ရသေးတယ်။ အဲသလို ချန်ထားရစ်ခဲ့တယ်။"*
>
> (ကရင်အမျိုးသမီးတဦး၊ သံတောင်မြို့နယ်။ (KORD) အဖွဲ့နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်း၊ ဇွန်လ ၂၀၀၉ ခုနှစ်။)

စစ်အစိုးရ အာဏာဆက်လက်တည်မြဲစေရေးအတွက် ရည်ရွယ်ချမှတ်ထားသည့် "ဒီမိုကရေစီ လမ်းပြမြေပုံ" ကိုရှေ့ဆက်တိုးဆောင်ရွက်နေသလို၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းပြီးနောက်ပိုင်း စီးပွားစီမံခန့်ခွဲမှု ညံ့ဖျင်းခြင်းကြောင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့်ဆိုးကျိုးရလဒ်များကြောင့် လတ်တလောကာလ မြန်မာနိုင်ငံ၏ရှေ့အလားအလာမှာ မရေရာ၊ မသေချာမှုန်မှိုင်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။[1] အမှန်ဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံတခု၏စုစည်းညီညွတ်နိုင်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်တိုင်းတာမှုပြည့်ညွှန်းကိန်းများအရ နိုင်ငံတခုအဖြစ်မှ ကျဆင်းယုတ်လျော့လာနေသော်လည်း၊ နိုင်ငံကိုချုပ်ကိုင်ထားသည့် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ(နအဖ)စစ်အစိုးရကမူ "ပြည်သူများ၏ဘဝနှင့် လူမှုအဖွဲ့ အစည်းတခုလုံးကို လည်မျိုညှစ်အုပ်ချုပ်နိုင်ရန် သန်စွမ်းအားကောင်းဆဲ" ရှိပါသည်။[2]

နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာတွင်မူ စာရေးဆရာကြီး ဂျော့အိုဝဲလ် (Orwellian) ၏ဝတ္ထုဆန်ဆန် မမျှတသည့် တရားခုံရုံးဖြင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၂,၀၀၀ ကျော်ကို လည်း ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်ထားဆဲရှိပါသည်။ ဤအချက်ကြောင့်ပင် လာမည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် စစ်အစိုးရကကျင်းပပေးမည့်ရွေးကောက်ပွဲအပေါ်တွင်လည်း အယုံအကြည်ပျက်စရာ ဖြစ်လာ စေသည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် တရားမျှတမှုမရှိနိုင်၊ လွတ်လပ်စွာစည်းရုံးလှုပ်ရှားခွင့်မရှိနိုင် ဟု ယုံကြည် နေကြသည့်အခြေအနေတွင် အနည်းငယ်မျှသောအာဏာကို ခွဲဝေပေးအပ်ခြင်းကပင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းကို ပြောင်းလဲစေမည်လော၊ စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ၏ ထိန်းချုပ်မှုလျော့ပါးလာစေရေးလမ်းစ ဖြစ်လာမည်လောဟု မျှော်လင့်ချက်အချို့ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကိုလည်း တွေ့နေရသည်။[3] သို့သော်လည်း၊ ကိုးကန့်အပစ်အခတ်ရပ်ဒေသတွင် မြန်မာစစ်အစိုးရကထိုးစစ်များ ပြန်လည်စတင်လိုက်သောကြောင့် နှစ်ပေါင်း(၂၀)ကျော်တည်မြဲလာသည့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များလည်း ပြန်လည် ပျက်ပြားသွားတော့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်စေရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊

---

1 အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ International Monetary Fund, 7 January 2009, "Myanmar: Staff Report for the 2008 Article IV Consultation", unpublished report, p3

2 နိုင်ငံခြားရေးရာ မူဝါဒနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ Foreign Policy and the Fund for Peace, 2009, The Failed States Index, http://www.foreignpolicy.com/articles/2009/06/22/the_2009_failed_states_index (accessed 15/10/09)

3 အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခများ လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ International Crisis Group, 20 August 2009, *Myanmar: Towards the Elections*, Asia Report No.174,

ဒီမိုကရေစီထွန်းကားဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူထုများ၏နစ်နာချက်များကို ဖြေရှင်းပေးရေးဆိုသည့်ကိစ္စအတွက်လည်း စိတ်ပျက်ပြားဖွယ်ပြယုဂ် ဖြစ်စေခဲ့တော့သည်။[၄]

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့်ဥပဒေနည်းကျအုပ်ချုပ်ရေး ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရန် မျှော်လင့်ချက်များသည်လည်း ထွက်ပေါ်လာသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေအနေဥပဒေ၏ အခြေခံကျကျ အားနည်းချို့ယွင်းနေချက်များနှင့် အတွင်းတရားကိုယ်ပါ ဝိရောဓိအငြင်းပွားဖွယ်အချက်များကြောင့် စိတ်ပျက်ဖွယ်ဖြစ်ရစေပြီး၊ ဤအချက်များက လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲပြီးကာလတွင် သက်ဝင်လာတော့မည်ဖြစ်သည်။ အရပ်သားအစိုးရဖြစ်ပေါ်လာစေရန် အသွင်ကူးပြောင်းပေးသည့်ကာလဖြစ်ပေါ်လာရမည့်အစား၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ စစ်အစိုးရကျူးလွန်ထားသည့် ရာဇဝတ်မှုများကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးထားပြီး၊ ဖြစ်ပေါ်လာမည့်အစိုးရအပေါ်တွင်လည်း စစ်တပ်ကအာဏာလွှမ်းမိုးမှုကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ခွင့်ပြုပေးထားပါသည်။[၅] နိုင်ငံ၏အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍနှင့် စစ်တပ်က တရားစီရင်ရေးကိစ္စများအပေါ်တွင် စွက်ဖက်သြဇာသက်ရောက်ခွင့်ရှိနေသည့်အချက်ကို ဥပဒေတွင်ပြဋ္ဌာန်း၍ တရားဝင်သဖွယ်ပြုထားသည်။ အာဏာသုံးရပ်ခွဲဝေအုပ်ချုပ်ရေးဆိုသည့် ကိစ္စများမှာလည်း ကန့်သတ်မှုချွင်းချက်များနှင့်သာ ရှိနေတော့သည်။ သမ္မတ၏အာဏာများက တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းများအပေါ်တွင် သက်ရောက်ခွင့်ရှိနေပြီး၊ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တပ်မတော်ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် အဓိကတာဝန်ရှိသူဟု ခန့်အပ်တာဝန်ပေးမှုများလည်း ရှိနေသည်။[၆] နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အရည်အချင်းဆိုင်ရာသတ်မှတ်ချက်များ၊ စံနှုန်းကန့်သတ်ချက်များမှာလည်း များပြားလွန်းနေကာ နိုင်ငံတခု၏တရားဥပဒေစနစ်၏ တခုလုံးကိုခြုံငုံလွှမ်းမိုးသော အချုပ်ခေါင်ဥပဒေတခုအဖြစ် ဆိုရန်ပင် မြန်မာဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်စံနှုန်းများအရပင် ပဋိပက္ခဖြစ်နေစေသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေစံနှုန်းများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်ပေးရေးစံနှုန်းများနှင့်တိုင်းတာလျှင် ချို့ယွင်းချက်များပြားပြီး မယုဉ်သာအောင်ဖြစ်နေစေတော့သည်။[၇]

စီးပွားရေးစီမံခန့်ခွဲမှုကဏ္ဍတွင်လည်းစစ်အစိုးရ၏ညံ့ဖျင်းအားနည်းချက်မှာအထူးကျော်ကြားလှသည်။ ဘဏ္ဍာရေးရသုံးငွေရှင်းတမ်းတွင် နှစ်ကာလကြာရှည်လိုငွေပြနေသည်မှာ တိုင်းပြည်စုစုပေါင်းထုတ်ကုန်

4 အမ်စတာဒမ် အခြေစိုက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာရေးရာ အင်စတီကျု၊ တွမ်ကရေမာ၏ ဆောင်းပါး Tom Kramer, September 2009, “Burma’s ceasefires at risk”, Transnational Institute, Amsterdam, http://www.tni.org/detail_page.phtml?&act_id=19883 (accessed 15/10/09)

5 အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဗဟိုအဖွဲ့ International Center for Transitional Justice, 2009, *Impunity Prolonged: Burma and its 2008 Constitution,* New York, http://www.ictj.org/static/Asia/Burma/ICTJ_MMR_Impunity2008Constitution_pb2009.pd

6 အာရှ ဥပဒေရေးရာ အရင်းအမြစ်များ ဗဟိုဌာန၏ အစီရင်ခံစာ Asian Legal Resource Centre, 1 September 2009, “Burma/Myanmar: Institutionalized denial of fundamental rights and the 2008 Constitution of Myanmar”, Written statement to the UN Human Rights Council, http://www.alrc.net/doc/mainfile.php/alrc_st2009/575 (accessed 15/10/09)

7 ဟောင်ကောင်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ ယာ့ရှ် ဂိုင်း၏ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေအပေါ် သုံးသပ်ချက် Yash Ghai, December 2008, “The 2008 Myanmar Constitution: Analysis and assessment”, Professor Emeritus, University of Hong Kong, www.burmalibrary.org/docs6/2008_Myanmar_constitution--analysis_and_assessment-Yash_Ghai.pdf (accessed 15/10/09)

တန်ဖိုး(ဂျီဒီပီ)၏ ပျမ်းမျှ(၅)ရာခိုင်နှုန်းခန့် အမြဲတစေရှိနေခဲ့ပြီး၊ စစ်သုံးယန္တယားပစ္စည်းများနှင့် နေပြည်တော်မြို့တော်သစ်တည်ဆောက်မှုကဲ့သို့သော အခြေခံအဆောက်အဦတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ငွေကြေးအဆမတန်သုံးစွဲနေခဲ့သည်။[၈] ဤအသုံးစရိတ်များကိုဖြည့်ဆီးနိုင်ရန် ငွေကြေးရိုက်ထုတ်သုံးစွဲသောကြောင့် ငွေကြေးဖောင်းပွမှုကလည်း နှစ်စဉ်(၃၀)ရာခိုင်နှုန်း တိုးတက်နေခဲ့သည်။ ရလာဒ်အဖြစ် မြန်မာငွေကြေးအပေါ် လူထုယုံကြည်မှုကျဆင်းလာကာ၊ ယေဘုယျအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ငွေကြေးစနစ်တခုလုံးအတွက်လည်း ယုံကြည်မှုပျက်ပြားလာစေသည်။ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ရောင်းချရာမှ ရရှိလာသည့်နိုင်ငံခြားအရံငွေကြေးများကိုလည်း မတန်တဆတန်ဖိုးချထားသည့် တရားဝင်ငွေလဲနှုန်းဖြင့်သာ အစိုးရ၏တရားဝင်စာရင်းဇယားများတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားပြန်သည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ဓာတ်ငွေ့ရောင်းရငွေမှာ စုစုပေါင်းဘဏ္ဍာဝင်ငွေ(ဘတ်ဂျက်)၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ စာရင်းပေါက်နေသည်။ အကယ်၍ ဈေးကွက်တွင်ပေါက်သည့်ငွေလဲနှုန်းနှင့်သာ ဖော်ပြရမည်ဆိုပါက နိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာဝင်ငွေ(ဘတ်ဂျက်)၏ ၅၇ ရာခိုင်နှုန်းမျှ ရှိရလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။[၉] ဤသို့ အထွေထွေမှုဝါဒပြဿနာများကြောင့်နှင့် နာဂစ်မုန်တိုင်းကြုံတွေ့ရစဉ်ကပျက်စီးဆုံးရှုံး၊ ကမ္ဘာကြီးတခုလုံးတွင် စီးပွားရေးထိုင်းမှိုင်းကျဆင်းနေသည့်အနေအထားများကြောင့် ယခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမရှိဘဲ အနုတ်ကြုံတွေ့ရမှု အနေအထားရှိနိုင်သည်။ [၁၀]

ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍများတွင် အစိုးရ၏ကျခံသုံးစွဲမှုများမှာ ဒေသတွင်းရှိနိုင်ငံများအနက် အနိမ့်ဆုံးဖြစ်နေပြီး၊ နိုင်ငံစုစုပေါင်းထွက်ကုန်တန်ဖိုး(ဂျီဒီပီ)၏ ၁.၆ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ သုံးစွဲသည်။ နိုင်ငံခြားတင်ပို့ရောင်းချမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် စီးပွားတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအခြေအနေမှာလည်း "ဆင်းရဲမွဲတေမှုလျှော့ကျစေရေးလုပ်ငန်းများအတွက် မလုံလောက်နိုင်" ဟု ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။[၁၁] မကြာသေးမီက ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည့်အစီရင်ခံစာတခုက ခန့်မှန်းဖော်ပြရာတွင် အကယ်၍သာ "စစ်အစိုးရက ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်မည့်ဒေသရှိ အိမ်ထောင်စုများနှင့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးရန် အစီအစဉ်များ၊ သို့မဟုတ် စီးပွားရေးတိုးတက်စေရန် လှုံ့ဆော်လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုများ မရှိသောကြောင့်"[၁၂] စစ်ပွဲများဖြစ်ပွားနေသော မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများကို ဖယ်ချန်ထားလျှင်ပင် မြန်မာပြည်တွင်းနေထိုင်နေကြသူအနည်းဆုံး ၅ သန်းမှာ အစားအစာ ငတ်မွတ် ဆင်းရဲမှုစံသတ်မှတ်မျဉ်းအောက်တွင် နေထိုင်ရှင်သန်နေရကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။[၁၃] ပို၍ လက်တွေ့ကျနီးစပ်သည့် အကဲဖြတ်လေ့လာမှုများပြုနိုင်ပါက တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များတွင် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ရှိနေသည့်

8 စီးပွားရေး စုံစမ်းထောက်လှမ်းရေး ယူနစ်၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာ Economic Intelligence Unit, April 2009, *Myanmar (Burma): Country Report*, pp12 & 15

9 အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ International Monetary Fund, 7 January 2009, op cit, pp6-9

10 Sean Turnell, 2009, "Burma's Economy 2009: Disaster, Recovery… and Reform?", Macquarie University, Sydney, pp4-5

11 အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ International Monetary Fund, 7 January 2009, op cit, pp4 & 10

12 စီးပွားရေး စုံစမ်းထောက်လှမ်းရေး ယူနစ်၏ အစီရင်ခံစာ Economic Intelligence Unit, April 2009, *op cit* p4

13 အစားအစာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်၏ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သီးနှံနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု အစီရင်ခံစာ FAO/WFP, 22 January 2009, Crop and Food Security Assessment Mission to Myanmar, p5

တနိုင်ငံလုံးတွင်ခန့်မှန်းလူဦးရေ ၁၅ သန်းခန့်မှာ ဆင်းရဲမွဲတေမှုစံသတ်မှတ် မျဉ်းအောက်တွင် နေထိုင်နေရကြောင်း တွေ့ရှိရလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။[၁၄]

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ဖျားကျေးလက်ဒေသများတွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ နှစ်ပေါင်းများစွာရေရှည်ဖြစ်ပွားနေခဲ့ပါသည်။ စစ်အစိုးရ၏ သောင်းကျန်းသူနှိမ်နင်းရေးစစ်မဟာဗျူဟာများကြောင့် ဒေသခံလူထုများ၏ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေအပေါ် ထိခိုက်သက်ရောက်မှုရှိစေပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးရမှုများလည်းဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဤအချက်အလက်များကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လေ့လာမှတ်တမ်းတင်ထားကြပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။[၁၅] လွန်ခဲ့သည့် ၁၅–နှစ်တာကာလအတွင်း ကုလသမဂ္ဂ၏ဌာန၊ အေဂျင်စီအသီးသီး၏မှတ်တမ်းများကိုစုပေါင်းပြီး နိုင်ငံတကာရှိ တရားသူကြီးများက ခြုံငုံသုံးသပ်ဖော်ပြခဲ့ကြပြီး၊ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီသို့ တိုက်တွန်းတင်ပြ ခဲ့ကြရာတွင် အမှန်ဆိုရလျှင်မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေသည် လူသားမျိုးနွယ်တရပ်လုံးကို ဆန့်ကျင် ချိုးဖောက်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ ဖြစ်ပွားနေသည့်နေရာ၊ ဤရာဇဝတ်မှုများအတွက် လေ့လာစုံစမ်း ရေးကော်မရှင်တရပ်ပင် ထူထောင်သင့်ပြီဟု အကြံပြုခဲ့ကြပါသည်။[၁၆] ကုလသမဂ္ဂက မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာမှုဥပဒေအပေါ်ချိုးဖောက်နေမှုများ ရပ်ဆိုင်းပါရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များအကြိမ်ကြိမ်ချမှတ်နေခဲ့သော်လည်း စစ်အစိုးရက အလားတူချိုးဖောက် ကျူးလွန်မှုများကို ရပ်တန့်ရန်စိတ်ဆန္ဒမရှိသေးသ၍၊ တာဝန်ရှိသူများကိုအပြစ်ပေး အရေးယူမှုများ လည်းမရှိဘဲ ဖြစ်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။[၁၇]

လွန်ခဲ့သည့်နှစ်(၂၀)ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းတွင် လူသားချင်းစာနာသည့် ထောက်ပံ့ကူညီပေးသည့်လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များ တိုးချဲ့လာနိုင်ခဲ့သော်လည်း၊ အကူအညီပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေရာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ဖျားဒေသများသို့ သွားရောက်ကူညီနိုင်ရန် ကန့်သတ်ထားမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေဆဲရှိသည်။ တင်းကြပ်ကန့်သတ်မှုများရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။[၁၈] ဤသို့ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားမှုများကိုသိရှိနေသောကြောင့် အကူအညီပေးရေး လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာမူဝါဒများအတွက် တိုက်တွန်းပြောဆိုနေကြသူများကလည်း မည်သည့်နေရာမှမဆို လက်ရှိ

---

14 ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်၏ အစီရင်ခံစာ United Nations Development Programme, 2006, *Impact of the UNDP Human Development Initiative in Myanmar, 1994-2006*, Yangon, UNDP

15 ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်များ လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေး ဗဟိုဌာန၏ အစီရင်ခံစာ Internal Displacement Monitoring Centre, 5 March 2009, *Myanmar : Conflicts and human rights violations continue to cause displacement*, www.internal-displacement.org (accessed 15/10/09)

16 ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်၊ ဥပဒေကျောင်း လူ့အခွင့်အရေး ဌာန၏ အစီရင်ခံစာ International Human Rights Clinic, May 2009, *Crimes in Burma*, Harvard Law School, http://www.law.harvard.edu/programs/hrp/documents/Crimes-in-Burma.pdf (accessed 15/10/09)

17 ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက် UN General Assembly, 23 January 2009, *Situation of Human Rights in Myanmar*, Resolution 63/245. AND နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနီအဖွဲ့သတင်းထုတ်ပြန်ချက် ICRC, 29 June 2007, Press Release: Myanmar – ICRC denounces major and repeated violations of international humanitarian law, Yangon / Geneva

18 Morten Pedersen, 8 May 2009, “Setting the scene: Lessons from 20 years of foreign aid”, Paper prepared for a forum presented by National Bureau of Asian Research, US-ASEAN Business Council and the Atlantic Council of the United States, Washington DC, http://www.nbr.org/Downloads/pdfs/ETA/BMY_Conf09_Pedersen.pdf (accessed 7/10/09)

တည်ရှိနေကြသည့် လူသားချင်းစာနာမှုအကူအညီပေးနိုင်သည့်နယ်ပယ်များချဲ့ထွင်ပါရန် တိုက်တွန်းနေကြသည်။[19] လာမည့်အနာဂတ်ကာလတွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့်ဒေသများရှိအရပ်သားပြည်သူများမှာ အနည်းဆုံး ဤအကူအညီများမရရှိဘဲ ဖယ်ချန်ကျန်ရစ်ရသည့်အနေအထားမျိုးရှိနိုင်ပြီး၊ နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ကိုဖြတ်ကျော်၍ လျှို့ဝှက်တိတ်တခိုး ပို့ဆောင်နေကြရသည့်လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အသင်းများ၏ အကူအညီပေးမှုများကိုသာမှီခို၍ ဆက်လက်ရှင်သန်နေကြရဖွယ်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံက ဒေသန္တရတွင်းနိုင်ငံများလုံခြုံရေးအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုတခုအနေနှင့် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။ ကာလကြာရှည်တည်ရှိနေခဲ့သည့် မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်မှု၊ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ/အေအိုင်ဒီအက်စ် စသည်ကဲ့သို့သောကူးစက်ရောဂါပြဿနာများ၊ ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့် ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ဒုက္ခသည်များထွက်ပြေးလာမှု၊ ပုံမှန်မဟုတ်သည့် လူထုအများရွှေ့ပြောင်းအခြေချမှုများရှိ နေရာ စိုးရိမ်ဖွယ်ရာပင်ဖြစ်ပါသည်။[20] ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားလုံခြုံရေးကောင်စီကပင်လျှင် လာမည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီကာလတွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် နယ်စပ်တိုက်ပွဲများကြောင့် ဒုက္ခသည်အများအပြား ထွက်ပြေးလာကြမည့်အရေးကိုကြိုတင်စဉ်းစား၍ ပြင်ဆင်မှုများဆောင်ရွက်နေကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။[21] မည်သို့ဆိုစေ၊ အတည်မပြုနိုင်သေးသည့် အစီရင်ခံစာများအရ (နအဖ)စစ်အစိုးရက နျူကလီးယားလက်နက်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေသည်ဟုဆိုထားရာ လုံခြုံရေးအရ ပို၍ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်စိုးရိမ်ဖွယ်အကြောင်းရှိနေပါသည်။[22] အကယ်၍ ဤသတင်းကိုသာအတည်ပြုနိုင်မည်ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး အမြန်ပြန်လည်ရရှိစေရန် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အင်အားစုအားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး လုပ်ငန်းတာဝန်သည် ပို၍အရေးကြီးလာပါသည်။ လုံခြုံရေးဌာနအများက နှုတ်ဆိတ်နေကြဆဲဖြစ်သော်လည်း (နအဖ)စစ်အစိုးရနှင့် နျူကလီးယားစီမံချက်ကိစ္စတွင် ရုရှားနိုင်ငံကလက်တွဲဆောင်ရွက်နေကြသည့်နည်းတူ၊ မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံကလည်း မြန်မာနိုင်ငံကာကွယ်ရေးစနစ်၊ အခြေခံအဆောက်အဦများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် သမားရိုးကျလက်နက်များ ရောင်းချကူညီပေးနေကြသည်မှာ များစွာစိုးရိမ်ဖွယ်အနေအထား ဖြစ်ပါတော့သည်။[23]

---

19 Richard Horsey, 8 May 2009, “Strategies and priorities in addressing the humanitarian situation in Burma”, Paper prepared for a forum presented by the National Bureau of Asian Research, US-ASEAN Business Council and the Atlantic Council of the United States, Washington DC, http://www.nbr.org/Downloads/pdfs/ETA/BMY_Conf09_Horsey.pdf (accessed 7/10/09)

20 အာဆီယံဒေသရှိ လွှတ်တော်အမတ်များ၏ မြန်မာနိုင်ငံအရေး စိတ်ဝင်စားသူများ၏ အဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus, 2006, *Asian Voices: Myanmar’s Threat to Regional Security*, http://www.aseanmp.org/docs/aipmc%20booklet.pdf (accessed 15/10/09)

21 *The Nation*, 7 October 2009, “Border Security Chief: We won’t force refugees back to Burma”, http://www.nationmultimedia.com/option/print.php?newsid=30113935 (accessed 15/10/09)

22 Des Ball & Phil Thornton, 2 August 2009, “Burma’s nuclear bomb alive and ticking”, *Bangkok Post*

23 Andrew Selth, 24 August 2009, “Burma and North Korea: Smoke or fire?”, in *Policy Analysis no.47*, Australian Strategic Policy Institute,

၁။ ၂။ ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှုများ

“ကျနော်တို့ရွာကို မြန်မာစစ်သားတွေက မီးရှို့လိုက်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ ကျနော်တို့အင်မတန် ဆင်းရဲသွားတယ်။ စားစရာလည်းအလုံအလောက်မရှိကြတော့ဘူး။ အခုထိတိုင် ဘုန်းကြီး ကျောင်းမှာအိပ်နေကြရတယ်။ တစုံတယောက်က ကျနော်တို့ကိုကူညီပေးနိုင်ရင်တော့ ကောင်းတာပေ့ါ။”

(မိုးကောင်းမြို့နယ်မှ ရှမ်းအမျိုးသားတဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်း၊ ဩဂုတ်လ ၂၀၀၉ ခုနှစ်)

ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့်ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးရမှုများဆိုသည်မှာ သူတို့၏အိုးအိမ်များမှ အတင်းအကြပ်နှင်ထုတ်ခံကြရသည့်ပြည်သူများအတွက် သင့်လျော်သည့်အဖြေများရရှိစေရန် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆက်လက်မလုပ်ဆောင်နိုင်ဘဲ ရပ်တန့်နေကြရသည့်အခြေအနေ၊ သို့မဟုတ် ဆက်လက်၍ဒုက္ခကြုံ တွေ့နေကြရပြီး နစ်နာခံစားနေကြရသည့်အခြေအနေ၊ ၎င်း၏အကျိုးဆက်အဖြစ် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအပေါ် ကာကွယ်ပေးမှုများလည်းမခံစားရဘဲ နစ်နာဆုံးရှုံးနေရသည့်အခြေအနေကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။[၂၄] ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့် ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးနေရမှုများကို ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိနိုင်ငံပေါင်း (၃၅) ခုတို့တွင် ဆက်လက်ကြုံတွေ့နေရဆဲဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံလည်းတခု အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ယေဘုယျအကြောင်းမှာ ဤတည်ရှိနေဆဲပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရန် နိုင်ငံရေးအရဆန္ဒမရှိကြခြင်းနှင့် ကျူးလွန်ချိုးဖောက်မှုများကိုရပ်ဆိုင်းရန် နိုင်ငံရေးဆန္ဒမရှိခြင်းကြောင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။[၂၅]

အကယ်၍ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရသူများက နိုင်ငံတကာနယ်နိမိတ်ကိုဖြတ်ကျော်၍ တိုင်းတပါးသို့ ထွက်ပြေးလာကြသည့်အခါတွင်လည်း “ဒုက္ခသည်များ၏ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခွင့်များနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားသည့်အခါ၊ စခန်းများအတွင်း၌သာ ပိတ်လှောင်ထားသည့်အခါ” ၎င်းဒုက္ခသည်များသည် ကာလကြာရှည်ဒုက္ခသည်များဘ၀အဖြစ်နှင့် အဆုံးသတ်ကြရပါသည်။[၂၆] နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များအဖြစ် “ဘ၀ဆုံးရှုံး၍ အလဟဿဖြစ်ရခြင်း၊ အရင်းအမြစ်များပြုန်းတီးရခြင်းနှင့် လုံခြုံရေးအတွက်တိုး၍ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း” များလည်း ကြုံတွေ့ရစေပါသည်။[၂၇] လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ကျူးလွန်မှုများ ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အခြေအနေတွင် ကျန်းမာရေးနှင့်အသက်ရှင်သန်ရေးအပေါ် သွယ်ဝိုက်၍ သက်ရောက်

---

24 ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်များ လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေး ဘရုက်ကင်းစ်–ဘာန်း စီမံချက်၏ ကျွမ်းကျင်သူများ ဆယ်မီနာ အစီရင်ခံစာ Brookings-Bern Project on Internal Displacement, 2007, *Expert Seminar on Protracted IDP Situations*, http://www.brookings.edu/events/2007/0621_displacement.aspx (accessed 15/10/09)

25 ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်များ လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေး ဗဟိုဌာန၏ အစီရင်ခံစာ Internal Displacement Monitoring Centre, April 2009, *Internal Displacement: Global overview of trends and developments in 2008*, p9, www.internal-displacement.org (accessed 15/10/09)

26 Executive Commission of the High Commissioner’s Programme, 10 June 2004, “Protracted Refugee Situations”, UNHCR, para 4, http://www.unhcr.org/excom/EXCOM/40c982172.pdf (accessed 15/10/09)

27 Ibid, para 8

စေသည့်ဆိုးကျိုးများကြောင့် အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးငယ်များအဖို့ အထူးသဖြင့်အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့ရဖွယ်ဖြစ်စေပါသည်။ ဒုက္ခသည်ဖြစ်ရခြင်းအခြေအနေအတွက် မရေရာလှသည့်အဖြေ၊ အခွင့်အလမ်းမှာ နေရပ်ရင်းနိုင်ငံသို့ မိမိသဘောအလျောက်အိမ်ပြန်ခြင်းနှင့် တတိယနိုင်ငံတခုသို့ နိုင်ငံရေးခိုလှုံသူ၊ သို့မဟုတ် ပြောင်းရွှေ့အခြေချခြင်းနည်းလမ်းသာရှိကြောင်း လူအများကအကျယ်အပြန့်ယူဆနားလည်ထားကြပါသည်။

ပြည်တွင်း၌ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များအတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အဖြေမှာမူ ပြည်တွင်း၌သာဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ပြီး၊ မိမိမူရင်းအခြေချလာသောဒေသ၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်းထံသို့ ဆန္ဒအလျောက်ပြန်နေခြင်း၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံ၏အခြားဒေသတခုသို့ ပြောင်းရွှေ့အခြေချခြင်းသာ ရှိပါသည်။[၂၈] ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များအတွက် ရွေးချယ်စရာအခွင့်အရေးများကို ဆုံးဖြတ်စေရာ၌ သတင်းများအပြည့်အစုံသိရှိသဘောပေါက်ပြီးမှဆုံးဖြတ်စေခြင်းနှင့် အောင်မြင်စွာအိမ်ပြန်ခြင်းနှင့် ဒေသတွင်းပြန်လည်အခြေချပေါင်းစည်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာ၌ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်လုပ်ဆောင်ခွင့်ရရှိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အလားတူပင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရလုံခြုံမှုနှင့် ကာကွယ်ပေးမှု၊ ဥပဒေကြောင်းအရကာကွယ်ပေးမှု၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေးပြန်လည်ပေါင်း စည်းနိုင်မှုလည်းလိုအပ်သလို၊ နိုင်ငံရေးအရအခွင့်အရေးများ ပြန်လည်ရရှိစေရေးသည်လည်း မရှိမဖြစ် အရေးပါသည့် အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။[၂၉]

ရေသောက်မြစ်ပင်မအရင်းခံပြဿနာကိုဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကို ပိတ်ဆို့ဟန့်တားနေကြသည့်၊ ခေါင်းမာတင်းခံနေကြသော နိုင်ငံအဆင့်ခေါင်းဆောင်များအပြင်၊ ကဏ္ဍအလိုက်ဆက်စပ်မှုမရှိဘဲ ဆောင်ရွက်နေကြသည့်နိုင်ငံတကာမူဝါဒတုံ့ပြန်မှုများကြောင့်လည်း ယခုအခြေအနေ၊ ပြဿနာများကို ပြေလည်အောင်မဖြေရှင်းနိုင်ဖြစ်နေကြရသည်ဟူသော ဝေဖန်ပြောဆိုမှုများလည်း ရှိပါသည်။ ရေရှည်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့်အခြေအနေအတွက် ဘက်စုံအဖြေများမှာ ဤသို့ ကွဲပြားမှုများကို ကျော်လွှားဖြေရှင်းနိုင်မှ၊ လူသားချင်းစာနာမှုကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လုံခြုံရေးကိစ္စများအတွက် ဆောင်ရွက်နေကြသူများပူးပေါင်း၍ ချည်းကပ် ဆောင်ရွက်မှသာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။[၃၀] အမှန်ဆိုရလျှင် ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ရမည့်နည်းလမ်းသည် “အခွင့်အလမ်းအခြေသာပွင့်လင်းလာမှု”ကို စောင့်ဆိုင်းရှာဖွေနေရုံမျှသာမဟုတ်ဘဲ၊ တပြိုင်နက်တည်းတွင် ရွှေ့ပြောင်း ထွက်ပြေးနေရစဉ်ကာလများ၌ လုံခြုံကာကွယ်ပေးမှုရှိစေရန်ဆောင်ရွက်ပေးရေးနှင့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုနိဂုံးချုပ်စေရန် အဖြေထုတ်ခြင်းများလည်းပါဝင်ပါသည်။[၃၁]

---

28 Jeff Crisp, 2007, “Protracted Refugee and IDP Situations: Apparent Similarities and Differences” in Brookings-Bern Project on Internal Displacement, 2007, opcit

29 ကုလသမဂ္ဂ အေဂျင်စီများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အမြဲတမ်းကော်မီတီ UN Inter-Agency Standing Committee, March 2007, “Benchmarks for Durable Solutions for Internally Displaced Persons”

30 Gil Loescher & James Milner, September 2009, “Understanding the Challenge”, in *Protracted Displacement*, Forced Migration Review, Number 33, Oxford, UK, p9, www.fmreview.org/protracted.htm

31 Jean-Francois Durieux, September 2009, “A regime at a loss?”, in *Protracted Displacement*, Forced Migration Review Number 33, Oxford, UK, p61, www.fmreview.org/protracted.htm (accessed 15/10/09)

ဤနေရာတွင် ရေရှည်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသညဒုက္ခသည်များအခြေအနေသည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုနှင့်ခွဲခြားမရနိုင်အောင် ဆက်နွယ်မှုရှိနေပါသည်။ အတင်းအကြပ်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးစေခြင်းသည် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ၏ အမြင်သာဆုံးအကျိုးဆက်ရလဒ်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဒုက္ခသည်များ၏ဆန္ဒအလျှောက် နေရပ်ရင်းပြန်ရေးဆိုသည့်ကိစ္စမှာလည်း ပဋိပက္ခဖြေရှင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်အပေါ် ထင်ဟပ်နေသလို၊ စီးပွားရေးအရနလံထူနိုင်အောင် ပံ့ပိုးလှုံ့ဆော်ပေးမှု များနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေပါသည်။[၃၂] အမှန်ဆိုရလျှင် "အိမ်ပြန်ကြသည့် ပမာဏအတိုင်းအတာနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးလုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုများမှာ ငြိမ်းချမ်းမှုတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် အောင်မြင်မှုအတွက် အထူးမြင်သာသည့်ညွှန်းကိန်းများ" လည်းဖြစ်ကြပါသည်။[၃၃] တနည်းဆိုရလျှင် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှု၏အကြောင်းအရင်းကိုမဖြေရှင်းဘဲ၊ သို့မဟုတ် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရ သူဒုက္ခသည်များ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကာလတွင်လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆီးဖြေရှင်းပေးခြင်း မပြုနိုင်ပါက နောက်ထပ် ပဋိပက္ခအသစ်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအသစ်များလည်း ထပ်မံ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသေးသည်။[၃၄]

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းကို စိန်ခေါ်နေသည့်ပြဿနာများတွင် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အဓိကပြဿနာများ၊ ပို၍ကျယ်ပြန့်စွာလွှမ်းခြုံဆက်စပ်နေသော စိုးရိမ်ပူပန်မှု အကြောင်းများလည်း ပါဝင်နေကြပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေသည့် အဓိက ပြဿနာများတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းဥစ္စာများကို ပြန်လည်အပ်နှင်းပေးခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် တန်ဖိုးများကိုပြန်လည်ရရှိစေခြင်း စသည့်လိုအပ်ချက်များပါဝင်သကဲ့သို့၊ ကျယ်ပြန့်စွာဆက်စပ်လွှမ်းခြုံနေသည့် ပြဿနာများတွင် စီးပွားရေးအရနလံထူနိုင်မှု၊ နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုကိစ္စများ ပါဝင်ပါသည်။[၃၅] မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့်ဒုက္ခသည်များအတွက် ဦးစားပေး အရေးပေါ်ကိစ္စများမှာ သူတို့အပေါ်သက်ရောက်ဒုက္ခဖြစ်နေစေသည့် ကိစ္စများမျှသာမဟုတ်ပါ။ လူအစုအဝေးတရပ်သည် ကြောက်လန့်ကျိုးနွံနေအောင် အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ထားခံရသည့်ကာလ၌ ရွှေ့ပြောင်း ထွက်ပြေးနေကြရသူဒုက္ခသည်များအတွက် လတ်တလောစိုးရိမ်ပူပန်မှုမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများရပ်တန့်စေရန်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့်ရေရှည်အခြေအနေ၌ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများတွင် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုံခြုံမှုရရှိစေရေးနှင့် ဥပဒေစိုးမိုးမှု၊ ဥပဒေနည်းကျအုပ်ချုပ်မှုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရန်လည်း မရှိမဖြစ်လိုအပ်လှပါသည်။[၃၆]

---

32 Vincent Chetail, 2009, "Foreward" in *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Number 1, UNHCR, Oxford University Press, p2

33 Antonio Guterres, United Nations High Commissioner for Refugees, to the United Nations Security Council, 8 January 2009, http://www.unhcr.org/admin/ADMIN/496625484.html (accessed 15/10/09)

34 Erika Feller, 2009, "Giving peace a chance: Displacement and the rule of law during peacebuilding" in *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Number 1, UNHCR, Oxford University Press, p94

35 Khalid Koser, 2009, "Integrating displacement in peace processes and peacebuilding" in *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Number 1, UNHCR, Oxford University Press, pp5-12

36 Erika Feller, 2009, opcit

၁။ ၃။ ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်း

"ကျနော်တို့က ဒေသတွင်းဖြစ်နေတဲ့ပဋိပက္ခရဲ့ ဖြစ်စဉ်နဲ့အလားအလာကို နားလည်ဖို့ ကြိုးစားကြည့်တယ်။ ထိခိုက်နစ်နာနေရတဲ့ကျေးရွာလူထုတွေနဲ့ အတူအဖြေထုတ်ကြည့်တယ်။"
(ကွင်းဆင်း လုပ်သားတဦး၊ မွန်ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီ၊ ဩဂုတ်လ ၂၀၀၉ ခုနှစ်။)

(တီဘီဘီစီ)အဖွဲ့က တိုင်းရင်းသားလူမှုအသိုင်းအဝန်း အခြေခံလူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှတဆင့် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများရှိ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုအခြေအနေကို ၂၀၀၂ ခုနှစ်မှစတင်၍ မှတ်တမ်းပြုစုလာခဲ့ပါသည်။[၃၇] မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသအများစုသည် နိုင်ငံတကာမှလေ့လာသူများ မသွားရောက်မထိတွေ့နိုင်ဘဲရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး၊ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေရာဒေသများတွင် သတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းရယူရာ၌ အန္တရာယ်များလွန်းလှပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ စိတ်ပိုင်းဖြတ်လုပ်ဆောင်မှုနှင့် သတ္တိပြောင်မြောက်စွာ စွန့်စားလုပ်ဆောင်မှုမရှိဘဲနှင့် ယခုအစီရင်ခံစာထွက်ပေါ်လာဖွယ်မရှိပါ။

ဤစစ်တမ်းကောက်ယူမှုများအားလုံးသည် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဒီဇိုင်းရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ကုလသမဂ္ဂ၏ ပြည်တွင်း၌ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရသူများကိစ္စ လမ်းညွှန်မှုများအတိုင်း တရားဝင်ကိုက်ညီမှုရှိသည့်အခြေခံပေါ်တွင် ပြုစုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။[၃၈] ပြည်တွင်း၌ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့်ဒုက္ခသည်များကို စာရင်းပြုစုဖော်ပြရာ၌ နှိုင်းယှဉ်ချက်အရဆိုလျှင် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းက ပြည့်စုံကုံလုံသော စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများမရှိသေးသော်လည်း၊ (တီဘီဘီစီ)အဖွဲ့၏အတွေ့အကြုံများအရ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ လူသားချင်းစာနာမှုအကူအညီပေးရေးလုပ်ငန်း၌ ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အေဂျင်စီအဖွဲ့အစည်းများအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်းများဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။[၃၉] ယခုနှစ်စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွင် ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုများ၏ပမာဏနှင့် အတိုင်းအဆ၊ ပျံ့နှံ့တည်ရှိနေပုံများကို သတင်းအသစ်၊ ဖြစ်ပေါ်မှုအသစ်များဖြင့် ထပ်မံဖြည့်စွက်ခဲ့ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေအလားအလာများကို ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်ပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းမှုတည်ဆောက်ရေးနှင့် ပဋိပက္ခပြေလည်မှုရစေရေးအတွက် အကဲဖြတ်ချက်များလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

---

37 ယခင် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများကို အင်တာနက်စာမျက်နှာ www.tbbc.org/resources/resources.htm တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

38 The UN Guiding Principles on Internal Displacement, 1998, UN doc. E/CN.4/1998/53/Add.2, recognises internally displaced persons as "***persons who have been forced or obliged to flee or to leave their homes or places of habitual residence, in particular as a result of or in order to avoid the effects of armed conflict, situations of generalized violence, violations of human rights or natural or human-made disasters, and who have not crossed an internationally recognized State border.***"

39 UN OCHA and the Internal Displacement Monitoring Centre, April 2008, *Guidance on Profiling Internally Displaced Persons*, Geneva, www.internal-displacement.org

ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုအတိုင်းအဆနှင့် ပျံ့နှံ့တည်ရှိနေမှုအပေါ် အရေအတွက်အရ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုနှင့် စစ်တပ်တိုးချဲ့နေရာချထားခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကြီးများ အကောင်အထည်ဖော်မှု၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကို မြို့နယ်(၃၈)မြို့နယ်ရှိ အဓိကသတင်းပံ့ပိုးပေးသူများနှင့် ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဖွန်လမှ ဇူလိုင်လအတွင်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကာ အခြေခံစုဆောင်းနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။[40] လူဦးရေ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများကို အောက်ဖော်ပြပါလူထုများအတွက် စုဆောင်းကောက်ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။

- (နအဖ)၏ ကင်းလှည့်စစ်ကြောင်းများရန်ကြောင့် ထွက်ပြေးလာရသူနှင့် စစ်ရေးအရ တိုက်ပွဲများပြင်းထန်နေဆဲဒေသအတွင်း ပုန်းအောင်းနေကြရသူများ
- နှင်ထုတ်ခံကြရသူများနှင့် (နအဖ) ၏ စုစည်းကျေးရွာများသို့ အတင်းအကြပ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်စေသူများ
- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ စစ်ပွဲအကျိုးဆက်များကြောင့်ထွက်ပြေးလာကြရသူများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်း(လုပ်ဆောင်မှုများ)ကြောင့် အတင်းအကျပ် ရွှေ့ပြောင်းစေခဲ့ရသူများ၊ ထိုင်းနိုင်ငံရှိဒုက္ခသည်စခန်းများမှ ပြန်လာကြသူများ ဖြစ်ပြီး၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များထိန်းချုပ်ရာဒေသအတွင်း ခိုလှုံနေကြရသူများဖြစ်ကြသည်။

ယခုအစီရင်ခံစာတွင်ဖော်ပြထားသည့်မြေပုံများအားလုံးကို ယခုတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများဆောင်ရွက်စဉ်အတွင်း ရရှိလာသည့်ကောင်းကင်မြေတိုင်းသတင်းအချက်အလက်များကို (တီဘီဘီစီ)အဖွဲ့၏ ပါတနာအဖွဲ့အစည်း(၅)ခုက ဒစ်ဂျစ်တယ်ဖောင်ပုံစံသွင်းကြပြီး ထုတ်ယူပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒေတာနှင့်မြေပုံများကိုပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီး သတင်းရင်းမြစ်များနှင့် ကွင်းဆင်းအစီရင်ခံစာများနှင့်လည်း တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။ မြေပုံပါဖော်ပြချက်များကို အကောင်းဆုံးခန့်မှန်းရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်သော်လည်း၊ အချို့သောနေရာများနှင့်ဒေသများမှာ အတိအကျဖြစ်ကောင်းမှ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ယခင်နှစ်များကဲ့သို့ပင် အိမ်များမှရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရန် အကြောင်းရှိသောလူဦးရေကို အတိအကျခန့်မှန်းဖော်ပြနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော်လည်း မြို့ပြဒေသများနှင့် ရောထွေးအုပ်ချုပ်ရေးဒေသများတွင် ပြည်တွင်း၌ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ နေရာဒေသကွဲပြားမှုအပေါ် တိတိကျကျသတ်မှတ်ခွဲခြားရန် ရှုပ်ထွေးခက်ခဲသကဲ့သို့၊ နေရာရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးကြရသည့် လူဦးရေ၊ နေထိုင်နေသောလူဦးရေကို ခန့်မှန်းဖော်ပြရာတွင်လည်း အခက်အခဲရှိပါသည်။ လူဦးရေအရေအတွက်မှာ အကောင်းဆုံးခန့်မှန်းဖော်ပြထားချက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ထိခိုက်နစ်နာဖွယ် အကြောင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ လားရာအခြေအနေကို ၂၀၀၅၊ ၂၀၀၇ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၉ ခုနှစ်များတွင်တကြိမ် အိမ်ထောင်စုအခြေခံစစ်တမ်းကောက်ယူမှုများမှတဆင့် ဆန်းစစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ (၂၀၀၉)ခုနှစ်တခုတည်းတွင်ပင် အိမ်ထောင်စု (၁,၀၀၀) ကျော်ကို တွေ့ဆုံ

[40] ယခု စစ်တမ်းကောက်ယူမှုအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များကို နောက်ဆက်တွဲ (၅) ပါ လမ်းညွှန်ချက်များမှ ပြန်လည်ထုတ်ယူဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

မေးမြန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤအိမ်ထောင်စုများက မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ဖျားဒေသရှိ နမူနာအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့်အိမ်ထောင်စု (၃,၁၀၀) ကို ကိုယ်စားပြုထားကြသူများ ဖြစ်ပါသည်။

အိမ်ထောင်စုအလိုက်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းများအတွက် အဆင့်များစွာအစုလိုက် နမူနာထုတ်ယူခြင်းနည်း (multi-stage cluster sampling method) ကို အသုံးပြုခဲ့ပြီး၊ နမူနာစစ်တမ်းကောက်ယူမေးမြန်းခဲ့သူများသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း(၆)ခုမှ သေချာကိုယ်စားပြု၍ ပါဝင်ခြင်းဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မတူကွဲပြားသည့်အာဏာပိုင်များ၏အောက်တွင်နေထိုင်ရသည့် ကျေးရွာများမှ လူထုများဖြစ်စေရန်လည်း သေချာဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံရေးအာဏာပိုင်မှုအရ ခရိုင်နယ်နိမိတ်ခွဲခြားမှုများသည် တိကျစွာတပြေးညီမရှိကြသည့် အခြေအနေတွင် ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူကြသူလုပ်သားများအတွက် အောက်ဖော်ပြပါ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များအရ မတူကွဲပြားသည့်နယ်မြေများတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်လမ်းညွှန်ပေးခဲ့ပါသည်။

- ပုန်းအောင်းနေထိုင်ကြရသည့်နေရာများဟူသည်မှာ တိုက်ပွဲများ အများဆုံး ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေကြသော ထိန်းချုပ်မှုပိုင်ဆိုင်နေဆဲဒေသဖြစ်ပြီး၊ လူထုအများမှာ (နအဖ) ကင်းလှည့်စစ်ကြောင်းများ ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းမရှိရလေအောင် ပုန်းရှောင်နေကြရသော နေရာများဖြစ်ပါသည်။
- ပြောင်းရွှေ့အခြေချထားသောစခန်းများဆိုသည်မှာ စုစည်းကျေးရွာများဖြစ်ပြီး၊ (နအဖ) စစ်အစိုးရတပ်များက အတင်းအကျပ်နှင်ထုတ်ပြီးနောက် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန် အမိန့်ပေးထားသော နေရာများဖြစ်သည်။
- အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအာဏာပိုင်များက ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်တစုံတရာရှိသော အထူးဒေသများဖြစ်ပြီး၊ (နအဖ) စစ်တပ်များက မတိုက်ခိုက်လာစေရန် အာမခံချက်တစုံတရာပေးနိုင်သည့် ဒေသများဖြစ်ပါသည်။
- ရောထွေးအုပ်ချုပ်ရေးဒေသဟူသည်မှာ ပုံမှန်အားဖြင့် (နအဖ) စစ်တပ်များ ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ ကျေးလက်ဒေသများဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း လက်နက်ကိုင် အတိုက်အခံများ၏ ဩဇာသက်ရောက်မှုလည်းရှိနေသော ဒေသများဖြစ်သည်။

အိမ်ထောင်စုအလိုက် စစ်တမ်းကောက်ယူမှု (နမူနာ) ဇယား
(၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် အိမ်ထောင်စု ၁၀၇၇ ခု

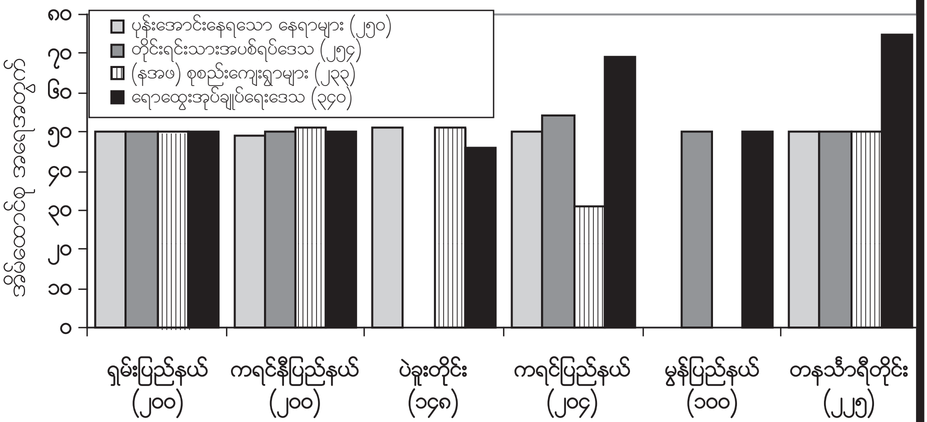

အိမ်ထောင်စုအလိုက် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများတွင် ဖြေဆိုသူများ၏ လူဦးရေဇယားများ ပြဆိုချက်အရ နမူနာထားရှိသောလူထုများတွင် အထူးမတူကွဲပြားသည့် အသံများ၊ ပထဝီအရဒေသများနှင့် နေရာအမျိုးအစားများကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း တိုင်းတွင် ပျမ်းမျှအိမ်ထောင်စု ၂၀၀ ခန့်၊ နေရာအမျိုးအစားတခုတွင် အိမ်ထောင်စု ၂၅၀ ခန့်ကို နှစ်စဉ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ပဲခူးတိုင်းတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများမရှိသောကြောင့် အိမ်ထောင်စုအနည်းငယ်မျှကိုသာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းနိုင်ခဲ့ပြီး၊ မွန်ပြည်နယ်တွင်လည်း နမူနာစစ်တမ်းကောက်ယူသည့် အိမ်ထောင်စု ပမာဏ ပုံမှန်အားဖြင့်နည်းပါသည်။ အကြောင်းမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် စုစည်းကျေးရွာများ ရှိမနေခြင်းနှင့် ရွာသားများပုန်းအောင်းနေထိုင်ရာ နေရာများရှိမနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အိမ်ထောင်စုအလိုက် စစ်တမ်းကောက်ယူမှု (နမူနာ) ဇယား
(၂၀၀၅–၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် အိမ်ထောင်စု ၃၁၁၃ ခု

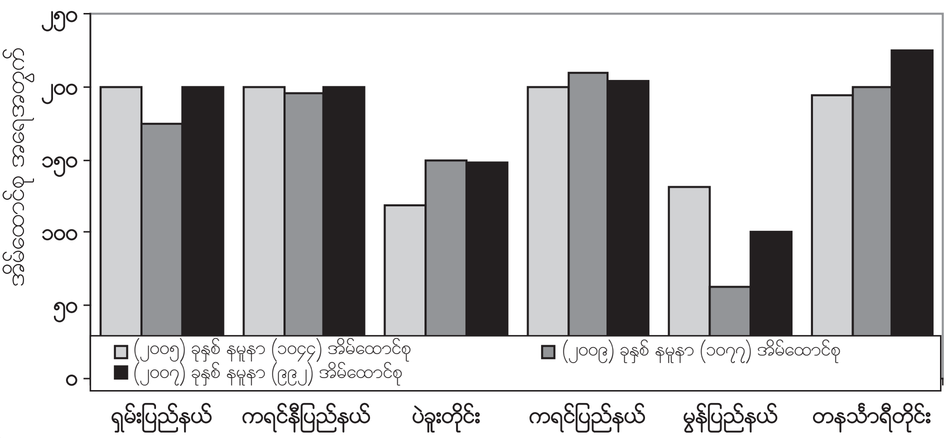

၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၉ ခုနှစ် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများတွင် ဖြေကြားသူများကို လူဦးရေအလိုက် အမျိုးအစားခွဲခြားထားပုံအဝိကဇယားများကို နောက်ပိုင်းစာမျက်နှာများတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အားလုံးခြုံ၍နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဖြေကြားသူ အမျိုးသမီးများ၏ အရေအတွက်နည်းပါးပါသည်။ အကြောင်းမှာ ၂၀၀၅ ခုနှစ်ကာလက ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူကြသူအများ၌ လိင်ကွဲပြားမှုအပေါ်အလေးထားရန် အသိနည်းသေးသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အသက် ၁၈–နှစ်အောက် ကလေးများကို စစ်တမ်းမေးမြန်းခြင်းမပြုပါ။ ဖြေဆိုသူများ၏အသက်အပိုင်းအခြားအလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြမှုတွင် တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုးကွယ်မှုဘာသာအရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးကွဲပြားမှုအရ ထင်ဟပ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ကရင်လူမျိုးများ၏အသံက ပို၍ထင်ရှားစွာ ကိုယ်စားပြုနေသည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားနေသော ပဲခူးတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်တို့တွင် အများစုနေထိုင်နေကြသူများဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

လူဦးရေအလိုက်စစ်တမ်းကောက်ယူမှုနှင့် မတူကွဲပြားစွာပင် အိမ်ထောင်စုအလိုက် ထိခိုက်နစ်နာဖွယ်အခြေအနေစစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွင် ပြည်တွင်း၌ ထွက်ပြေးရွှေ့ပြောင်းနေကြရသည့် ဒုက္ခသည်များနှင့် စစ်မီးပဋိပက္ခကြောင့် အကျယ်အပြန့်ထိခိုက်နစ်နာရသူများအကြား ခွဲခြားထားမှုမရှိကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ အိမ်ထောင်စုအလိုက် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွင် ဖြေကြားသူများ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်မှာ လွန်ခဲ့သည့် ၁၀–နှစ်ကာလအတွင်း သူတို့နေထိုင်ရာ နေအိမ်များမှ အတင်းအကျပ် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခဲ့ကြရသည်ကို ဖော်ပြပါသည်။ ဤသို့ ထွက်ပြေးရွှေ့ပြောင်းခဲ့ကြရသူနမူနာ မိသားစုများအနက်မှ အိမ်ထောင်စု ၃–ခုလျှင် တစ်ခုမှာ များမကြာမီပင်သူတို့၏မူလကျေးရွာသို့ ပြန်နိုင်သည်၊ သို့မဟုတ် အခြားဒေသတွင်အခြေချနိုင်သည်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်သည်၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပြန်လည်ပူးပေါင်းနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ဖြေကြားသည့်အိုးအိမ်များမှ ထွက်ပြေးပြောင်းရွှေ့ကြရသူများမှာ လွန်ခဲ့သည့် ၁၀–နှစ်အတွင်း ဖြစ်ခဲ့သည့်အားလျော်စွာ ယခုဖော်ပြချက်သည် အိုးအိမ်များမှ ထွက်ပြေးပြောင်းရွှေ့ရသူများ အချိုးနှင့်စာလျှင် လျော့နည်းနေသလိုရှိနိုင်ပါသည်။ ယခု အသစ်ဖြစ်ပေါ်သည့် အိုးအိမ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးရမှုများအတွက် ထည့်သွင်းတွက်ချက်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ ဤတွေ့ရှိချက်သည် ကျေးရွာ လူထုများ၏ လက်ရှိအိုးအိမ်ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးနေရမှုအခြေအနေထက်စာလျှင်၊ ထိုလူထုများ၏ တည်တံ့သော ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်နိုင်မှုအတွက်မျှော်လင့်ချက်ကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေသည့် အသွင်သာ ရှိနေပါသည်။

ပဋိပက္ခအကဲဖြတ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပဋိပက္ခများလေ့လာရေး စင်တာ (Centre for Peace and Conflict Studies)[၄၁] ၏ အကူအညီဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို ၃–ရက်ကြာ ဆွေးနွေးပွဲသင်တန်းဖြင့်စတင်ခဲ့ပြီး၊ (တီဘီဘီစီ) ၏ ပါတနာအဖွဲ့အစည်းများမှကိုယ်စားလှယ်များ၊ တိုင်းရင်းသားအမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း(၃)ခုမှကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲတွင် ပဋိပက္ခများကိုအကဲဖြတ်နိုင်ရန် နည်းလမ်းအများအပြားကိုမိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် လူထုအခြေပြုလူမှုအဖွဲ့အစည်းများက လူထုအများပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိသည့်

41 http://www.centrepeaceconflictstudies.org/

ပဋိပက္ခအကဲဖြတ်မှုများကို မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသတွင် ဆွေးနွေးပွဲအများအပြား ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲများတွင် ကျေးရွာပေါင်း ၇၀ ကျော် ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး၊ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ လက်နက်ကိုင်စစ်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေရာ ဖာပွန်မြို့နယ်အတွင်း၊ မွန် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများနှင့် တနင်္သာရီတိုင်း ရေဖြူမြို့နယ်မှဒေသများ ပါဝင်ပါသည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲများကြောင့် ပဋိပက္ခဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့်ဖြစ်စဉ်အပေါ် အခြေခံလူထုများ၏အမြင်ကို တိုင်ပင်အကြံရယူနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းရရှိခဲ့ပြီး၊ ပြည်တွင်း၌ အခြေမဲ့အိုးအိမ်ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးနေကြရသူများအဖို့ သူတို့၏အသံကိုကြားစေနိုင်သည့် စင်မြင့်ရစေခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေနည်းလမ်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတွင် ဖြေဆိုသူများ၏ လူဦးရေ ခွဲခြားပြဇယား
(၂၀၀၅၊ ၂၀၀၇ နှင့် ၂၀၀၉ ခုနှစ်) (စုစုပေါင်း နမူနာ အတိုင်းအတာ–၃,၁၁၃ ဦး)

လိင်ကွဲပြားမှုအလိုက် ဖြေကြားသူများ

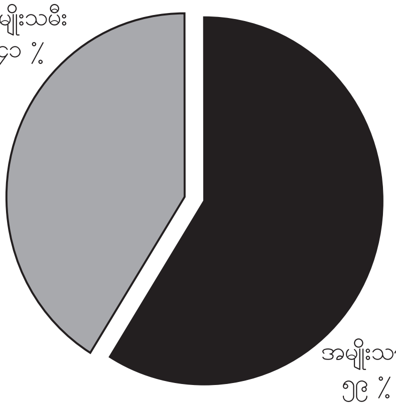

အသက်အရွယ်အလိုက် ဖြေကြားသူများ

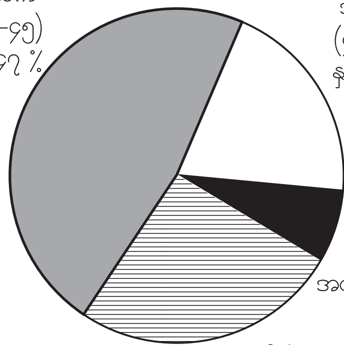

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအလိုက်ဖြေကြားသူများ

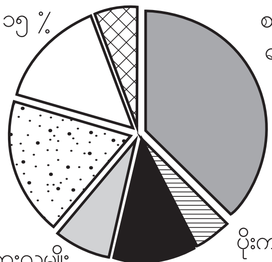

ဘာသာကိုးကွယ်မှုအလိုက် ဖြေကြားသူများ

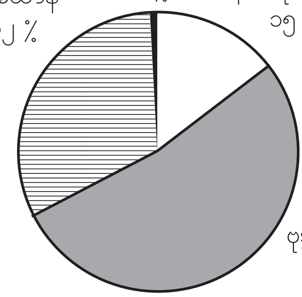

အိုးအိမ်ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးရမှု အခြေအနေအလိုက် ဖြေကြားသူများ

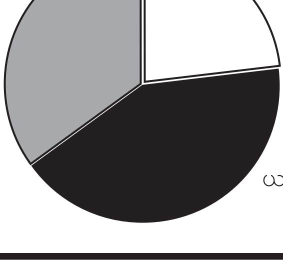

အခန်း (၂)

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသ နောက်ဆုံးအခြေအနေ

ရွှေတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း၊ ရွှေကျင်မြို့နယ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (KORD)

၂။ ၁။ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း

"ဗမာစစ်တပ်နဲ့ 'ဝ' တပ်တွေတိုက်ကြမယ်ဆိုရင် ကျမတို့ရဲ့အိုးအိမ်ဥစ္စာပစ္စည်းတွေကို ကျမတို့ ဘယ်လိုကာကွယ်ရပ့ါမလဲ။ ကျမတို့ ဘယ်သွားရပ့ါမလဲ။ ဘယ်လိုနေရပ့ါမလဲ။"

(ရှမ်းအမျိုးသမီးတဦး၊ မိုင်းဆတ်မြို့နယ်၊ ရှမ်းဒုက္ခသည်ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မီတီ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ မိုင်းဆတ်မြို့နယ်။ ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

နှစ်ပေါင်း (၃၀) ကျော်ကြာမျှ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းရှိ ပြည်သူတို့သည် အရေးပေါ်ဥပဒေအောက်မှာ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်အတွင်း၌ စစ်အစိုးရသည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့များကို ၎င်း၏လက်အောက်ခံ နယ်ခြား စောင့် တပ်များအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းရန် နိုင်ငံရေးဖိအားအသစ်များ တိုးပေးလာခဲ့သည်။

အထူးသဖြင့် ကျေးသီး၊ မိုင်းကိုင်နှင့် လဲချားမြို့နယ်တို့၌ ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း) နှင့် မြန်မာ စစ်တပ်တို့ တိုက်ပွဲများမကြာခဏဖြစ်ပွားနေခြင်းကြောင့် ထိုမြို့နယ်များရှိ ပြည်သူတို့သည် ဤဒုက္ခ များကို ဆက်လက်ခံစားနေရလျှက်ရှိသည်။ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၏ ပထမနှစ်ဝက်အတွင်းတွင် လစဉ် အနည်းဆုံး တိုက်ပွဲ(၄)ပွဲမျှဖြစ်ပွားနေခဲ့ရာ၊ (နအဖ) စစ်တပ်က ဥစ္စာပစ္စည်းများသိမ်းယူခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ငွေတောင်းခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခိုင်းခြင်းအားဖြင့် လက်တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လကုန်အထိ လဲချားမြို့နယ်တမြို့နယ်တည်းမှာပင်လျှင် အိမ် (၅၀၀) ကျော် မီးရှို့ခံခဲ့ရပြီး ရွာပေါင်း (၃၀) ကျော် အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခံခဲ့ရသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဤ(၃)မြို့နယ်အတွင်း၌ အရပ်သား (၁၉,၀၀၀)ခန့် အိုးအိမ်အခြေပျက်ခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ အချို့က နီးရာမြို့များသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားခဲ့ကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသို့သွားရာ ပင်မလမ်းမကြီးတလျှောက်ရှိ စစ်ဆေးရေးဂိတ်စခန်း များကမူ ပြေးပေါက်ကိုပိတ်ဆို့ထားသည်။

(၂၀၀၈) ခုနှစ်လယ်၌၊ ပအို့ဝ်အမျိုးသားအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့တဖွဲ့ဖြစ်သော ရှမ်းပြည်နယ် လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့(ရလလဖ)သည် မောက်မယ်၊ ဆီဆိုင်နှင့် မိုးနဲမြို့နယ်တို့ တွင် အုပ်စုနှစ်စုကွဲထွက်သွားခဲ့သည်။ အုပ်စုတစုက (နအဖ) စစ်အစိုးရဆီမှာ လက်နက်ချပြီး၊ ကျန်တစုက လက်နက်ကိုင်ခုခံရေးဆက်လုပ်သည်။ ဤအတွက် ပို၍အဖြစ်များလာနေသော တိုက်ပွဲများနှင့် မြန်မာ စစ်တပ်၏တိုက်ကင်းများကြောင့် ရွာသားများသည် ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း လက်တုံ့ပြန်ခံကြရပြီး၊ သူပုန် ကိုထောက်ခံအားပေးသူအဖြစ် စွပ်စွဲခံရမှုအတွက် (၂၀၀၉) ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်းမှာ သက်ကြီးရွယ်ကြီး ရွာသား အနည်းဆုံး (၉) ဦး အသတ်ခံခဲ့ရသည်။ အတင်း အဓမ္မနှင်ထုတ်ခြင်း၊ မုဒိမ်းကျင့်ခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ရမ်းကားခြင်းတို့ကြောင့် ကြောက်လန့် ထွက်ပြေးကြရကာ ဤနယ်မြေများ၌ လူပေါင်း (၃,၀၀၀) ကျော် အိုးအိမ်အခြေပျက်ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း

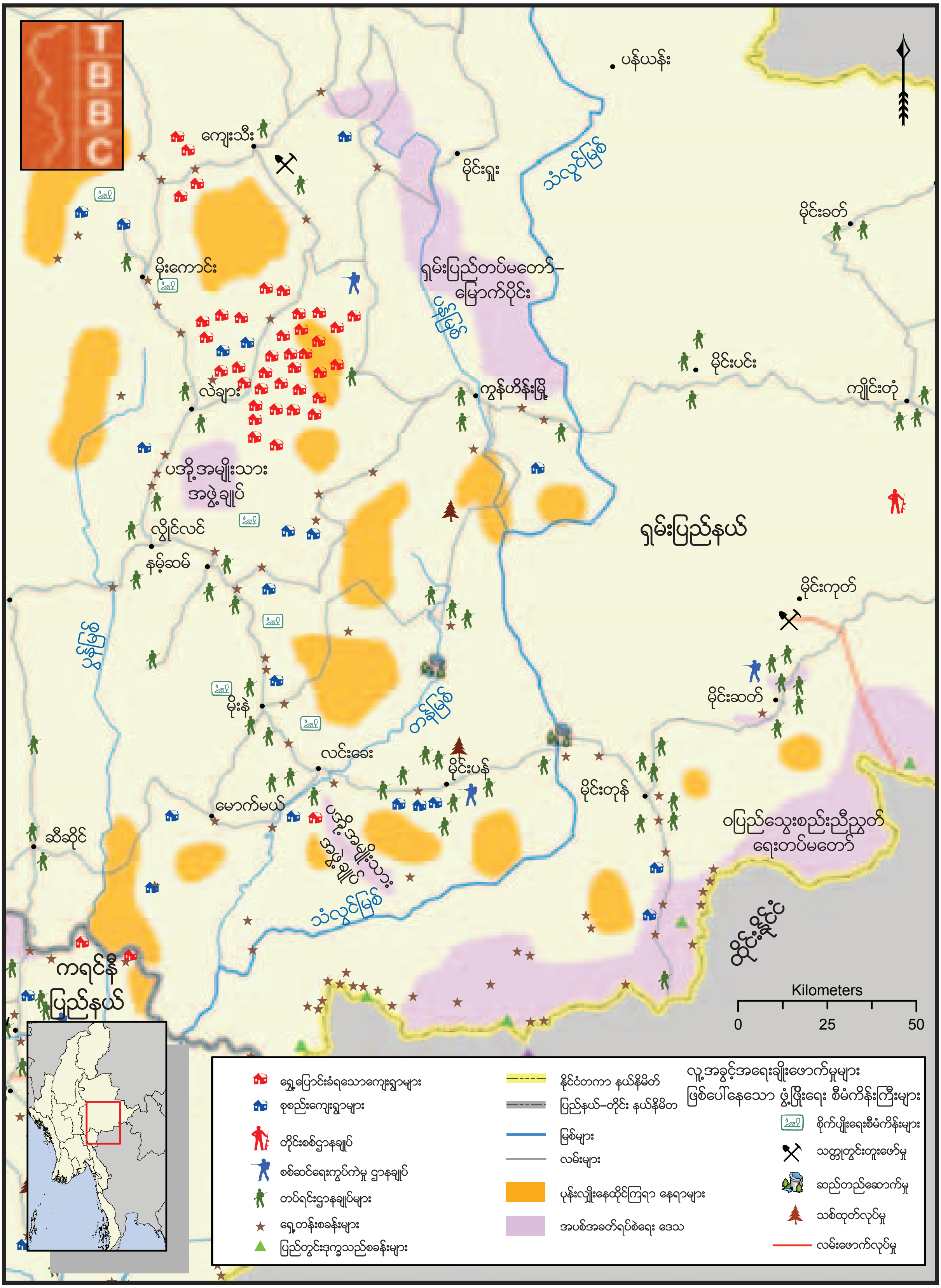
TBBC
ပန်ယန်း
ကျေးသီး
မိုင်းရှူး
သံလွင်မြစ်
မိုင်းခတ်
မိုးကောင်း
ရှမ်းပြည်တပ်မတော်–
မြောက်ပိုင်း
မိုင်းပင်း
ကွန်ဟိန်းမြို့
ကျိုင်းတုံ
လဲချား
ပအိုဝ့်အမျိုးသား
အဖွဲ့ချုပ်
လွိုင်လင်
နမ့်ဆမ်
ရှမ်းပြည်နယ်
မိုင်းကုတ်
မိုးနဲ
မိုင်းဆတ်
လင်းခေး
မိုင်းပန်
မောက်မယ်
မိုင်းတုန်
ဆီဆိုင်
ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်
ရေးတပ်မတော်
ထိုင်းနိုင်ငံ
ကရင်နီ
ပြည်နယ်
Kilometers
0
25
50
ရွှေ့ပြောင်းခံရသောကျေးရွာများ
စုစည်းကျေးရွာများ
တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်
စစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲမှု ဌာနချုပ်
တပ်ရင်းဌာနချုပ်များ
ရှေ့တန်းစခန်းများ
ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်စခန်းများ
နိုင်ငံတကာ နယ်နိမိတ်
ပြည်နယ်–တိုင်း နယ်နိမိတ်
မြစ်များ
လမ်းများ
ပုန်းလျှိုးနေထိုင်ကြရာ နေရာများ
အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဒေသ
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ
ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းကြီးများ
စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းများ
သတ္တုတွင်းတူးဖော်မှု
ဆည်တည်ဆောက်မှု
သစ်ထုတ်လုပ်မှု
လမ်းဖောက်လုပ်မှု

(နအဖ)စစ်အစိုးရက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့များအား နယ်ခြားစောင့်တပ်များအဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် ဖိအားပေးရာမှနေ၍ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအတွင်း၌ ကိုးကန့်ဒေသထဲသို့ ထိုးစစ်ဆင်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီး၊ ဒုက္ခသည်ပေါင်း (၃၇,၀၀၀) ခန့်သည် တရုတ်နိုင်ငံထဲသို့ ပြေးဝင်ခဲ့ကြရသည်။ သည့်နောက်တွင် တရုတ်နယ်စပ်မှာရော၊ ထိုင်းနယ်စပ်မှာပါ 'ဝ' ပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးတပ်မတော် (UWSA) ၏တပ်များကို လက်နက်ကိုင်တပ်များဖြင့် ဖိအားပေးခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။ မိုင်းတုံနှင့် မိုင်းဆတ်မြို့နယ်တို့၌ (နအဖ) စစ်တပ်များက (UWSA) ၏ တပ်စခန်းများကို ရုပ်သိမ်းပေးရန်တောင်းဆိုခဲ့ရာ၊ ဆက်ဆံရေးအလွန်တင်းတင်းမာမာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာစစ်တပ်က လားဟူပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များအား စစ်သားသစ်များအဖြစ် အတင်းအဓမ္မဆင့်ခေါ်စေပြီး ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း) နှင့် (UWSA) ကိုတိုက်ရန် ပြင်ဆင်စေခဲ့သည်။ (နအဖ) စစ်အစိုးရသည် (၂၀၀၉) ခုနှစ်အတွင်း၌ မိုင်းတုံရှိ လားဟူပြည်သူ့စစ်များကို အခြေခံစစ်သင်တန်း (၃) ကြိမ်ပေးခဲ့သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှာ ဤသို့မတည်မငြိမ်ဖြစ်နေသည့်ကြားထဲကပင်၊ အစိုးရ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ သံလွင်မြစ်ပေါ်မှာ တည်ဆောက်မည့် တာဆန်းဆည်သည် မကြာသေးမီက ထိုင်းနိုင်ငံ၏အမျိုးသား လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအစီအစဉ်တွင် ကိစ္စတခုအပါအဝင်အဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ အိုးအိမ်အခြေပျက်ခဲ့သော ရွာသားသောင်းဂဏန်းပေါင်းများစွာတို့၏နေရပ်ပြန်ရေးသည် ဤဆည်ကြောင့် ရှေ့ဆက်အခက်တွေ့နေရလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ မြောက်ပိုင်းချင်းရိုင်နယ်စပ်မှ ကီလိုမီတာ (၇၀) ခန့်ကွာဝေးသော မိုင်းဆတ်မြို့နယ်၊ မိုင်းကောက် (Mong Kok) နယ်မြေ၌လည်း ထိုင်းလုပ်ငန်းရှင်များက ကျောက်မီးသွေးညိုသိုက်ကြီးတခုကိုတူးဖော်ရန်လည်း စီမံကိန်းရေးဆွဲလျက်ရှိသည်။ ထိုင်းနယ်စပ်မှနေ၍ တူးဖော်မည့်နေရာသို့ လမ်းများ ဖောက်လုပ်ပြီးစီးသွားလျှင် တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်တော့မည်ဖြစ်သည်။ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်မည့်နယ်မြေရှိ ကျေးရွာပေါင်း (၈) ရွာကို အတင်းအဓမ္မနေရာရွှေ့ပြောင်းပစ်လိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး၊ အနီးအနားပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျေးရွာသူကျေးရွာသား ထောင်ပေါင်းများစွာတို့သည် စစ်တပ်များချထားခြင်း၏ ဒဏ်ကိုခံရဖွယ်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

၂။ ၂။ ကရင်နီပြည်နယ်။

> *"ကျနော်တို့မလိုချင်ဘဲနဲ့၊ သူတို့ကအတင်းပဲအကြွေးယူခိုင်းပြီး၊ အတိုးကြီးနဲ့ပြန်ဆပ်ခိုင်းတယ်။ မနှစ်ကစပြီး၊ အဲဒီလိုမျိုးနှစ်ကြိမ် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။"*
>
> (ကရင်နီအမျိုးသားတဦး၊ ကရင်နီလူမှုဖူလုံရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဗဟိုဌာန၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ လွိုင်ကော်မြို့နယ်၊ ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

ကရင်နီပြည်နယ်ရှိ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ရှားတောမြို့နယ်မြောက်ပိုင်း နှင့် လွိုင်ကော်မြို့နယ်မြောက်ပိုင်းတို့၌ အပြင်းထန်ဆုံးဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ (၂၀၀၈) ခုနှစ်တွင် (ရလလဖ) အဖွဲ့မှ ပအို့အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (PNLA) ခွဲထွက်ပြီး၊ လက်နက်ကိုင်ခုခံရေး

ကရင်နီပြည်နယ်

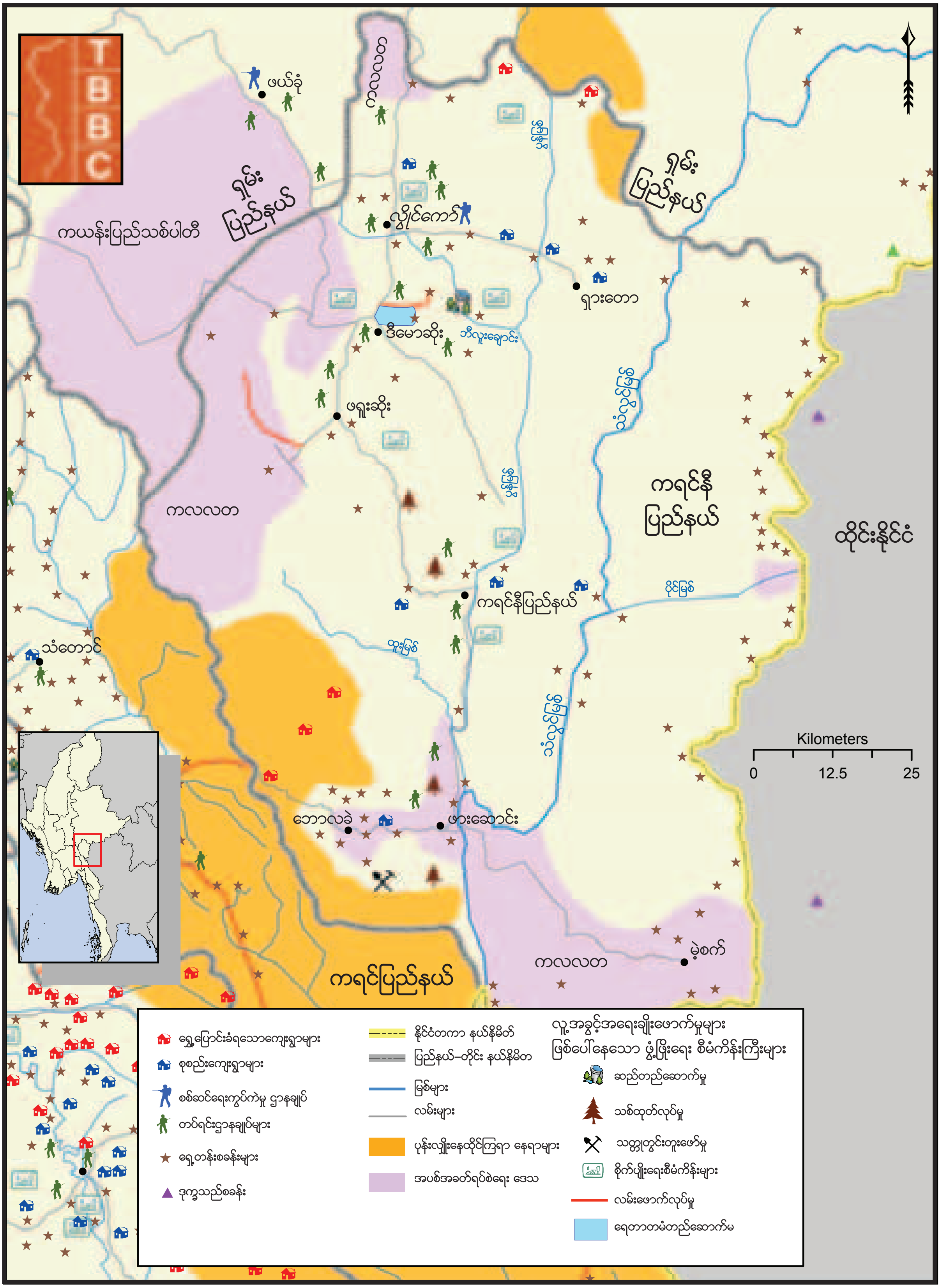

TBBC
ဖယ်ခုံ
ရှမ်းပြည်နယ်
ကယန်းပြည်သစ်ပါတီ
လွိုင်ကော်
ရှမ်းပြည်နယ်
ရှားတော
ဒီမောဆိုး
ဘီလူးချောင်း
ဖရူးဆိုး
ဘီလူးမြစ်
သံလွင်မြစ်
ကလလတ
ကရင်နီပြည်နယ်
ထိုင်းနိုင်ငံ
ပွန်မြစ်
ကရင်နီပြည်နယ်
သံတောင်
ထူးမြစ်
ဘောလခဲ
ဖားဆောင်း
ကလလတ
မယ်စက်
ကရင်ပြည်နယ်
Kilometers
0
12.5
25
ရွှေ့ပြောင်းခံရသောကျေးရွာများ
စုစည်းကျေးရွာများ
စစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲမှု ဌာနချုပ်
တပ်ရင်းဌာနချုပ်များ
ရှေ့တန်းစခန်းများ
ဒုက္ခသည်စခန်း
နိုင်ငံတကာ နယ်နိမိတ်
ပြည်နယ်–တိုင်း နယ်နိမိတ်
မြစ်များ
လမ်းများ
ပုန်းလျှိုးနေထိုင်ကြရာ နေရာများ
အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဒေသ
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ
ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းကြီးများ
ဆည်တည်ဆောက်မှု
သစ်ထုတ်လုပ်မှု
သတ္တုတွင်းတူးဖော်မှု
စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းများ
လမ်းဖောက်လုပ်မှု
ရေတာတမံတည်ဆောက်မှု

ဆက်လက်ဆင်နွှဲသောအခါ၌ (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ ခမရ (၂၆၁) သည် ကရင်နီပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်၏နယ်စပ်တွင် တပ်များတိုး၍ချထားလိုက်သည်။ ဖြစ်ပွားလာခဲ့သော လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများကြောင့် ကျေးရွာလူကြီးများသည် အစဉ်အမြဲပင်စွပ်စွဲခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း ခံကြရသည်။ လွိုင်ကော်မြို့နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ပွန်ချောင်းမြစ်ကမ်းတလျှောက်ရှိ ကျေးရွာများသည် ပြည်နယ်နှစ်ခု၏ နယ်စပ်ရွာများဖြစ်နေကြသည်။ ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ **(KNPP)** နှင့် ပအိုဝ့်အမျိုးသားလွတ်မြောက် ရေးတပ်မတော် **(PNLA)** တို့၏တပ်များကို ထောက်ခံအားပေးသည် ဟူသောစွပ်စွဲချက်ဖြင့် အဆိုးရွားဆုံးထိခိုက်ခံရသော ဤမြစ်ကမ်းဘေးကျေးရွာတို့သည် မြစ်ကို ဖြတ်ကူးပြီး အခြားတဖက်ကမ်းသို့ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။

ဒီမောဆိုးမြို့နယ်နှင့် ဖရူးဆိုးမြို့နယ်တို့တွင် မိုးခေါင်ခြင်းနှင့် တချိန်ကလယ်မြေဧက (၂၀,၀၀၀) ကျော် အတွက် ရေပေးခဲ့သောငွေတောင်ဆည်ကို ကိုင်တွယ်အသုံးပြုပုံမမှန်ကန်မှုတို့ကြောင့် ရိက္ခာလုံခြုံမှုမှာ ထိခိုက်ခဲ့ရသည်။ ဆည်ကြီးသည်ခမ်းခြောက်သွားခဲ့ပြီး၊ လယ်သမားများသည် မိုးရေနှင့် တောင်ကျရေ ကိုသာ အားထားနေကြရသည်။ သို့ရာတွင် စစ်တပ်က တပ်လယ်မြေများအတွက် ဦးစားပေးပြီး ရေသွင်းပေးရန် ဆည်မြောင်းဌာနကို အမိန့်ပေးထားသဖြင့် (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ ခလရ (၁၀၂) နှင့် ခမရ (၄၂၇) တို့ ယခင်သိမ်းယူထားခဲ့သောလယ်မြေများကမူ ယခင်အတိုင်းပင် ဖြစ်ထွန်းနေကြသည် ဟု သိရသည်။

မော်ချီးမြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ တောင်ပိုင်းနယ်မြေများ၌ မြန်မာစစ်တပ်၏ ခလရ (၇၂) နှင့် ခမရ (၅၃၀) တို့က သွားလာရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေးတို့ကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်မှုများ တိုး၍ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နယ်မြေတပ်မှူးထံ ပုံမှန် သတင်းပို့ရန် ကျေးရွာတိုင်းအား အမိန့်ထုတ်ထားသည်။ တောင်ကုန်း တောင်တန်းများပေါ်၌တောင်ယာတဲများမဆောက်ရဟုကန့်သတ်ပိတ်ပင်ထားခဲ့သည်။ကုန်သည်များ အားလည်း ဝယ်သူတဦးလျှင် ဆန်တပုံး၊ ဆား (၁.၂) ကီလို၊ ငါးပိ (၁ .၂) ကီလို ထက်ပို၍မရောင်းရဟု အမိန့် ထုတ်ထားသည်။ (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ စစ်တပ်၏ တိုက်ကင်းများသည် ပစ္စည်းများကို လုယက်ယူငင်ခြင်း၊ ကျွဲနွား တိရစ္ဆာန် များကို စားသောက်ပစ်ခြင်းအားဖြင့် ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသား များကို ဆက်လက် ရမ်းကား နှောင့်ယှက်နေလျှက် ရှိသည်။

နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ရန် (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ တိုက်တွန်းနေမှုကြောင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အဖွဲ့ များ ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနှင့် စစ်ရေးဆိုင်ရာကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်သည် မသေချာမရေရာဖြစ်နေကာ၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများရှိ ကျေးရွာသူကျေးရွာသားများအနေနှင့်လည်း လာမည့်နှစ်မှာ မည်သို့ဖြစ်မည်ဆိုသည်ကို သေချာတပ်အပ်မသိနိုင် ဖြစ်နေကြရသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသော အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည် (နအဖ) စစ်အစိုးရထံမှရရှိထားသော သစ်လုပ်ငန်းနှင့် သတ္တုတူး ဖေါ်ရေး လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်များကို အားထားနေကြရသဖြင့်၊ နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ငြင်းဆန်ရန် ခက်ပေလိမ့်မည်။ ကရင်နီပြည်နယ် လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (ကလလတ) အဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းက (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏တောင်းဆိုချက်ကို သဘောတူထားပြီး ဖြစ်သည်။ ဤသို့သဘောတူခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ခြေထုကကန့်ကွက်ခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

ကရင်နီအမျိုးသားသွေးစည်းညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ (Karenni National Solidarity Organisation) နှင့် လူနည်းစု ကယော (Kayaw) အမျိုးသားများ၏ ကရင်နီငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ (Karenni Peace and Development Party) တို့သည် အလွန်အင်အားသေးငယ်လှသည်ဖြစ်ရာ (ကလလတ)၏ ထောက်ခံအားပေးမှုမရှိလျှင် ရပ်တည်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ စီးပွားရေးအရ ချိန်နဲ့မှုကြောင့် ကယောအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့သည် မကြာသေးမီက ဖရူဆိုမြို့နယ်အနောက်ပိုင်းရှိ ဟိုယာနယ်မြေတွင် ဘိန်းခင်းများတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးပြီး၊ အိမ်မနီးချင်းရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ဘိန်းကုန်ကူးသူများနှင့် အဆက်အသွယ်များလုပ်ထားသည်။ ဤနယ်မြေရှိတောင်သူတို့သည် မိမိတို့၏စားဝတ်နေရေးအတွက် ဘိန်းစိုက်ပျိုးခြင်းကို အားထားလျက်ရှိနေကြလေပြီ။

၂။ ၃။ ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းဒေသများ။

"ကျမတို့တောထဲဝင်ကြတော့၊ အမျိုးသမီးတယောက် မိုင်နင်းမိပြီး၊ ခြေတဖက်ပြတ်သွားတယ်။ ဗမာစစ်တပ်ကစစ်ဗိုလ်က ဒီအမျိုးသမီးဟာမသွားရဘူးဆိုတဲ့နေရာကိုသွားတာကိုး လို့ဆုတယ်။ ဒီအမျိုးသမီးကြောင့် သူ့တို့မိုင်းတလုံးဆုံးရတယ်ဆိုပြီး၊ မိုင်းတန်ဖိုးအလျော်ပေးရမယ်လို့ ပြောတယ်။"

(ကရင်အမျိုးသမီးတဦး၊ CIDKP ၏တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ မေလ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

(၂၀၀၈) ခုနှစ်အကုန်၊ (၂၀၀၉) ခုနှစ်အဝင်၌ မြန်မာစစ်တပ်သည် ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် ပဲခူးတိုင်းအရှေ့ခြမ်းရှိ တပ်စခန်းပေါင်း (၃၀) ကျော်မှတပ်များကို ရုပ်သိမ်းသွားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ စစ်ဆင်ရေးများသည် အထူးသဖြင့် သံတောင်နှင့် ကျောက်ကြီးမြို့နယ်တို့၌ အရပ်သားများကို ဆက်လက်၍ပစ်မှတ်ထားတိုက်ခိုက်နေဆဲပင်ရှိသည်။ အရပ်သားများ နေထိုင်ရာနေရာများနှင့် တောင်ယာခင်းများဆီသို့ လက်နက်ကြီးများနှင့်ပစ်ခတ်မှုများကို တောင်ငူ၊ မော်ချီး လမ်းတလျှောက်တွင် တိုး၍ပြုလုပ်နေခဲ့သည်။ ဤနယ်မြေ၌ လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းမှာ တိုက်ကင်းအဖွဲ့ ၄၊ ၅ ဖွဲ့က အစွန်အဖျားအကျဆုံးကျေးရွာများကို ရမ်းကားနှောင့်ယှက်ခဲ့သည်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (ကေအဲန်ယူ) ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်က (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ မေလတွင် ခြုံခိုတိုက်ခိုက်ရာ၊ (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ အဆင့်မြင့်ဗိုလ်မှူးချုပ်တဦး ကျဆုံးသွားစေခဲ့သည်။

မြန်မာစစ်တပ်သည် ရွာသားများကို ဆက်သား၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများရှာပေးသူ၊ အဆောက်အဦးဆောက်ပေးသူ၊ ရေခပ်သူ နှင့် အခြားသောကာယအလုပ်လုပ်ပေးသူများအဖြစ် လုပ်ပေးရန် တိုး၍ခိုင်းစေခဲ့သည်။ သံတောင်မြို့နယ်၌ ကျေးရွာတိုင်းသည် စစ်တပ်အတွက်အလုပ်လုပ်ပေးရန် နေ့စဉ် လူ (၅) ဦးမှ (၁၀) ဦးအထိ ပို့ပေးရသည်။ အတင်းအဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှုများ တိုး၍လုပ်နေခြင်းကို (နအဖ)စစ်အစိုးရက မြေယာများကိုသိမ်းယူပြီး၊ မြို့သစ်တည်နေသော (မော်ချီး၊ တောင်ငူလမ်းပေါ်ရှိ) ကလယ်လား (KlerLah) ဟုခေါ်သော နေရာပတ်ဝန်းကျင်တွင် အထူးတွေ့ရသည်။ ကျောက်ကြီးမြို့နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ အနည်းဆုံးကျေးရွာ (၁၀) ရွာခန့်သည် ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ်

မြန်မာစစ်တပ်အတွက် မလုပ်မနေရ အလုပ်လုပ်ပေးခဲ့ရပြီး၊ တခါဆင့်ခေါ်တိုင်း လူ (၅၀) မှ (၁၀၀) ခန့် သည် မိမိတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်ကိုပစ်ထား၍ သွားလုပ်ပေးခဲ့ကြရသည်။

အနိုင်ကျင့်ငွေတောင်းမှုများသည် ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှာ နေရာအနှံ့ဖြစ်ပွားနေသည်။ အထူး သဖြင့် ကျောက်ကြီးမြို့နယ်မှာ ဖြစ်သည်။ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်ရှိ အိမ်ထောင်စုတိုင်းသည် နယ်မြေခံ စစ်တပ်အတွက် လစဉ်ကြေးအနည်းဆုံး (၁,၂၀၀) ကျပ် ပေးရပြီး၊ စစ်မှုထမ်းရန် ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရသူကမူ စစ်မှုမထမ်းရရေးအတွက်ငွေ ကျပ် (၅၀၀,၀၀၀) အထိပေးရသည်။

ခရီးသွားလာခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်သတ်မှုများသည် တောင်ငူမြို့နယ်၏တောင်ပေါ်နယ်မြေ၌ အထူး ပြင်းထန်သည်။ ထိုနယ်မြေ၌လမ်းသစ်များသည် စစ်ရေးအတွက်သာလျှင် သွားလာခွင့်ရှိသည်။ ကုန်သည်များသည် တောင်ငူနှင့် (မော်ချီး၊ တောင်ငူ လမ်းပေါ်ရှိ) ကလယ်လား အကြားရှိ စစ်ဆေးရေး စခန်းပေါင်း (၁၃) ခုကို အသွားအပြန်ခရီးအတွက်စုစုပေါင်း ကျပ်(၁၉၀,၀၀၀) လာဘ်ထိုးကြရသည်။ လယ်ယာ သို့မဟုတ် ကျေးရွာပြင်ပရှိဈေးကွက်များသို့ သွားလာခွင့်ပိတ်ပင်ထားခြင်းမရှိသော နယ်မြေ များ၌ပင်လျှင်၊ တနေ့တာသွားလာခွင့်လက်မှတ်အတွက် ကျပ် (၂၀၀) ပေးရပြီး၊ သီတင်းပတ် (၁) ပတ်စာလက်မှတ်အတွက် ကျပ် (၁, ၀၀၀) ပေးရသည်။

စုစည်းကျေးရွာများသည် အရှည်သဖြင့် တည်တံ့အောင် တည်ထားသောရွာများ မဟုတ်သည်က တကြောင်း၊ (နအဖ)စစ်အစိုးရစစ်ဗိုလ်များက ငွေမက်သည်ကလည်းတကြောင်းကြောင့်၊ ထိုစုစည်း ကျေးရွာများမှ ပြောင်းရွှေ့သွားမှုများလည်းရှိနေသည်။ တောင်ငူနယ်၏ တောင်ပေါ်နယ်မြေ၌ မြို့သစ် တစ်မြို့တည်ရန်စီမံကိန်းကြောင့် ရှားစေးဘို ၊ ယီးရှမ်း၊ ဇီးဖြူကုန်း နှင့် တောကုန်းစုစည်းကျေးရွာများရှိ လူများကို မိမိတို့မူလကျေးရွာများသို့ ပြန်နေခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ ထီးတူး (HteTu) စုစည်းကျေးရွာမှ ပြောင်းရွှေ့သွားလိုသူများအား (နအဖ) စစ်အာဏာပိုင်များက ပြောင်းရွှေ့ရန် ခွင့်ပြုချက်အတွက် ငွေကျပ် (၁,၅၀၀,၀၀၀) တောင်းခံခဲ့သည်။

ဖာပွန်မြို့နယ်၌ (နအဖ) စစ်အစိုးရတပ်များနှင့် အတွေ့မခံရဲသောလူဦးရေ (၃၈,၀၀၀) ခန့်ရှိသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် မြို့နယ်ရှိလူဦးရေစုစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်နီးပါးခန့်သည် မြန်မာစစ်အစိုးရတပ် များရောက်လာတော့မည်ဆိုလျှင် ပုန်းအောင်း၊ ပြေးလွှားနေကြရသည်။ (နအဖ) စစ်အစိုးရက လမ်း များဖောက်လုပ်ခြင်း၊ စစ်တပ်များနေရာအနှံ့ချထားခြင်းအားဖြင့် ၎င်းင်း၏စိုးမိုးချုပ်ကိုင်မှုကို တိုးချဲ့နေ သောဖာပွန်မြို့၏မြောက်ဘက်၌ ဤရွာသားတို့သည် တောင်ပေါ်သို့တက်ပြေးကြသည်။ လူဦးရေက မှန်မှန်တိုးလာပြီး၊ စိုက်ပျိုးနိုင်သောမြေယာရရှိနိုင်မှုကလည်း နည်းပါးလာရာ၊ ရိက္ခာမလုံလောက်မှု သည် ပို၍ဆိုးရွားလာနေလျက်ရှိသည်။

ကရင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းဒေသများ

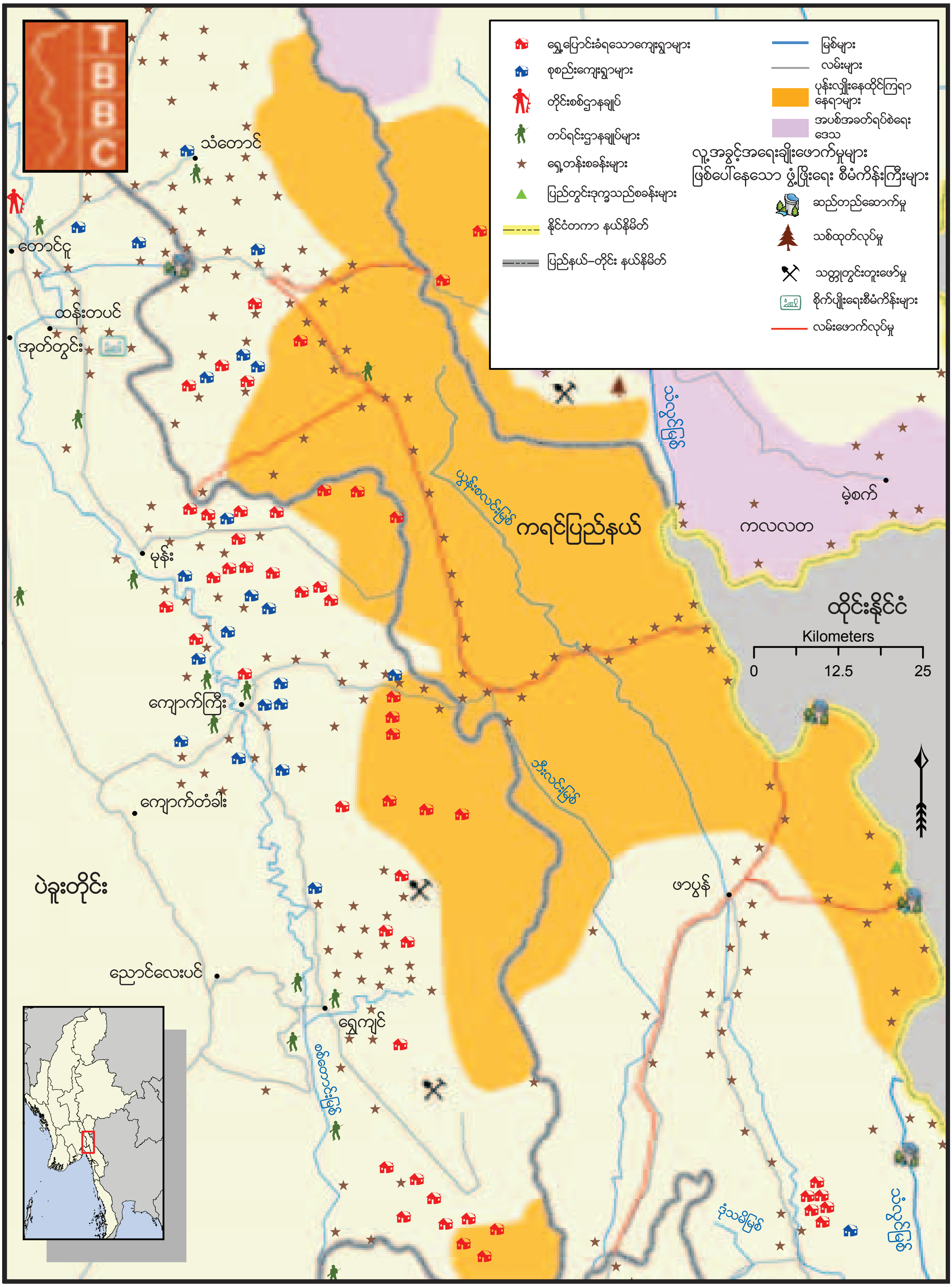

၂။ ၄။ ကရင်ပြည်နယ်အလယ်ပိုင်းဒေသများ။

“(ဒီကေဘီအေ) က တအိမ်တယောက် သူတို့တပ်ထဲမှာစစ်မှုထမ်းရမယ်လို့ အမိန့်ထုတ်ပါတယ်။ တပ်ထဲမဝင်ရင် ဒဏ်ကြေးကျပ် (၅၀၀,၀၀၀) တောင်းပါတယ်။”

(ကရင်အမျိုးသားတဦး၊ CIDKP ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့များကို (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ နယ်ခြားစောင့်တပ်များအဖြစ်သို့ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခြင်းအားဖြင့် တနိုင်ငံလုံးရှိလက်နက်ကိုင်တပ်များကို အမိန့်ပေးစနစ်တခုတည်းအောက်မှာ စုစည်းထားရေးစီမံကိန်း၏ဒဏ်ချက်ကို ကရင်ပြည်နယ်အလယ်ပိုင်းမှာ ပထမဦးဆုံးစတင်ခံစားခဲ့ရ သည်။ ဤစီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖေါ်သောအားဖြင့် တိုးတက်သောဗုဒ္ဓဘာသာကရင် အမျိုးသားတပ်မတော် (ဒီကေဘီအေ) သည် ထိုင်းနယ်စပ်တလျှောက်ရှိ၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (ကေအဲန်ယူ) ၏ လက်ကျန်စစ်စခန်းများကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့် နယ်မြေစိုးမိုးမှုကို တိုးချဲ့လာခဲ့သည်။

မြဝတီမြို့နယ်တောင်ပိုင်းရှိ ကေအဲန်ယူစခန်းများကို ဧပြီလအတွင်းမှာ သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် တပါတည်းပင်၊ လူပေါင်း (၂,၀၀၀) ကျော်ကို နေအိမ်များမှ စွန့်ခွာထွက်ပြေးစေခဲ့ရသည်။ (ဒီကေဘီအေ/နအဖ) ပူးတွဲစစ်ဆင်ရေးကြောင့် နောက်ထပ်ရွာသား (၄,၀၀၀) ကျော်ကို အိုးအိမ်အခြေပျက်ထွက်ပြေးစေခဲ့ရပြီး၊ ဇွန်လဆန်း၌ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်အတွင်းရှိ နောက်ထပ်စစ်စခန်း (၂) ခုကို သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ (ကေအဲန်ယူ) က ၎င်းင်း၏စခန်းများကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပြီးသည့်တိုင်၊ (ဒီကေဘီအေ) ၏ တပ်သားသစ်စုဆောင်းခြင်း၊ ရွာသားများကိုပေါ်တာဆွဲခြင်းနှင့် မြေမြုပ်မိုင်းများထောင်ခြင်းတို့ ကြောင့် ရွာသားများထိတ်လန့်နေကြရဆဲဖြစ်သည်။

နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့စည်းရာ၌ တပ်ဖွဲ့စည်းပုံပြည့်မီအောင် (ဒီကေဘီအေ) အဖွဲ့က တပ်သားသစ်များကို အတင်းအကျပ်စုဆောင်းသိမ်းသွင်းခဲ့သည်။ တပ်သားသစ်များ မပေးသည့်အတွက် မြဝတီမြို့နယ်မှ ရွာလူကြီးနှစ်ဦးကို (ဒီကေဘီအေ)အဖွဲ့က (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားခဲ့သည်။ အလားတူပင်၊ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများ၌လည်း အမိန့်မနာခံသူတဦးလျှင် ဒဏ်ငွေကျပ် (၅၀,၀၀၀) မှ (၃၀၀,၀၀၀) – (ခန့်မှန်းတန်ဖိုး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၀ မှ ၃၀၀ အထိ) – ဒဏ်ငွေရိုက်သည်။ တပ်ထဲဝင်ရသောရွာသားများသည် ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာသို့အပို့မခံရမီမှာ၊ (နအဖ) စစ်အစိုးရကပေးသော အခြေခံစစ်သင်တန်းကို တက်ရောက်ကြရသည်။

ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားများအပေါ် (ဒီကေဘီအေ) နှင့် (နအဖ) စစ်အစိုးရ ပူးတွဲစစ်ကြောင်းများ၏ ရမ်းကားနှောင့်ယှက်နေမှုများသည် မြန်မာစစ်တပ်၏ ကျင့်သုံးနေကျ သောင်းကျန်းသူသူပုန် နှိမ်နင်းရေးမဟာဗျူဟာနှင့် တထေရာတည်းဖြစ်နေသည်။ ရွာသားများကို ပေါ်တာများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ စစ်ကြောင်းနောက်မြီးမှ လက်နက်ကြီးတပ်ဖွဲ့ဘေးကင်းရေးအတွက် (ဒီကေဘီအေ) ခြေလျင်စစ်သားများ၏ရှေ့မှ မိုင်းရှင်းကရိယာများအဖြစ်လည်းကောင်း အတင်းအကျပ်ခိုင်းစေသည်။ (ကေအဲန်ယူ)

ကရင်ပြည်နယ်အလယ်ပိုင်းဒေသများ

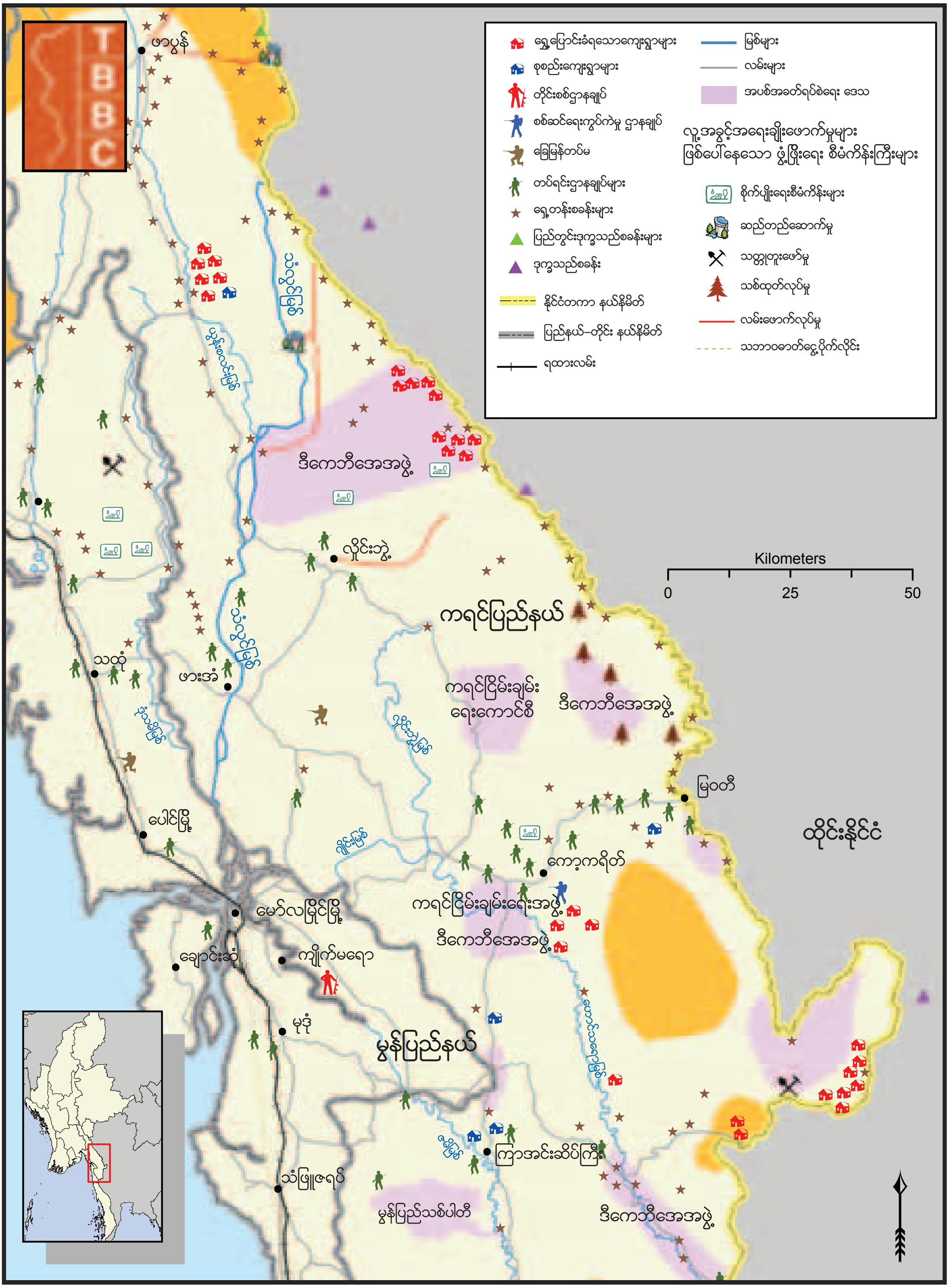

အဖွဲ့ကို ထောက်ခံအားပေးသူအဖြစ် ယူဆခံရသူရွာသားများအတွက်ပြစ်ဒဏ်အဖြစ် အိုးအိမ်၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ငွေတောင်းခြင်း၊ မတရားဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းတို့ကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေသည်။ ဤပူးတွဲစစ်ဆင်ရေးကာလအတွင်းမှာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့သောရွာသားများသည် နောက်ထပ်အသစ်ချထားသော မြေမြုပ်မိုင်းများနှင့် (ဒီကေဘီအေ) သို့မဟုတ် (နအဖ) စစ်သားများ၏ နောက်ထပ်မတော်မတရားပြုမှုများကို ကြောက်နေကြရသောကြောင့် လတ်တလောကာလအတွင်းမှာ အိမ်ပြန်ကြမည့်ပုံမပေါ်ချေ။

(နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ စီမံကိန်းအတိုင်း (ဒီကေဘီအေ) အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ပိုင်းက လိုက်နာဆောင်ရွက်လိုသောစိတ်ဓာတ်သည် နိုင်ငံရေးအလိုဆန္ဒနှင့်မသက်ဆိုင်ဘဲ၊ စီးပွားရေးအလိုဆန္ဒနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပုံရပါသည်။ (၂၀၀၇) ခုနှစ်ကစ၍ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်၊ ဒေါနတောင်တန်း၏ အနောက်ဘက်တွင် မြေဧက (၁,၈၀၀) ကို သိမ်းယူခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း၌ (ဒီကေဘီအေ) တပ်ရင်း (၉၉၉) က ရာဘာခြံ (၁၇) ခြံစိုက်ပျိုးပေးရန် မူလကမြေပိုင်ခဲ့သူများနှင့်ကျေးရွာသားများအား အတင်းအဓမ္မစေခိုင်းခဲ့သည်။ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်၌ သစ်လုပ်ငန်းသည် အမြတ်အစွန်းများသောလုပ်ငန်းတခုဖြစ်ပြီး၊ မြဝတီနှင့် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်များ၌မူ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးမှ အခွန်ကောက်ခွင့်တို့သည် အခရာကျသောအကျိုးစီးပွားများ ဖြစ်ကြသည်။

၂။ ၅။ မွန်ဒေသများ

"မွန်ပြည်သစ်ပါတီက (နအဖ) စစ်အစိုးရရဲ့အစီအစဉ်ကိုဆန့်ကျင်မယ်လို့ ကျမတို့သတင်းကြားတယ်။ သူ့ပုန်တွေကိုအားပေးတယ်လို့ ကျမတို့စွပ်စွဲခံရမှာ စိုးရိမ်တယ်။ ဒီတခါလည်း ပြေးရအုံးမှာပဲ။"

(မွန်အမျိုးသမီးတဦး၊ မွန်ဒုက္ခသည်ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက် မှ၊ ရေးမြို့နယ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၏လက်နက်ကိုင်တပ်ကို ပြည်သူ့စစ် သို့မဟုတ် နယ်ခြားစောင့်တပ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပြီး၊ မြန်မာစစ်တပ်၏ အမိန့်နာခံမှုအောက်တွင်ထားရှိရန် တောင်းဆိုခံရပြီးကတည်းပင်၊ မွန်ပြည်သစ်ပါတီနှင့် (နအဖ)စစ်အစိုးရတို့၏ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားမှုအခြေအနေ မတည်မငြိမ် ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ဤပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများတွင် လူအများအပြားသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို အခြေတကျပြန်လည်လုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ မွန်ပြည်သစ်ပါတီအဖို့ အခက်တွေ့နေပါသည်။ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လဆန်းတွင် မွန်ပြည်သစ်ပါတီခေါင်းဆောင်များက မိမိတို့၏တပ်ကို မြန်မာစစ်တပ်၏အမိန့်အောက်မှာထားရန် အသွင်ပြောင်းမည်မဟုတ်ကြောင်း (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ အရှေ့တောင်တိုင်းစစ်တိုင်းမှူးအား တရားဝင်ပြန်ကြားခဲ့သည်။ လူမျိုးစု အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့များနှင့် (နအဖ)စစ်အစိုးရတို့၏ ပဋိပက္ခကိုဖြေရှင်းရေးအတွက် တိကျရှင်းလင်းသောနိုင်ငံရေးနည်းလမ်းမရှိသဖြင့်၊ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများပြန်ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟူသော စိုးရိမ်ပူပန်မှုများတိုးပွားလာနေလျှက်ရှိသည်။

မွန်ဒေသများ

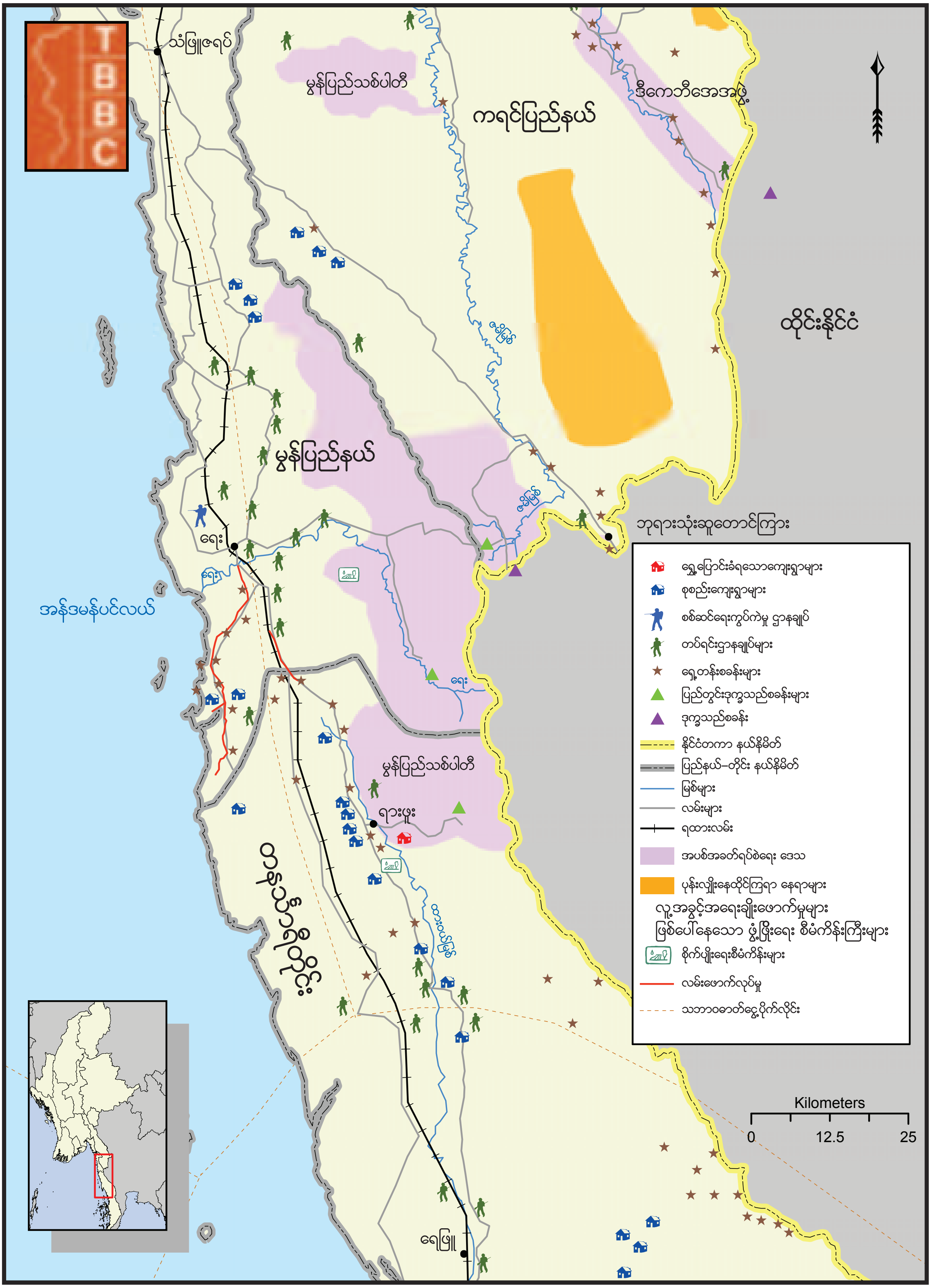

TBBC
သံဖြူဇရပ်
မွန်ပြည်သစ်ပါတီ
ကရင်ပြည်နယ်
ဒီကေဘီအေအဖွဲ့
ထိုင်းနိုင်ငံ
ဇမီမြစ်
မွန်ပြည်နယ်
ဘုရားသုံးဆူတောင်ကြား
ရေး
အန်ဒမန်ပင်လယ်
မွန်ပြည်သစ်ပါတီ
ရေး
ရေဖြူ
ရွှေ့ပြောင်းခံရသောကျေးရွာများ
စုစည်းကျေးရွာများ
စစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲမှု ဌာနချုပ်
တပ်ရင်းဌာနချုပ်များ
ရှေ့တန်းစခန်းများ
ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်စခန်းများ
ဒုက္ခသည်စခန်း
နိုင်ငံတကာ နယ်နိမိတ်
ပြည်နယ်–တိုင်း နယ်နိမိတ်
မြစ်များ
လမ်းများ
ရထားလမ်း
အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဒေသ
ပုန်းလျှိုးနေထိုင်ကြရာ နေရာများ
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းကြီးများ
စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းများ
လမ်းဖောက်လုပ်မှု
သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း
Kilometers
0
12.5
25

သို့ရာတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများ၏ပြင်ပ၌ မြန်မာစစ်တပ်၏ "ကိုယ်ထူကိုယ်ထ မိမိဘာသာဖူလုံရေး" မူဝါဒကြောင့် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းမှာ ကျေးရွာလူထုများ၏မြေယာများ သိမ်းယူမှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေခဲ့သည်။ သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်မှာ အခြေစိုက်ထားသော (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏အမြောက်တပ်ရင်း (၃၁၅) သည် ရာဘာစိုက်ပျိုးထားသောမြေဧက (၂၇၀) ခန့်ကို မွန်လူမျိုးခြံပိုင်ရှင်များထံမှ သိမ်းယူခဲ့သည်။ အလားတူပင်၊ မုဒုံမြို့နယ်မှာအခြေစိုက်ထားသော အမြောက်တပ်ရင်း (၃၁၈) ကလည်း စစ်တပ်အတွက်ရောင်းစားစရာရာဘာချပ်များ ထုတ်လုပ်၍ရနိုင်သော ရာဘာခြံဧက (၄၀၀) ကျော်ကို သိမ်းယူခဲ့သည်။

မွန်ခွဲထွက်အုပ်စု (၂) စုသည် ရေးမြို့နယ်တောင်ပိုင်းနှင့် ရေဖြူမြို့နယ်မြောက်ပိုင်းတို့တွင် မြန်မာစစ်တပ်ကို ဆက်လက်၍ခုခံတိုက်ခိုက်နေပြီး၊ (ကေအဲန်ယူ) တပ်ဖွဲ့များကမူ ရေးမြို့နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် ရေဖြူမြို့နယ်တောင်ပိုင်းတို့တွင် လှုပ်ရှားနေပါသည်။ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ပထမနှစ်ဝက်အတွင်း၌ သူပုန်ထောက်ခံအားပေးသူများအဖြစ် စွဲချက်ဖြင့် (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ ခမရ (၂၇၃) တပ်ဖွဲ့များက အနည်းဆုံးရွာသား (၆) ဦးကိုသတ်ဖြတ်ပြီး၊ (၁၄) ဦးကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခဲ့သည်။ အလားတူပင်၊ (၂၀၀၈) ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဇွန်လအထိ (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ ခမရ (၂၈၂)၊ (၂၇၃) နှင့် (၁၀၇) တို့၏ ရေဖြူမြို့နယ်အတွင်းစစ်ဆင်ရေးများ၌ အနည်းဆုံးရွာသား (၃၇) ဦး ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံရပြီး၊ (၈) ဦး သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် (ကေအဲန်ယူ) ကို ရွာသားများ မထောက်ပံ့နိုင်စေရေးအတွက်ဟုဆိုကာ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၏ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေအနီး ရေဖြူမြို့နယ်အတွင်းရှိ အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၆၀) ကျော်နေထိုင်သော ရွာတရွာကို (၂၀၀၈) ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ခမရ (၂၈၂) က အတင်းအဓမ္မမောင်းနှင်ထုတ်ခဲ့သည်။ ရွာသားများတကွဲတပြားစီဖြစ်သွားခဲ့ကြပြီး၊ အချို့က ပုန်းအောင်းစရာနေရာများသို့ ထွက်ပြေးကြရသည်။ အချို့ကမူ နီးစပ်ရာကရင်ကျေးရွာများသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာစစ်တပ်သည် မွန်ပြည်နယ်ကိုဖြတ်သွားသော သဘာဝဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေးအတွက်ဟု အကြောင်းပြ၍လည်း၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဆက်လက်ကျူးလွန်နေပါသည်။ မုဒုံ၊ သံဖြူဇရပ်နှင့် ရေးမြို့နယ်များမှ ဒေသခံရွာသားများကို ရာဂဏန်းနှင့်ချီ၍ နေ့စဉ်ဆင့်ခေါ်ကာ ကန်ဘောက်–မြိုင်ကလေးဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကို ကင်းစောင့်ခိုင်းသည်။ ရေဖြူမြို့နယ်ရှိ ရတနာ ဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းလျှောက်မှာ မတော်မတရားပြုမှုများက ပို၍ပင်ဆိုးရွားသေးသည်။ အကြောင်းမှာ ရွာသူရွာသားများကို 'သူပုန် ထောက်ခံအားပေးသူများ' ဟုလည်းစွပ်စွဲ၍ ဖိနှိပ်နေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

မြန်မာစစ်တပ်သည် ရေး–ထားဝယ်လမ်းမကြီးတလျှောက်ရှိ ဒေသခံရွာလူကြီးများအားလည်း (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ လက်အောက်ခံပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့များ မဖွဲ့မနေရဖွဲ့ခိုင်းခဲ့သည်။ သူပုန်တပ်များ၏ လှုပ်ရှားမှုများအကြောင်းသတင်းရလျှင် မြန်မာစစ်တပ်၏ နယ်မြေခံတပ်ရင်းများထံ သတင်းပို့ရန် အသစ်ဖွဲ့စည်းထားသောပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့များထံ အမိန့်ထုတ်ထားသည်။ ရွာသားအတော်များများသည် မြန်မာစစ်တပ်၏ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ထဲမှာမဝင်ရအောင် မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၏ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေထဲသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။

၂။ ၆။ တနင်္သာရီတိုင်း။

“နှစ်တိုင်းဘဲ၊ (နအဖ)စစ်တပ်တွေက ရွာတိုင်းကိုကြက်ဆူပင်စိုက်ဖို့ အမိန့်ပေးပါတယ်။ မျိုးစေ့ကို ကိုယ့်ပိုက်ဆံနဲ့ကိုယ်ဝယ်ရပါတယ်။ အသီးပေါ်တော့၊ သူတို့ဆီမှာ ဈေးနဲနဲလေးနဲ့ ရောင်းရပါတယ်။ သူတို့စိုက်ခိုင်းသလောက်မစိုက်ရင်လည်း ဒဏ်ရိုက်ပါတယ်။”

(ကရင်အမျိုးသမီးတဦး၊ CIDKP ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ထားဝယ်မြို့နယ်၊ မတ်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

တနင်္သာရီတိုင်းတွင် အများပြည်သူနှင့်သက်ဆိုင်သောကိစ္စတိုင်းကို စစ်တပ်ကချုပ်ကိုင်ထားသည်။ တိုင်းအေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည် ကမ်းရိုးတန်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်၏ တိုင်းမှူးလည်းဖြစ်ပြီး၊ ခရိုင်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌများသည် သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေတပ်မှူးများပင် ဖြစ်သည်။ စစ်ဗိုလ်များသည် တိုင်း၏အုပ်ချုပ်ရေးဌာနအချို့တွင်လည်း အကြီးအကဲများဖြစ်နေပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုခေါင်းဆောင်များကို သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီက ရွေးချယ်ပြီး လေ့ကျင့်ပေးသည်။ ကျေးရွာတိုင်းမှာ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို စောင့်ကြည့်ရေးအတွက် အရာရှိတဦးခန့်ထားရန် တနင်္သာရီတိုင်းရဲဌာနက မြို့နယ်ရဲဌာနများအား ညွှန်ကြားခဲ့သည်။

မြန်မာစစ်တပ်သည် လက်ရှိအချိန်မှာ တနင်္သာရီတိုင်း၌ ခြေလျင်နှင့်ခြေမြန်တပ်ရင်းပေါင်း (၄၆)ရင်း၊ အမြောက်တပ်ရင်း (၁၂)ရင်းနှင့် လေယာဉ်ပစ်အမြောက်တပ်ရင်း (၃)ရင်း ထားရှိသည်။ ထိုင်းနယ်စပ်တလျှောက်၌တပ်စခန်းများကို မဟာဗျူဟာမြောက်နေရာများမှာ ချထားသည်။ စုစည်းကျေးရွာများကို မြန်မာစစ်တပ်၏တပ်စခန်းများအနီးတွင် ထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုစုစည်းကျေးရွာများရှိ ရွာသူရွာသားများသည် ရမ်းကားနှောင့်ယှက်ခြင်းခံရရန် အထူးအန္တရာယ်ရှိနေပါသည်။

တနင်္သာရီမြစ်ကမ်းတလျှောက်ရှိစုစည်းကျေးရွာများသည် အထူးသဖြင့်ခြောက်သွေ့ရာသီမှာ နယ်စပ်တပ်စခန်းများသို့ ထောက်ပံ့ရေးပစ္စည်းများသယ်ပေးရန်ခိုင်းစေခြင်း ဆက်လက်ခံနေရသည်။ မတရားအခွန်ကောက်ခံခြင်းကိစ္စများတွင် အနိုင်ကျင့်ငွေတောင်းခြင်း၊ ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့် ကျွဲနွားများ သိမ်းယူခြင်းတို့အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ရွာသူရွာသားများသည် တပ်စခန်းများဆောက်လုပ်ပေးရန်နှင့် ပြင်ဆင်ပေးရန် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခံနေကျအတိုင်း ဆက်လက်၍ခိုင်းစေခံနေရသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာစစ်တပ်၏ ကိုယ်ထူကိုယ်ထမိမိဘာသာဖူလုံရေး ဟူသောမူဝါဒကြောင့် စစ်တပ်မိသားစုများ၏ အကျိုးအတွက် အရပ်သားပိုင်လယ်ယာမြေများကို ဆက်လက်သိမ်းယူနေကြသည်။

(နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေးဝန်ဆောင်ပေးမှုများသည် မဖြစ်စလောက်သာရှိရာ၊ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းထံမှ အကူအညီများတိုး၍ရရှိရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် အကူအညီများကို ပို့ဆောင်ရေးအခက်အခဲက ရှိနေပါသေးသည်။ သာဓကအားဖြင့် ဖေါ်ပြရပါလျှင် (၂၀၀၅) ခုနှစ်က၊ ထားဝယ်မြို့နယ်၊ ဖေါင်းတောကျေးရွာ၌ နိုင်ငံတကာအကူအညီဖြင့် ကျန်းမာရေး

ဆေးခန်းတခန်းတည်ထောင်ထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် တနှစ်အကြာ၌ ဆေးခန်းကိုပိတ်လိုက်ရပြီး၊ ယခုအခါ၌ ဆေးခန်းအဆောက်အဦးသည် ဟောင်းလောင်းဖြစ်နေပါသည်။ အလားတူပင် ထားဝယ်မြို့နယ်၊ ဘန်းချောင်းကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ဘုတ်ပြင်းမြို့နယ် မနိုးလုံးကျေးရွာအုပ်စုတို့တွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းက နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီတခုမှလှူဒါန်းသော ခြင်ထောင်များရရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နယ်မြေအာဏာပိုင်များက သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစားရိတ်အတွက် တအိမ်ထောင်လျှင်ငွေကျပ် (၁,၀၀၀) ကျစီ ကောက်ခံခဲ့သည်။

(၂၀၀၇) နှင့် (၂၀၀၈) ခုနှစ်များ၌ အာဏာပိုင်များက တနင်္သာရီတိုင်းတခုလုံးတွင် ဘိုင်အိုဒီဇယ် ထုတ်လုပ်ရေး၊ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုအနေနှင့် အိမ်ထောင်စုအားလုံးနီးပါးကို ကြက်ဆူပင်ပေါက်များ မဝယ်မနေရ ဝယ်ယူစိုက်ပျိုးစေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းမှာ ရေကြီးခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤကြက်ဆူခင်းအတော်များများ ပျက်စီးသွားခဲ့သည်။ ဤသို့ပျက်စီးခဲ့စေကာမူ ကမ်းရိုးတန်းတိုင်း စစ်ဌာနချုပ်က နောက်ထပ်ကြက်ဆူပင်ပေါက်များဝယ်ယူစိုက်ပျိုးရန် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ခဲ့ပြန်သည်။ ထို့ အပြင် (နအဖ)စစ်အစိုးရက ရည်ရွယ်ထားသော ထားဝယ်မှမြိတ်သို့သွားရာ မီးရထားလမ်း ဖေါက်လုပ်မည့် လမ်းကြောင်းတလျှောက်ရှိ စိုက်ပျိုးမြေများကို (၂၀၀၉) ခုနှစ်ဆန်းပိုင်း၌ စစ်တပ်က လျော်ကြေးတစုံတရာပေးခြင်းမရှိဘဲ သိမ်းယူခဲ့သည်။ မီးရထားလမ်းဖေါက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းစီမံချက်ကို ယခုစတင်နေပြီဖြစ်ရာ လမ်းကြောင်းတလျှောက်ရှိကျေးရွာသားများအဖို့ အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှု များ ကို အကြီးအကျယ်ကြုံတွေ့ရဖွယ်ရှိနေပါသည်။

ဤသို့ ချွတ်ချော်လွဲမှားနေသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုများနှင့် နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုသောစီးပွားရေး မူဝါဒများ ကျင့်သုံးနေခြင်းကြောင့် စုစည်း ကျေးရွာများနှင့် ကျေးလက်တောရွာများရှိ လူထု ထက်ဝက်နီးပါးသည် ကြွေးယူ၍စားသောက်နေထိုင် ရသည့်ဘဝသို့ ရောက်နေခဲ့ကြသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း၌ စုစည်းကျေးရွာများမှ ရွာသူ၊ ရွာသားထောင်ပေါင်း များစွာတို့သည် မိသားစု စားဝတ်နေရေးအတွက် တဖက်တလမ်းမှ ဝင်ငွေရှာရန် ထိုင်းနိုင်ငံထဲသို့ ထွက်သွားခဲ့ကြသည်။

တနင်္သာရီတိုင်း

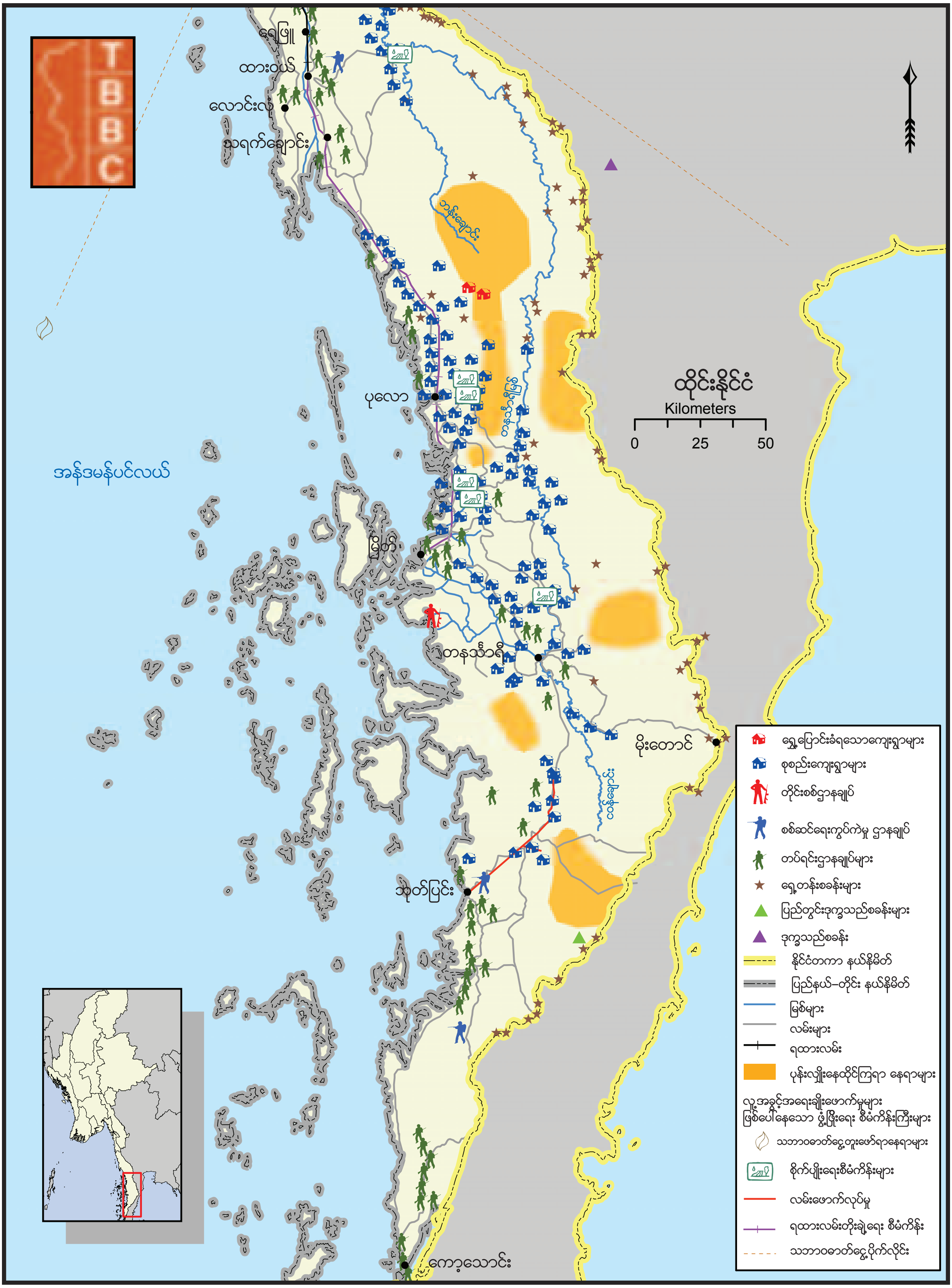

TBBC
ရေဖြူ
ထားဝယ်
လောင်းလုံ
သရက်ချောင်း
ပုလော
မြိတ်
တနင်္သာရီ
ဘုတ်ပြင်း
ကော့သောင်း
မိုးတောင်
အန်ဒမန်ပင်လယ်
ထိုင်းနိုင်ငံ
Kilometers
0
25
50
ရွှေ့ပြောင်းခံရသောကျေးရွာများ
စုစည်းကျေးရွာများ
တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်
စစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲမှု ဌာနချုပ်
တပ်ရင်းဌာနချုပ်များ
ရှေ့တန်းစခန်းများ
ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်စခန်းများ
ဒုက္ခသည်စခန်း
နိုင်ငံတကာ နယ်နိမိတ်
ပြည်နယ်–တိုင်း နယ်နိမိတ်
မြစ်များ
လမ်းများ
ရထားလမ်း
ပုန်းလျှိုးနေထိုင်ကြရာ နေရာများ
လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ
ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းကြီးများ
သဘာဝဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရာနေရာများ
စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းများ
လမ်းဖောက်လုပ်မှု
ရထားလမ်းတိုးချဲ့ရေး စီမံကိန်း
သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း

အခန်း (၃)

ရေရှည်အိုးအိမ်အခြေပျက်ခြင်း နှင့် စစ်တပ်များတိုးချဲ့ချထားခြင်း။

တောပုန်းရွာသူရွာသား ကလေးငယ်များတို့၏ဘဝ၊ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (CIDKP)

၃။ ၁။ အတိဒုက္ခဖြစ်စေခြင်း အကြောင်းရင်းများ။

“(နအဖ)စစ်အစိုးရနဲ့ (ဒီကေဘီအေ) တပ်တွေက ကျနော်တို့တဲနဲ့ စပါးတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ကြပြီး၊ ရွာနားမှာ မိုင်းတွေထောင်ထားခဲ့ကြတယ်။ ခုကျနော် ဘယ်နေရာကိုမှ မသွားရဲတော့ဘူး။ ဒီတော့ ဆွေမျိုးတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေဆီက ရိက္ခာကိုပဲချေးယူပြီး၊ စားရတော့မယ်။”

(ကရင်အမျိုးသားတဦး၊ CIDKP ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

ပြင်းထန်မှုအနိမ့်စားလက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း၌ (နအဖ) စစ်အစိုးရနှင့် ၎င်းင်း၏ယခင်ဆက်ခံသော အစိုးရများတို့သည် ၎င်းတို့၏သောင်းကျန်းသူ နှိမ်နင်းရေး မဟာဗျူဟာကိုကျင့်သုံးရာ၌ အရပ်သားများအပေါ်ပစ်မှတ်ထား၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ‘ဖြတ်လေးဖြတ်’ မူဝါဒသည် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများမှ ရွာသူရွာသားများကို အစိုးရထိန်းချုပ်ရာနယ်မြေများသို့ အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခိုင်းခြင်းအားဖြင့် အတိုက်အခံလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအား တပ်သားသစ်၊ သတင်းအချက်အလက်၊ အထောက်အပံ့ပစ္စည်းများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးတို့ မရရှိနိုင်စေရန်ရည်ရွယ်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤမူဝါဒသည် အတိုက်အခံလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများထိန်းချုပ်ရာ “အမဲရောင်” နယ်မြေများကို သူတပြန်ကိုယ်တပြန် သြဇာလွှမ်းရာ “အညိုရောင်” နယ်မြေများအဖြစ်သို့ပြောင်းလဲပစ်ရန်နှင့် နောက်ဆုံး၌ ရန်ကုန်အစိုးရထိန်းချုပ်ရာ “အဖြူရောင်” နယ်မြေများအဖြစ်သို့ပြောင်းပစ်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည်။ ရွှေ့ပြောင်းရမည်ဟု ထုတ်ဆင့်ထားသောအမိန့်ကို မနာခံသူများကို သူပုန်ထောက်ခံအားပေးသူများအဖြစ် သဘောထားသည်။ တိုက်ကင်းများက ဤအရပ်သားများအပေါ်ပစ်မှတ်ထားခြင်းကြောင့် နောက်ထပ် အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများ၊ ထွက်ပြေးရမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြန်သည်။ ဤသို့ပစ်မှတ်ထားခြင်းသည် မြန်မာအစိုးရက တရားဝင်သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သသော နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာဥပဒေများကို ချိုးဖေါက်ခြင်းဖြစ်သည်။[၄၂]

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများမှာ လူသားလုံခြုံရေးအပေါ် အဓိကခြိမ်းခြောက်မှုများသည် စစ်တပ်များနေရာအနှံ့တိုးချဲ့ချထားမှုနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေးဟူသော မျက်နှာဖုံးကိုစွပ်ထားရင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်၏အင်အားသည် (၁၉၈၈) ခုနှစ်တွင် စစ်အင်အား (၁၈၀,၀၀၀) ရှိရာမှနေ၍ (၁၉၉၆) ခုနှစ်အရောက်တွင် (၃၇၀,၀၀၀) အထိ ကြီးထွားလာခဲ့သည်။[၄၃] ယခုအခါ၌ အင်အား (၄၀၀,၀၀၀) ကျော်ရှိနေသည်ဟု အများကယူဆထားကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းတကြောမှာ ချထားသောတပ်ရင်းအရေအတွက်သည် (၁၉၉၅) ခုနှစ်မှာချထားသောအရေအတွက်၏ နှစ်ဆနီးပါးရှိနေသည်။[၄၄] (၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် (TBBC) ၏ ပါတနာလုပ်ဖေါ်ကိုင်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများက မြန်မာနိုင်ငံ

[42] Geneva Conventions I-IV, 1949, Common Article 3, http://www2.ohchr.org/english/law/

[43] Mary Callahan, 2003, *Making Enemies: War and state building in Burma*, Cornell University Press, p211

[44] Pinheiro, 12 February 2007, *Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar*, UN Human Rights Council, UN doc. A/HRC/4/14, para 54.

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသတွင်း စစ်အင်အားတိုးချဲ့မှု (၂၀၀၉ ခုနှစ်)

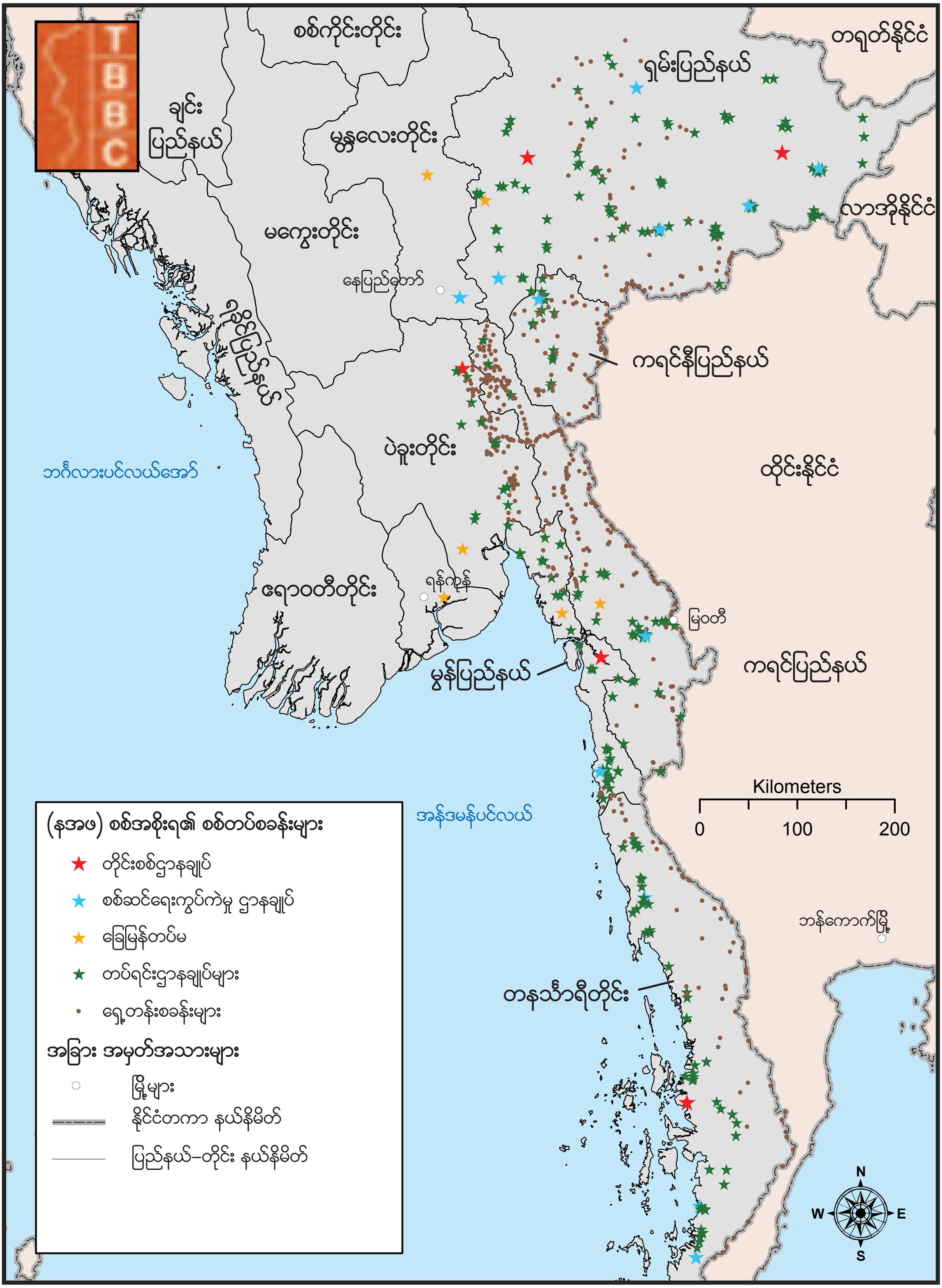

အရှေ့ပိုင်းမှာ အမြဲတမ်းအခြေစိုက်ထားသော (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ တပ်ရင်းပေါင်း (၂၃၅) ရင်းကို ဖေါ်ထုတ်ပြခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်တွင်းမှ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် အတိုက်အခံလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများထံမှ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကို[၄၅] တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကြည့်ပြီး ဤတပ်ရင်းများ ဖြန့်ချထား ပုံကို နောက်ဆက်တွဲ (၄) တွင် အကျဉ်းရုံး ဖေါ်ပြထားပါသည်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့များကို နယ်ခြားစောင့်တပ်များအဖြစ်သို့ အသွင်ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းရန် ဖိအားပေးနေသောအခြေအနေ၌ မြန်မာစစ်တပ်၏တပ်ဖွဲ့များကို နယ်စပ်ဒေသမှာ ဖြန့်ချထားခြင်းသည် တိုက်ပွဲများပြန်ဖြစ်ပြီး၊ အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပွားတော့မည်ဟူသော စိုးရိမ်ပူပန် မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားဒီမိုကရေစီမဟာမိတ်များတပ်ပေါင်းစု (Myanmar National Democratic Alliance Army) အဖွဲ့ကို မြန်မာစစ်တပ်က (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအကုန် တွင် ထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ကိုးကန့်အရပ်သား (၃၇,၀၀၀) ခန့်သည် တိုက်ပွဲများမှ လွတ်ရာသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။[၄၆]

လူမျိုးစုတိုင်းရင်းသားနယ်မြေများတွင် လက်နက်ကိုင်အတိုက်အခံအဖွဲ့များကို နှိမ်နင်းရေးနည်းလမ်း တရပ်အဖြစ် အရပ်သားများကို ပစ်မှတ်ထားတိုက်ခိုက်ခြင်းကြောင့် စစ်အင်အားတိုးချဲ့ချထားခြင်း သည် အဆိုးရွားဆုံးထိခိုက်စေပါသည်။ တိုက်ပွဲများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်ရသော ဤ အိုးအိမ်အခြေပျက်မှု မျိုးသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတို့တွင် အများဆုံးတွေ့ရသည်။ အရပ်သားများ ရှိရာနေရာသို့ လက်နက်ကြီးများဖြင့်ပစ်ခတ်ခြင်းသည် ကရင် နယ်မြေများမှာ အဖြစ်များပြီး၊ ကျေးရွာများကို အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခိုင်းခြင်းကို ရှမ်းပြည်နယ်မှာ အများဆုံးတွေ့ရှိရပါသည်။ ကရင်ပြည်နယ်အလယ်ပိုင်း၌ အရပ်သားများအားမခွဲခြားဘဲ ရမ်းသိမ်း တိုက်ခိုက်မှုမျိုးကို (ဒီကေဘီအေ)အဖွဲ့ကဲ့သို့သော (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ လက်ပါးစေတပ်များက လုပ် ဆောင်လေ့ရှိသည်။ တိုက်ခိုက်အပြီးတွင် ဤမြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းမှာ လုပ်နေကျအတိုင်း မြေမြှုပ် မိုင်းများထောင်ထားခဲ့ရာ အိုးအိမ်မှထွက်ပြေးခဲ့ရသောရွာသားများအဖို့ အိမ်မပြန်ဝံ့ကြအောင် ဖြစ်နေ ကြရသည်။ [၄၇]

45 Network for Democracy and Development, 2009, *Civil and Military Echelon of the State Peace and Development Council in Burma*, (in Burmese)

46 Tom Kramer, September 2009, "Burma's ceasefires at risk: Consequences of the Kokang crisis for peace and democracy" Transnational Institute, www.tni.org/drugs

47 Yeshua Moser-Puangsawan, December 2008, "Anti-personnel landmines in Myanmar: a cause of displacement and an obstacle to return", *Humanitarian Exchange*, No.41, pp 33-34, www.odihpn.org

(TBBC)၏ အိမ်ထောင်စုစစ်တမ်းများအရ တွေ့ရှိရသည်မှာ စစ်တပ်တိုက်ကင်းများနှင့် မြေမြုပ်မိုင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်း၊ ကျေးလက်တောရွာနေအရပ်သားများ၏ ဘေးကင်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးတို့အပေါ် အကြီးမားဆုံးခြိမ်းခြောက်မှုကြီးဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ စစ်တပ်များနေရာအနှံ့တိုးချဲ့ချထားခြင်း၏ ဘေးအကျိုးရလဒ်များ (တပါတည်းမှာပင် ပေါ်တာဆွဲခြင်းနှင့် လူသားမိုင်းရှင်းကိရိယာအဖြစ်အသုံးချခြင်း) တို့သည် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးကို ပို၍ဆိုးရွားစွာခြိမ်းခြောက်နေမှုများအဖြစ် (၂၀၀၅) ခုနှစ် မှာ ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အိမ်ထောင်စုစစ်တမ်း ကောက်ယူကတည်း ကပင် တွေ့ရှိခဲ့ကြရသည်။

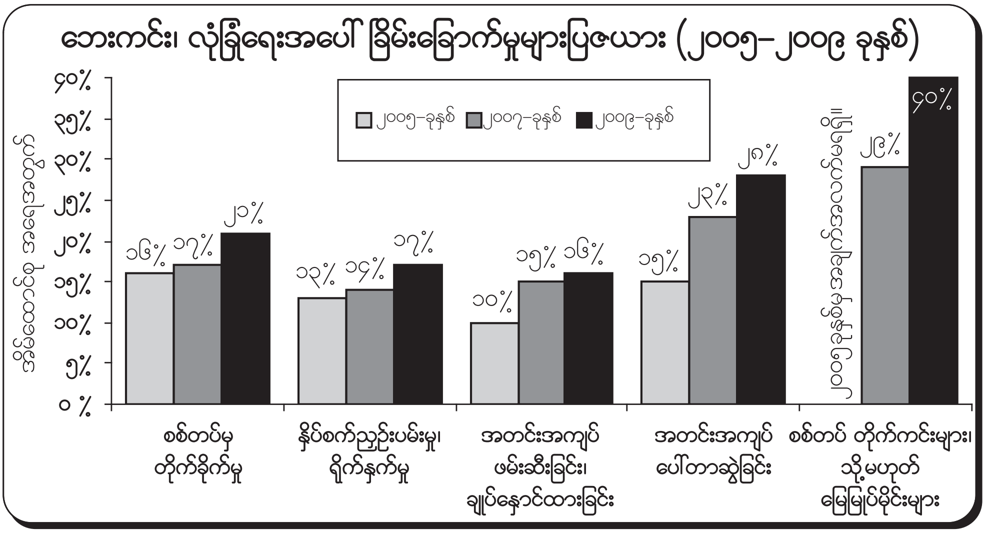

နေရာဒေသအမျိုးအစားအလိုက် စိစစ်ခွဲခြားဖော်ပြရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းမှာ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတို့ကို အဓိကအားဖြင့် ကျူးလွန်နေသူများသည် (နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ တပ်များနှင့် ၎င်း၏အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များပင်ဖြစ်သည်ဟူသော ယခင်အကဲဖြတ်ချက်များကို ယခု တွေ့ရှိချက်များက အတည်ပြုပေးနေပါသည်။[၄၈] စစ်တပ်တိုက်ကင်းများ၊ မြေမြုပ်မိုင်းများနှင့် လက်နက်ကြီးဖြင့်ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေသော ဒေသများရှိ အိမ်ထောင်စုများအဖို့ အထူးနစ်နာဖွယ်၊အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေကြရပါသည်။ မြန်မာစစ်တပ် က အရပ်သားနှင့်လက်နက်ကိုင်သူဟူ၍ ခွဲခြားခြင်းမရှိဘဲ တိုက်ခိုက်မှုများဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မတရားဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ပေါ်တာဆွဲခြင်း စသော အန္တရာယ်များကို စစ်တပ်အချိန်မရွေးတည်ရှိနေတတ်သည့် စုစည်းကျေးရွာများ၊ စခန်းများ၌ အကြီးအကျယ် ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေကြရပါသည်။

စစ်တပ်များ နေရာအနှံ့တိုးချဲ့ချထားခြင်း၏ အကြီးလေးဆုံးအကျိုးဆက်သည် "ကိုယ်ထူကိုယ်ထ မိမိဘာသာဖူလုံရေး" ဟုခေါ်ဆိုနေသော မြန်မာ့တပ်မတော်၏မူဝါဒနှင့် ပတ်သက်နေပါသည်။

[၄၈] TBBC, 2007, Internal Displacement in Eastern Burma, p46, http://www.tbbc.org/resources/resources.htm

စစ်တပ်များကို ရိက္ခာထုတ်မပေးဘဲထားခြင်း၊ လစာမဖြစ်စလောက်သာပေးခြင်းအားဖြင့် (နအဖ) စစ်အစိုးရသည် ရှေ့တန်းတပ်များကိုထားရှိရာ၊ နယ်ခံကျေးရွာသားများထံမှရိက္ခာများ အနိုင်ကျင့်တောင်းယူခြင်းနှင့် မြေယာများသိမ်းယူခြင်းပြုသည့်အဖြစ်သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ရောက်အောင် တွန်းပို့ပေးသည့်နယ် ဖြစ်စေခဲ့သည်။ အမှန်တကယ်ဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ “မြေယာကိုအသုံးချ၍ လက်ငုတ်လက်ရင်းအဖြစ်လုပ်ပိုင်ခွင့်သည် မြို့မှာသော်လည်းကောင်း၊ ကျေးလက်ဒေသမှာသော်လည်းကောင်း မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။”[၄၉] စစ်တပ်များကို သောင်းကျန်းသူနှိမ်နင်းရေးအတွက် ချထားသည်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရပိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ဝန်းကျင်အပါအဝင် ဝေးလံသီခေါင်သော နယ်မြေများ၏ လုံခြုံရေးအတွက်ချထားသည်ဖြစ်စေ ဤသို့သောနိုင်ငံထက်စီးနင်းလုပ်ရပ်များသည် အရပ်သားပြည်သူတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို တိုက်ရိုက်နှင့်အကြီးအကျယ် ထိခိုက်စေပါသည်။[၅၀]

အခြေခံအဆောက်အဦဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးရေးတို့ကို အလေးတင်းထားခြင်းအားဖြင့် စစ်အစိုးရ၏ နယ်စပ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကြောင့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာ နယ်မြေဒေသများတွင် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကိုလျော့ပါးသက်သာအောင် စွမ်းဆောင်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ချေ။[၅၁] ထိုမျှမက အစိုးရ၏ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်လုပ်ငန်းများသည် အများအားဖြင့် ကျေးလက်ဒေသနေ ပြည်သူတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကိုထိခိုက်စေပြီး၊ အဓိကအားဖြင့် “၎င်းတို့အပေါ် စစ်တပ်၏ အာဏာစက်ခိုင်မြဲရေးအတွက်သာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။”[၅၂] အစိုးရကိုဆန့်ကျင်သည်ဟု မှတ်ယူခံရသောကျေးရွာများသည် ထိုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကြောင့် အတင်းအဓမ္မနှင်ထုတ်ခံရခြင်းအပါအဝင် မမျှတသောကြီးလေးသည့်တန်ဖိုးကို ခံစားပေးဆပ်ကြရပါသည်။ ၎င်းစီမံကိန်းများမှရရှိလာမည့် အကျိုးအမြတ်ကိုမူ မျှတစွာခွဲဝေခံစားနိုင်ခွင့်မရှိကြချေ။

(နအဖ) စစ်အစိုးရ၏ နာမည်အပျက်ဆုံး အကြီးစားဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းသည် ရတနာသဘာဝဓါတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံချက်ဖြစ်ပြီး ဤစီမံချက်မှနေ၍ စစ်အစိုးရအတွက် ဒေါ်လာငွေဘီလျံနှင့်ချီ၍ အကျိုးအမြတ် ရရှိစေပါသည်။ သို့သော်လည်း ရရှိသောနိုင်ငံခြားဝင်ငွေများကို အရံနိုင်ငံခြားငွေစာရင်းထဲတွင် တစိတ်တပိုင်းမျှသာစာရင်းသွင်းထားပြီး၊ အမျိုးသားဘဏ္ဍာဝင်ငွေစာရင်းထဲတွင် အများစုမှာ ပျောက်ဆုံးနေပါသည်။[၅၃] ဤသို့သောအခြေအနေတွင် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းရာဒေသအတွင်း၌ အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းခြင်း၊ မြေသိမ်းယူခြင်း၊ ပိုက်လိုင်းနယ်မြေထဲသွားလာခွင့်ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်းတို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေကြောင်း အထောက်အထားများကို (၂၀၀၉) ခုနှစ်အတွင်း၌ ကျေးရွာပေါင်း

49 Scott Leckie, April 2009, “Housing, Land and Property Rights in Burma: Towards New Strategies” in Burma Lawyers Council, *Lawka Pala: Legal Journal on Burma*, No. 32, p21

50 All Arakan Students & Youth Congress, PaO Youth Organisation & Mon Youth Progressive Organisation, 2009, *Holding our Ground: Land Confiscation in Arakan and Mon State and PaO Area of Southern Shan State*

51 International Crisis Group, 2004, *Myanmar: Aid to the Border Areas*, Yangon / Brussels,

52 Human Rights Watch, 2005, They came and destroyed our village again: The plight of internally displaced persons in Karen State”, p43

53 Sean Turnell, 2009, *Burma’s Economy 2009: Disaster, Recovery,,, and Reform?*, Macquarie University, Sydney, p8.

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ဖက်ပိုင်းဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ (၂၀၀၉ ခုနှစ်)

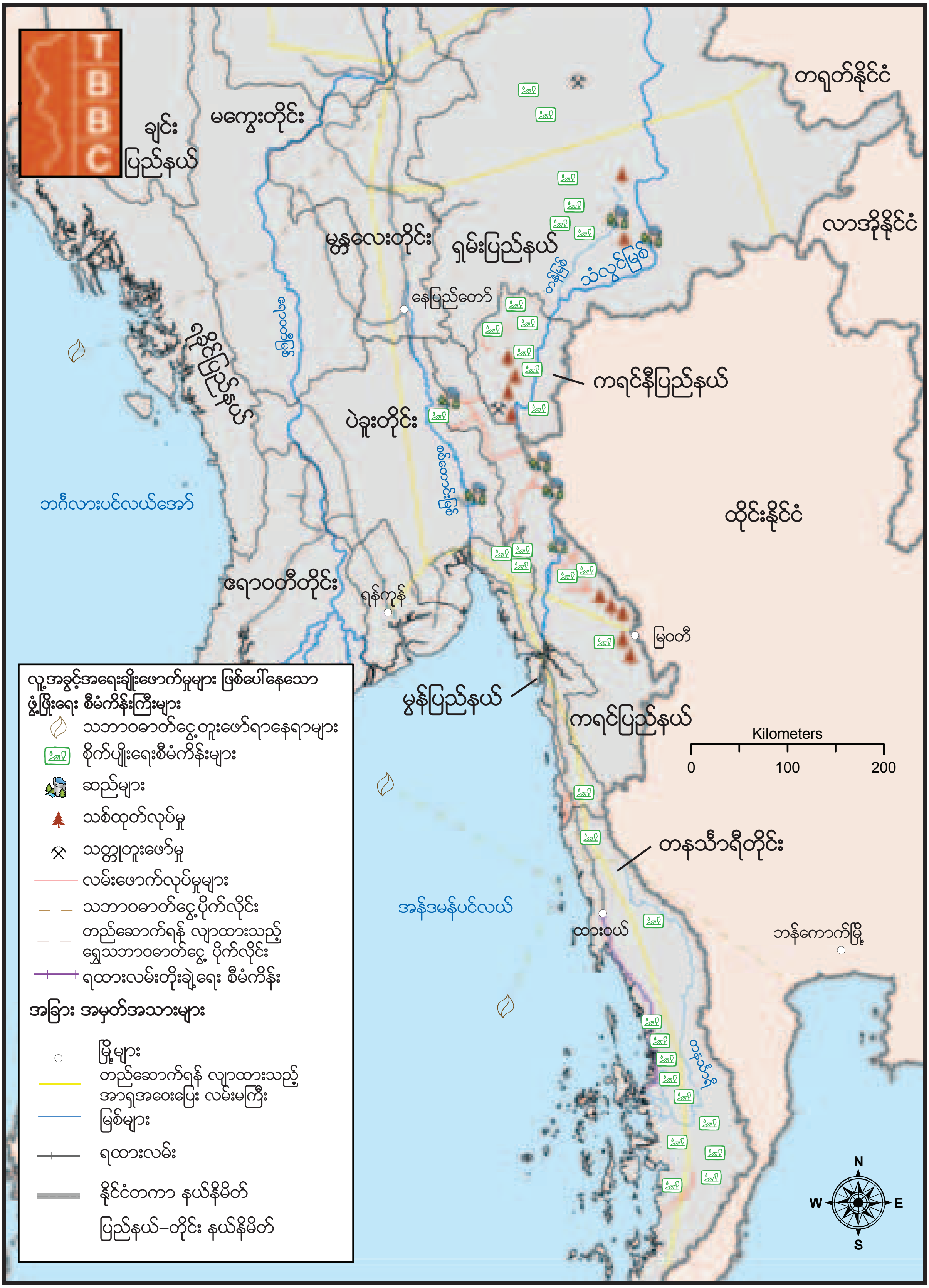

(၄၀) မှနေ၍ စုဆောင်းရရှိထားသည်။[၅၄] မွန်ပြည်နယ်ရှိ[၅၅] နောက်ထပ်သဘာဝဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း တခုအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ[၅၆] ရေနံတူးဖော်ရေးစီမံချက်အတွက်သော်လည်း ကောင်း 'လုံခြုံရေး' တာဝန်ယူနေရသည့် မြန်မာစစ်တပ်များကျူးလွန်သော အလားတူ မတော် မတရားမှုများကိုလည်း မကြာသေးမီက မှတ်တမ်းတင်ထားနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ အကျင့်ပျက်လာဘ်စားမှု နှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများရှိနေသည့်ကြားကပင်၊ ရွှေသဘာဝဓါတ်ငွေ့စီမံချက်လုပ်ငန်းနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှတရုတ်နိုင်ငံအထိ ကီလိုမီတာ (၂၀,၀၀၀) ရှည်လျားသော ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်မှုတို့ကို လျာထားသည့်အတိုင်း ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိ နေသည်။[၅၇]

မြန်မာ၊ ထိုင်းနှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့သည် သံလွင်မြစ်ပေါ်တွင်တည်ဆောက်ရန် စီမံကိန်းရေးဆွဲထားသော ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်ရေးဆည်ကြီးများကြောင့် အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများဖြစ်ပွားနေလျက်ရှိပြီး၊ နေရပ်သို့ပြန်လည်အခြေချ၍မရနိုင်အောင် အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။[၅၈] ဤဆည်ဆောက်မည့် နေရာ၏အနီးအနားပတ်ဝန်းကျင်နေရာများသည်လည်း တိုက်ပွဲများအပြင်းအထန် ဆက်လက်ဖြစ်ပွား နေလျက်ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ကွမ်းလုံဆည်ဆောက်မည့်နေရာ၏ အနီးအနားပတ်ဝန်း ကျင်နေရာ၌ (၂၀၀၉)ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအတွင်းက မြန်မာစစ်တပ်နှင့်ကိုးကန့်တပ်ဖွဲ့များအကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်တိုက်ပွဲများက ဤအချက်ကိုဖော်ပြနေပါသည်။[၅၉] အလားတူပင် (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဇွန်လ အတွင်း၌ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ဟတ်ကြီးဆည်တည်ဆောက်မည့်နေရာအနီးအနားမှ ထိုင်းနိုင်ငံအထိ နယ်မြေများတွင် တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခြင်းကြောင့် အရပ်သား (၄,၀၀၀) ကျော်တို့သည် အိုးအိမ်အခြေ ပျက်ထွက်ပြေးခဲ့ကြရပါသည်။[၆၀]

ပို၍ယေဘုယျကျကျဆိုရပါလျှင်၊ ပြည်တွင်း၌ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးနေရသော ဒုက္ခသည် ဘဝရောက်ရ ခြင်းသည် "အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်ငွေတောင်းခြင်း၊ မြေယာသိမ်းယူခြင်းကဲ့သို့သော နိုင့်ထက်စီးနင်းလုပ်ရပ်များပေါင်းဆုံမိပြီးနောက် မိသားစုဝင်ငွေသည် လုံးဝထိုးကျသွားကာ၊ မိမိတို့၏ နေအိမ်များမှစွန့်ခွာရန်မှတပါး အခြားရွေးစရာလမ်းမရှိတော့ခြင်းကြောင့်" အိုးအိမ်စွန့်ပစ်ရွှေ့ပြောင်း

---

[54] Earthrights International, September 2009, *Total Impact: The Human Rights, Environmental and Financial Impacts of Total and Chevron's Yadana Gas Project in Military-Ruled Burma (Myanmar)*

[55] Human Rights Foundation of Monland, May 2009, *Laid Waste: Human Rights along the Kanbauk to Myaingkalay pipeline*, www.rehmonnya.org

[56] PaO Youth Organisation, June 2009, *Robbing the Future: Russian-backed Mining Project Threatens PaO Communities in Shan State, Burma*

[57] Shwe Gas Movement, September 2009, *Corridor of Power: China's Trans-Burma Oil and Gas Pipelines*, www.shwe.org

[58] Shan Sapawa Environmental Organisation, July 2009, *Roots and Resilience: Tasang dam threatens war-torn Shan communities,* www.burmariversnetwork.org AND www.salweenwatch.org

[59] Shan Herald Agency for News, 1 September 2009, "Activists say clashes may be linked to Salween dam with Chinese investments"

[60] Karen Environment and Social Action Network, August 2009, "Recent Conflict in Relation to the Hatgyi Dam", Unpublished map provided to TBBC.

ထွက်ပြေးကြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။[၆၁] ငြင်းပယ်၊ ရှောင်လွှဲ၍မရသော ဤအကြောင်းအချက်များသည် မိမိဆန္ဒအလျောက် စီးပွားရေးအရအကျိုးအမြတ်အတွက် ဆွဲဆောင်အားကောင်းရာဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှုနှင့် သဘောသဘာဝအားဖြင့် များစွာကွာခြားပါသည်။[၆၂]

(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် စစ်အစိုးရက ဇီဝလောင်စာ (ဘိုင်အိုဒီဇယ်) ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် ကြက်ဆူပင်စိုက်ခင်းများစိုက်ပျိုးရန် တနိုင်ငံလုံးနှင့်ဆိုင်သောစီမံကိန်းကြီးတခု ချမှတ်လိုက်သောအခါ၌ ဤသို့သောလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ ဖိနှိပ်မှုများသည် ပို၍ဆိုးရွားလာခဲ့သည်။[၆၃] အလားတူပင် စစ်အစိုးရ၏ အာဏာစက်တိုးချဲ့နိုင်ရေးအတွက် လမ်းတိုးချဲ့ဖောက်လုပ်မှုများတွင် လုပ်အားအခမဲ့ဆင့်ဆိုခိုင်းစေမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဤလမ်းများကို ကျေးရွာလူထုများနှင့် ကုန်သည်များအသုံးပြုရန် သွားလာခွင့်ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုများကြောင့် လူထုများအဖို့ သူတို့၏ဆက်သွယ်မှုများကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် တိုးချဲ့ခြင်းပြုနိုင်ကြသည် မဟုတ်ချေ။[၆၄]

(TBBC) ၏ အိမ်ထောင်စုစစ်တမ်းများအရ တသမတ်တည်းတွေ့ရှိရသည်မှာ အခမဲ့လုပ်အားစေခိုင်းမှုနှင့် သွားလာခွင့်ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသတခွင်၌ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအပေါ် အကြီးမားဆုံးခြိမ်းခြောက်မှုကြီးအဖြစ် ရင်ဆိုင်နေကြရပါသည်။ နေရာအနှံ့ကျင့်သုံးနေသော သွားလာခွင့်ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုသည် ဤကာလအတွင်း၌ သိသိသာသာပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့ပြီး၊ စစ်တပ်များနေရာအနှံ့ချထားခြင်းအားဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်က အရပ်သားပြည်သူတို့အပေါ် ပို၍တင်းကျပ်စွာချုပ်ကိုင်လာနိုင်ကြောင်းကို ညွှန်ပြနေပါသည်။

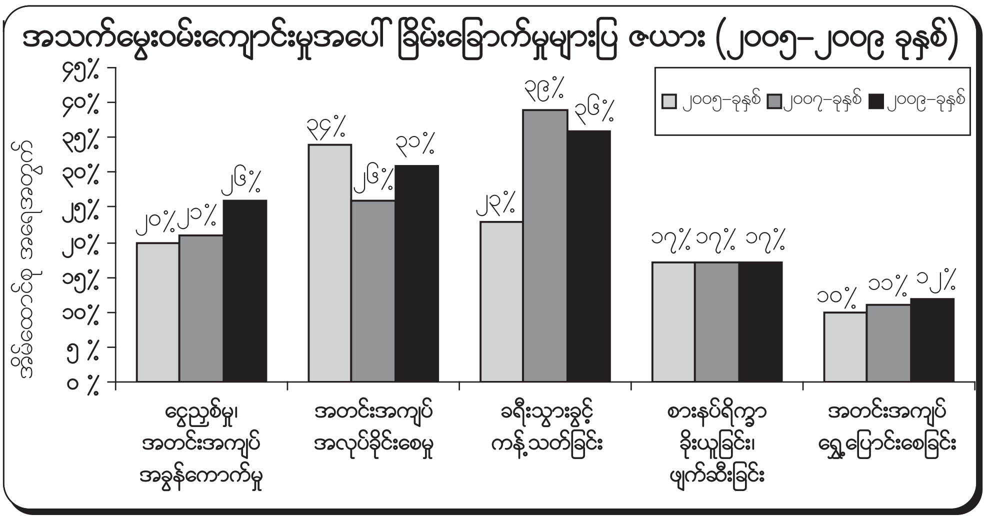

61 Pinheiro, 7 March 2008, *Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar*, A/HRC/7/18, para 75, http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?m=89

62 Andrew Bosson, May 2007, *Forced Migration / Internal Displacement in Burma: With an Emphasis on Government Controlled Areas*, Internal Displacement Monitoring Centre.

63 Ethnic Community Development Forum, 2008, *Biofuel by Decree: Unmasking Burma's bio-energy fiasco*,

64 Karen Human Rights Group, 28 September 2009, *Patrols, Movement Restrictions and Forced Labour in Toungoo District*, KHRG #2009-F16, www.khrg.org

ဒေသအမျိုးအစားအလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြရလျှင် ဤတွေ့ရှိချက်များသည် (TBBC) ၏ ယခင်ကာလ မှတ်တမ်းများနှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။[၆၅] အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှု၊ သွားလာခွင့်ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှု နှင့် အနိုင်ကျင့်ငွေတောင်းမှုတို့သည် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် နီးကပ်စွာနေရသော အိမ်ထောင်စုများမှာ အများဆုံးဖြစ်ပွားသည်။ အခြားတဘက်၌မူ ဝမ်းစာရိက္ခာများကိုဖျက်ဆီးခြင်း သို့မဟုတ် သိမ်းယူခြင်း နှင့် နေအိမ်များကိုဖျက်ဆီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် နေအိမ်များမှအတင်းအကျပ်နှင်ထုတ်ခြင်းတို့သည် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများတွင် မြန်မာစစ်တပ်မတွေ့ရလေအောင် ပုန်းအောင်းနေသော ရွာသားများ အပေါ်တွင် ပစ်မှတ်ထားဆောင်ရွက်သည်ကို ပို၍တွေ့ရှိရသည်။ ဆင်းရဲမွဲတေစေခြင်း၊ လုံး၀ အကျပ် အတည်းတွေ့ဒုက္ခရောက်စေခြင်းဖြင့် အရပ်သားများအပေါ်ပစ်မှတ်ထားနေသော မြန်မာစစ်တပ်၏ သောင်းကျန်းသူနှိမ်နင်းရေးမဟာဗျူဟာသည် အရိုင်းအစိုင်းသားရဲတိရိစ္ဆာန်သဘောသဘာ၀ရှိနေ ကြောင်း ဤအချက်ကထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါသည်။

ဘေးကင်းလုံခြုံမှုအပေါ်ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအပေါ်ခြိမ်းခြောက်မှုတည်းဟူသော ခြိမ်းခြောက်မှုနှစ်ခုစလုံး၏ သာဓကဖြစ်ရပ်များကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ကြည့်လိုက်သောအခါ၌ ထိတ်လန့် စရာကောင်းလောက်အောင်ပင်၊ ဤလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည် (၂၀၀၅) ခုနှစ်ကစ၍ တိုးများလာခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများမှာ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူ့ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို အပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမရှိဘဲ လွတ်ငြိမ်းစွာဖြင့် ကျူးလွန်နေသည် ဟူသော လူ့အခွင့်အရေးဘက်တော်သားများ၏ အကဲဖြတ်ချက်ကို အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၃,၀၀၀) ကျော်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များက ထောက်ခံသက်သေပြုနေပါသည်။[၆၆]

၃။ ၂။ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများ။

> *"ဒီအကြောင်း ကျမမပြောချင်ပါဘူး။ ကျမရှက်လည်းရှက်တယ်။ ဝမ်းလည်းနည်းတယ်။ စိတ်လည်းသိပ်ဆိုးတယ်။ ဗမာစစ်သားတွေက ကျမအိမ်ကိုဝိုင်းထားလိုက်ကြတယ်။ ပြီးတော့ တယောက်ပြီးတယောက်လာပြီး၊ ကျမကိုမုဒိမ်းကျင့်တယ်။ ဘယ်သူမှ ကျမကိုလာမကယ်ရဲ ကြဘူး။"*
>
> (မွန်အမျိုးသမီးတဦး၊ မွန် ဒုက္ခသည်ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တွေ့ ဆုံမေးမြန်း ချက်မှ၊ ရေးမြို့နယ်၊ ဇွန်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

နှစ်ဆယ်ရာစုအစောပိုင်းတွင် ကမ္ဘာအနှံ့အပြားမှာစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ၌ သေကြေဒဏ်ရာရသူ အများစု သည် စစ်သည်များဖြစ်ကြသည်။ ယနေ့အခါ၌မူ သေကြေဒဏ်ရာရသူ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းသည်

65 TBBC, 2007, "Internal Displacement in Eastern Burma", pp 47-48 http://www.tbbc.org/resources/resources.htm

66 Paulo Sergio Pinheiro, 7 March 2008, "Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar", A/HRC/7/18, para 59,

အရပ်သားများ ဖြစ်နေကြသည်။[၆၇] စစ်ပွဲနှင့် မတော်မတရားမှုတို့ဖြစ်ပွားနေသော ဤအခြေအနေ၊ အချိန်အခါမျိုး၌ အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးသူငယ်တို့သည် သွယ်ဝိုက်အကျိုးဆက်များကို အချိုးအစား မမျှတစွာ ပုံမှန်ဆိုသလိုခံစားနေကြရပြီး၊ အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့် အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးကိစ္စ များမှာ နစ်နာခံစားနေကြရပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် အမျိုးသားများထက် အမျိုးသမီးများသည် အသက်ပို၍ရှည်တတ်ကြသော်လည်း ရေရှည်စစ်ဖြစ်ပွားနေသောနေရာများ၌ ဤအချက်နှင့်ပြောင်းပြန်ဖြစ်သည်။[၆၈] မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်း၊ စစ်ဒဏ်သင့်နေသောနယ်မြေများ၌ အသက် (၄၅) နှစ်အောက်အရွယ် အမျိုးသမီးများလူဦးရေတွင် အချိုးအစား သိသိသာသာများပြားနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အကြောင်းမှာ အမျိုးသားများကို လက်နက်ကိုင်တပ်များထဲသို့ဝင်ရန် ဆင့်ခေါ်ခံရခြင်း၊ စစ်တိုက်ရင်းသေဆုံးခြင်းနှင့် ဝင်ငွေရှာရန် ပြည်ပသို့ထွက်သွားခြင်းအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤကျေးရွာများမှာပင် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် သက်တမ်းပို၍တိုကြောင်း မှတ်တမ်းများရှိနေသည်။ ဤသို့ သက်တမ်းတိုရခြင်းသည် စစ်ပွဲကြောင့် အမျိုးသမီးအများစုမှာ အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ချို့တဲ့ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ [၆၉]

အစာအဟာရ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ရေကောင်းရေသန့်ချို့တဲ့ရသည့်အပြင်၊ လိင်ကွဲပြားမှု အပေါ်အခြေခံသော အကြမ်းဖက်မှုများလည်းပုံမှန်ဖြစ်ပွား၍ ခံစားနေကြရသည်။ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် အပြစ်ရှိသူများကို အရေးမယူဘဲ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည့်အခြေအနေတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်များ ပြိုကွဲပျက်စီးနေသည့် အနေအထားသည် အိမ်ထောင်စုအတွင်း မှာရော၊ အိမ်ထောင်စုပြင်ပမှာပါ လိင်မှုဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်ပွားစေရန်ပို၍ အားပေးနေပါ သည်။ စစ်ရေးစစ်ရာ၌ ရန်သူကိုအရှက်ရသွားစေရန်နှင့် ကြောက်စိတ်ပျံ့နှံ့သွားစေရန်အပြင်၊ စစ်နိုင်သူ တို့အတွက်ဆုလာဘ်တခုအဖြစ် မုဒိမ်းကျင့်ခြင်းကိုအသုံးပြုနေကြသည်။[၇၀] မြန်မာစစ်တပ်သည် စစ်သား များအတွက် လိင်မှုဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်ရန် အမိန့်စာရေးသားထုတ်ပေးထားကြောင်း အထောက်အထားများမရှိသော်လည်း စစ်သားများအပြစ်လွတ်ငြိမ်းခွင့်ရနေခြင်းသည် အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအပေါ်အကြမ်းဖက်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေအောင် အားပေး အားမြှောက်ပြု သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။[၇၁]

---

67 Hoeffler and Reynal-Querol, 2003, "Measuring the Costs of Conflict", University of Oxford and the World Bank.

68 Plumper & Neumayer, 2005, "The Unequal Burden of War: The Effect of Armed Conflict on the Gender Gap in Life Expectancy", University of Essex and International Peace and Research Institute

69 TBBC, 2004, *Internal Displacement and Vulnerability in Eastern Burma*, p41AND Back Pack Health Work Team, 2006, *Chronic Emergency: Health and Human Rights in Eastern Burma*, p 30

70 USAID, 2007, *Women and Conflict: An Introductory Guide for Programming*, pp11-12

71 Paulo Sergio Pinheiro, 7 March 2008, "Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar", A/HRC/7/18, para 87,
AND Women's League of Burma, 2008, CEDAW Shadow Report
AND Christina Fink, December 2008, "Militarization in Burma's ethnic states: Causes and Consequences", in *Contemporary Politics*, Vol.14, No.4, Routledge, p455

သို့ရာတွင် (၂၀၀၇) ခုနှစ်နှင့် နောက်တကြိမ် (၂၀၀၉) ခုနှစ်တွင် စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းတွင် ဖြေကြားခဲ့သော ကျေးရွာလူထုများက အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းမှာ အများဆုံးကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်မှုသဏ္ဍာန်ဖြစ်သည်ဟု ဖေါ်ပြခဲ့ကြသည်။ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု၊ မုဒိမ်းမှုနှင့်လိင်မှုဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများ အများဆုံးဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်ဟူသော ထင်မြင်ချက်များ သိသိသာသာတိုးလာကြောင်း ဤကာလအတွင်း၌တွေ့ရှိရသည်။ လိင်မှုဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံမှာ မကြာသေးမီကာလအထိ မြှုပ်ကွယ်ထားသောပြဿနာတရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါလျှင်၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် ပို၍ဆိုးရွားစွာဖြစ်ပွားနေသော အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု တိုးတက်လာနေခြင်းကို ထောက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဤသို့သော အန္တရာယ်အကြောင်းကို သတိထားမိသူများ ပို၍များလာသည့်အကြောင်းကို ထောက်၍သော်လည်းကောင်း ဤသို့အထောက်အထားများ ဖော်ပြလာကြောင်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါသည်။ သို့ဖြစ်စေကာမူ စစ်တမ်းကောက်ယူသော ဤ ၂–ရပ်စလုံး၌မြန်မာစစ်တပ်နှင့်နီးကပ်စွာနေထိုင်ကြရသောကျေးရွာလူထုများကပုန်းအောင်းရာနေရာများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများထက်စာလျှင် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုသတင်းများကို သိသိသာသာပို၍ များပြားစွာဖော်ပြခဲ့ကြသည်။

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအကြောင်း ထင်မြင်ချက်ပြ ဇယား (၂၀၀၇–၂၀၀၉ ခုနှစ်)

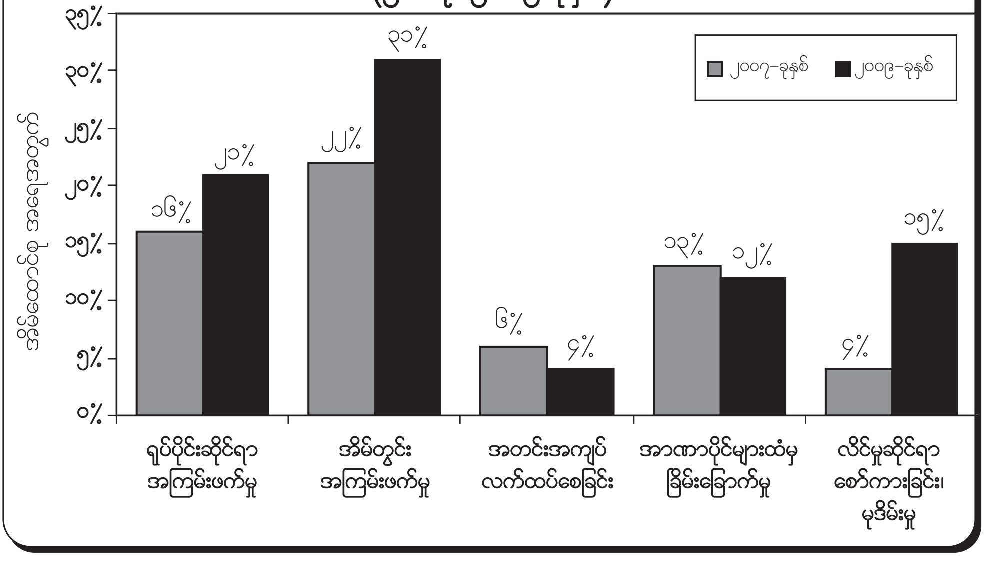

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းမှာဖြစ်ပွားသော တိုက်ပွဲများ၏ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုဒဏ်ကို ကလေးသူငယ်များသည်လည်း အချိုးအစားမမျှတစွာ ခံစားနေရသည်။ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနေရာများမှ ကလေးများ၏ ပြင်းထန်သောအာဟာရချို့တဲ့မှုနှုန်းသည် အနည်းဆုံးကလေးသူငယ် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဖြစ်ပွားနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဤနှုန်းထားသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားပင်မစာရင်းအင်းကိန်းဂဏန်းများ၏ အခြေခံနှုန်းထက်များစွာပိုနေပြီး၊ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၏ ကိန်းဂဏန်းများအရ ကြီးလေး

သောပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပြဿနာတရပ်ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်းကို ဖော်ပြနေပါသည်။[72] အလားတူပင် မွေးကင်းစကလေးများသေဆုံးမှုနှုန်း (၁,၀၀၀ လျှင် ၉၁ ဦး) နှင့် ၅ နှစ်အောက်ကလေးများသေဆုံးမှု နှုန်း (၁,၀၀၀ လျှင် ၂၂၁ ဦး) ရှိနေရာ ၎င်းကိန်းဂဏန်းများသည် ကွန်ဂိုနှင့် အင်ဂိုလာနိုင်ငံတို့၏ လူကြောင့်ဖြစ်သည့်ကပ်ဘေးအတွင်းမှ ကိန်းဂဏန်းများနီးနီးပင် ဖြစ်နေသည်။[73]

စစ်ဒဏ်သင့်ကလေးသူငယ်များအဖို့ အရေးကြီးပြဿနာများအဖြစ် ကြီးလေးသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုကြီး (၆) ခုကို ဖော်ထုတ်ပြထားပါသည်။ ၎င်းင်းတို့ကို အမည်အားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင် သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုယ်လက်အင်္ဂါဖြတ်တောက်မှု၊ ကလေးများကို လက်နက်ကိုင်တပ်များထဲသို့ စစ်သားအဖြစ်သွတ်သွင်းမှု၊ လိင်မှုဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု၊ ပြန်ပေးဆွဲမှု၊ လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီများကို ငြင်းပယ်အဆက်ဖြတ်ထားမှု၊ စာသင်ကျောင်း နှင့် ဆေးရုံများကို တိုက်ခိုက်မှုတို့ပင် ဖြစ်သည်။[74] မြန်မာနိုင်ငံမှာဖြစ်ပွားနေသော ဤလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကြီးများကို စောင့်ကြည့် လေ့လာရေးအတွက် (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂ၏အထူး လုပ်ငန်းအဖွဲ့ တဖွဲ့သည် ခရီးသွားလာ ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကိစ္စများတွင် မြန်မာစစ်အစိုးရ၏ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်းကြောင့် မဆောင်ရွက်နိုင်ဖြစ် ခဲ့ရသော်လည်း၊ ကလေးစစ်သားများ ဆက်လက်စုဆောင်းသွတ်သွင်း နေကြောင်းကို အတည်ပြု ဖော်ပြခဲ့သည်။[75] သီးခြားလွတ်လပ်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများက အခြေအနေကိုပို၍ပြည့်စုံစွာ မှတ်တမ်းပြုထားနိုင်ပြီး၊ ၎င်းင်းတို့က သဘောတူညီစွာဖော်ပြချက်မှာ ကလေးစစ်သားစုဆောင်းခြင်းနှင့် အခြားသောလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကြီးများကို မြန်မာစစ်တပ် က ဆက်လက်ကျူးလွန်နေသည့် အပြင်၊ အစိုးရမဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများကလည်း အစိုးရလောက် မဆိုးရွားသောအတိုင်း အတာပမာဏဖြင့် ဆက်လက်ကျူးလွန်နေကြကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။[76]

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကလေးစစ်သားအများစုသည် မြန်မာစစ်တပ်မှာ ရှိနေသည်မှန်သော်လည်း (TBBC) ၏ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများအရဆိုလျှင်၊ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းရှိ ကျေးလက်ကလေးသူငယ်များသည် အစိုးရမဟုတ်သည့် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ၏ တပ်သားသစ်များအဖြစ်လည်း ပို၍ စုဆောင်း သိမ်းသွင်းခံနေကြရသည်။ မြန်မာစစ်တပ်သည် အများအားဖြင့် မြို့ပြနယ်မြေများမှာ စစ်သားစု ဆောင်းတတ်ကြောင်းနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များက ကျေးလက်နယ်မြေများတွင် ကလေးစစ်သားစုဆောင်းယူနေကြကြောင်း ဤအချက်ကညွှန်ပြနေပါသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာ စစ်တပ်သည် ကျေးလက်ဒေသရှိကလေးသူငယ်များကို မီးဖိုဆောင်တွင် ချက်ပြုတ်စေခြင်း၊ ပစ္စည်းများ

---

72 TBBC, 2007, *Internal Displacement and in Eastern Burma*, pp51-52

73 Back Pack Health Work Team, 2006, *Chronic Emergency: Health and Human Rights in Eastern Burma*,

74 "Children and Armed Conflict : Report of the Secretary General", 21 December 2007, UN General Assembly and UN Security Council, A/62/609 – S/2007/257

75 "Report of the Secretary General on children and armed conflict in Myanmar", 1 June 2009, UN Security Council, S/2009/278

76 Watchlist on Children and Armed Conflict, May 2009, *No More Denial: Children Affected by Armed Conflict in Myanmar (Burma),* www.watchlist.org
AND Human Rights Education Institute of Burma, 2008, *Forgotten Future: Children Affected by Armed Conflict in Burma*,

သယ်ပိုးစေခြင်း၊ ဆက်သားအဖြစ်လုပ်ခိုင်းခြင်း၊ သတင်းပေးစေခြင်းကဲ့သို့သော အစေအပါးလုပ်ငန်းငယ်များအတွက် စုဆောင်းခိုင်းစေနေခြင်းများစွာ ပို၍ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ ဤတွေ့ရှိချက် များသည် နေရာအနှံ့အပြားမှာမြန်မာစစ်တပ်၏ အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှုကို ထင်ဟပ်ပြနေသည် သာမက၊ ကလေးသူငယ်များအား လူကြီးများထက်ပေါ့ပါးသော အလုပ်မျိုးကို လုပ်ခိုင်းလိမ့်မည် ဟူသော ကျေးရွာသူကျေးရွာသားတို့၏ယုံကြည်နေမှုကိုလည်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါသည်။ ၎င်းကဲ့သို့ ကလေးများကို တာဝန်ပေးစေလွှတ်နေခြင်းသည် လူကြီးများ၏ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက် ဖြေရှင်းမှု ဗျူဟာတရပ်ဖြစ်သော်လည်း၊ မရည်ရွယ်ဘဲ ကလေးသူငယ်တို့၏အကျိုးစီးပွားကိုအထူး ထိခိုက်စေအောင် တွန်းပို့သည့်နှယ်ရှိစေပါသည်။

လက်နက်ကိုင်တပ်များထဲသို့ ကလေးသူငယ်များကို သွပ်သွင်းမှု ပြဇယား (၂၀၀၉ ခုနှစ်)

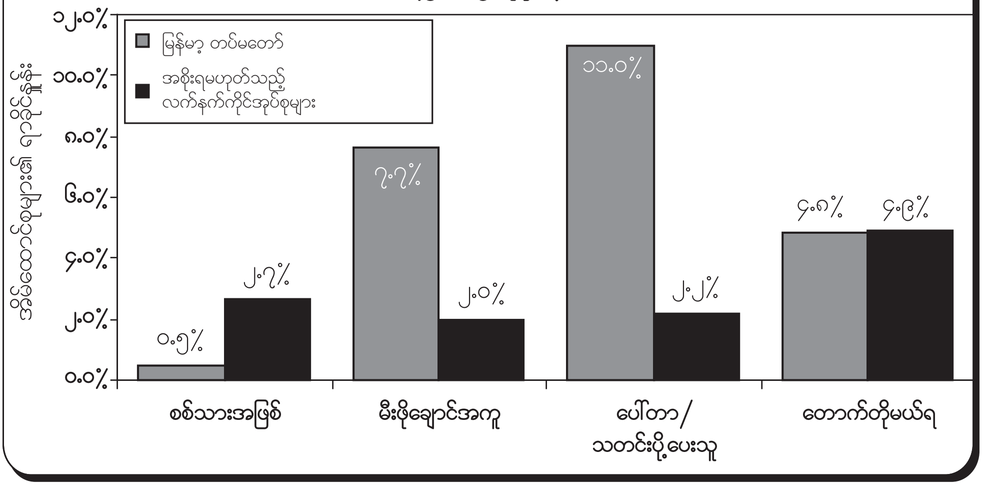

၃။ ၃။ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များ အတိုင်းအတာနှင့် ဒေသအလိုက်ပျံ့နှံ့တည်ရှိပုံ။

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများရှိ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရသော ကျေးရွာများ (၁၉၉၆–၂၀၀၉ ခုနှစ်)

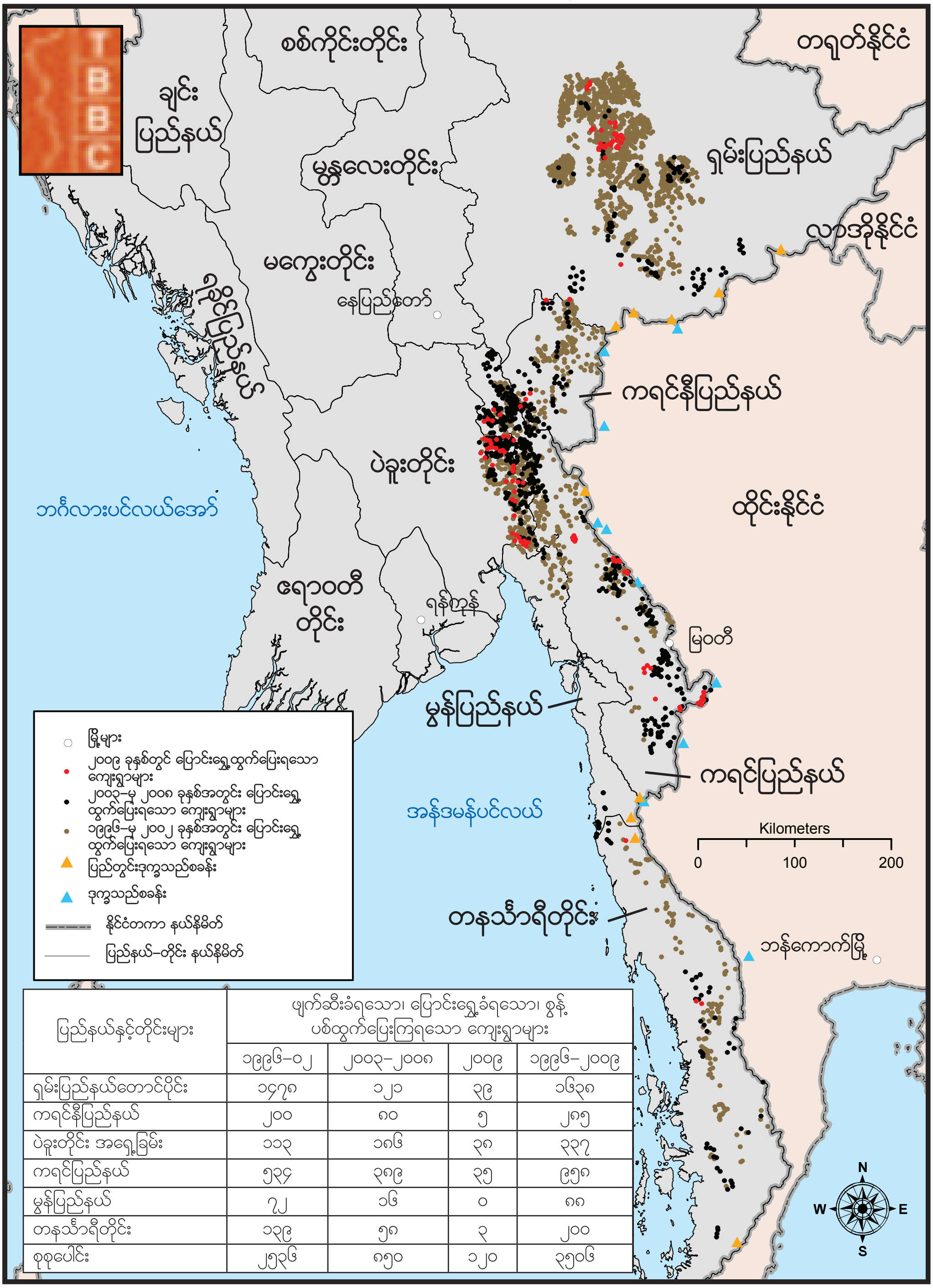

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများ	ဖျက်ဆီးခံရသော၊ ပြောင်းရွှေ့ခံရသော၊ စွန့်ပစ်ထွက်ပြေးကြရသော ကျေးရွာများ			
	၁၉၉၆–၀၂	၂၀၀၃–၂၀၀၈	၂၀၀၉	၁၉၉၆–၂၀၀၉
ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း	၁၄၇၈	၁၂၁	၃၉	၁၆၃၈
ကရင်နီပြည်နယ်	၂၀၀	၈၀	၅	၂၈၅
ပဲခူးတိုင်း အရှေ့ခြမ်း	၁၁၃	၁၈၆	၃၈	၃၃၇
ကရင်ပြည်နယ်	၅၃၄	၃၈၉	၃၅	၉၅၈
မွန်ပြည်နယ်	၇၂	၁၆	၀	၈၈
တနင်္သာရီတိုင်း	၁၃၉	၅၈	၃	၂၀၀
စုစုပေါင်း	၂၅၃၆	၈၅၀	၁၂၀	၃၅၀၆

"ကျနော်တို့က ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်နဲ့ နေနေရပြီး၊ ပြေးဖို့အမြဲပြင်ထားရပါတယ်။ ကျနော်တို့ ပုန်းနေတဲ့နေရာအနီးအနားမှာ ဗမာစစ်တပ်တွေ လှုပ်ရှားနေတယ်လို့ကြားရင် ကျနော်တို့ နောက်တနေရာကို ပြေးကြတာပဲ။"

(ကရင်အမျိုးသားတဦး၊ CIDKP ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ထားဝယ်မြို့နယ်၊ ဧပြီလ၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ်)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းတလျှောက်လုံးတွင် ပြည်တွင်း၌အခြေပျက်ရွှေ့ပြောင်း ထွက်ပြေးနေရမှုများရှိနေခဲ့ပါသည်။ (၁၉၅၀) ခုလွန်နှစ်များ၌ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကျူးကျော်ရပ်ကွက်များမှ လူထုများကို အတင်းအဓမ္မနှင်ထုတ်ကာ၊ မြို့သစ်များသို့ပြောင်းရွှေ့စေခဲ့ဖူးသည်။ သို့ရာတွင် စစ်အစိုးရ၏ နိုင်ငံရေးအကဲဆတ်မှုကြောင့် ပြည်တွင်း၌ထွက်ပြေးအခြေပျက်နေကြရသည့် ဒုက္ခသည်အတိုင်းအဆကို မသိနိုင်သေးဘဲ ရှိနေရသည်။ (၁၉၈၈) မှ (၁၉၉၀) ခုနှစ်များအတွင်းတွင် မြို့ပြလူနေရပ်ကွက်များမှ နှင်ထုတ်ခံရပြီး၊ မြို့သစ်များမှာ အဆင့်နိမ့်အိုးအိမ်များဖြင့် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းခံသူဦးရေသည် (၁.၅)သန်းမျှ ရှိနေကြောင်း ကုလသမဂ္ဂကခန့်မှန်းထားခဲ့ပြီး၊ နောက်ပိုင်းမှာ စစ်အစိုးရ ချုပ်ကိုင်ထားသောနယ်မြေများရှိ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ဦးရေကို အတိအကျခန့်မှန်းသိရှိနိုင်ရန် ခက်ခဲလှပါသည်။[၇၇] သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံးမှာ ပျံ့နှံ့နေသောပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်ဦးရေသည် (၄)သန်းမျှအထိ ရှိနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။[၇၈]

(TBBC) ၏ စစ်တမ်းကောက်ယူလေ့လာချက်သည် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်း၊ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်သင့်နယ်မြေရှိ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ဦးရေ၊ နယ်မြေအလိုက်ပျံ့နှံ့တည်ရှိနေပုံနှင့်၊ ထူးခြားချက်များကို အလေးပေးလေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (၁၉၉၆) မှ (၂၀၀၈) ခုနှစ်အထိကာလအတွင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ကျေးရွာပေါင်း (၃,၃၀၀) ကျော်သည် ဖျက်ဆီးခံရခြင်း၊ သို့မဟုတ် အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းစေခြင်း၊ သို့မဟုတ် စွန့်ခွာထွက်ပြေးခဲ့ကြရကြောင်း ဒေသခံလူသားချင်း စာနာမှုအကူအညီပေးရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ နယ်မြေစစ်တမ်း ကောက်ယူလေ့လာချက်များက ဖေါ်ပြခဲ့ကြသည်။[၇၉] ပျက်စီးဆုံးပါးခံရပြီး အိုးအိမ်အခြေပျက်ခဲ့ရသော ကျေးရွာလူထုဦးရေသည် ဆူဒန်နိုင်ငံ၊ ဒါဖော (Darfur) ဒေသမှာဖြစ်ပွားနေသော အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်လောက်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေသတလွှားမှာ လူသားမျိုးနွယ်တရပ်လုံးအပေါ် ဆန့်ကျင်ရေးရာဇဝတ်မှုများ ဖြစ်ပွားနေကြောင်းဖော်ပြလောက်သည့်တခုတည်းသောအားအကောင်းဆုံးသက်သေညွှန်ပြချက်တခု ဖြစ်နေပါသည်။[၈၀]

---

77 UN Centre for Human Settlements (UN Habitat), 1991, *Human Settlements Sector Review : Union of Myanmar*, p10

78 Internal Displacement Monitoring Centre, April 2009, *Internal Displacement: Gobal Overview of Trends and Developments in 2008*, Norwegian Refugee Council, p9

79 TBBC, 2008, *Internal Displacement and International Law in Eastern Burma*, p18 &19 http://www.tbbc.org/resources/resources.htm

80 International Human Rights Clinic, May 2009, *Crimes in Burma*, Harvard Law School, p. iii http://www.law.harvard.edu/programs/hrp/documents/Crimes-in-Burma.pdf

၎င်းကွင်းဆင်းလေ့လာချက်အစီရင်ခံစာများထဲမှအချို့သည် ကျေးရွာများ၏အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများ မဖြစ်ပွားမီနှင့် ဖြစ်ပွားပြီးနောက်ပိုင်း ရိုက်ကူးထားသောအဆင့်မြင့်ပုံဖော်ပြမှုကောင်းသော ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံ (**high resolution commercial satellite imagery**) များဖြင့် အတည်ပြု တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။[၈၁] ပြောင်းရွှေ့ခံရသောကျေးရွာများနှင့် ပတ်သက်သော ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူချက်များကို ဆက်လက်စစ်ဆေးအတည်ပြုရာ၌ (**TBBC**) အဖွဲ့သည် လွန်ခဲ့သောနှစ်က အစီရင်ခံစာမှာမှတ်တမ်းပြုခဲ့သော လက်ရွေးစင်နေရာများ၏ ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံသစ်များကိုပါ အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အောက်မှာ ဖော်ပြထားသော ဓာတ်ပုံများသည် (၂၀၀၆) ခုနှစ်၊ နှောင်းပိုင်းက ဖာပွန်မြို့နယ်မှ အိမ်ခြေ (၁၄) အိမ်ရှိသော ရွာတရွာ၏ပုံကို ပစ်ထားပြီး (၂) နှစ်အကြာရွာနေရာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြထားပါသည်။ ရွာနေရာပုံ၌ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည့်အိမ်များ၏ မီးလောင်မြေနေရာများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်နိုင်ပါသည်။

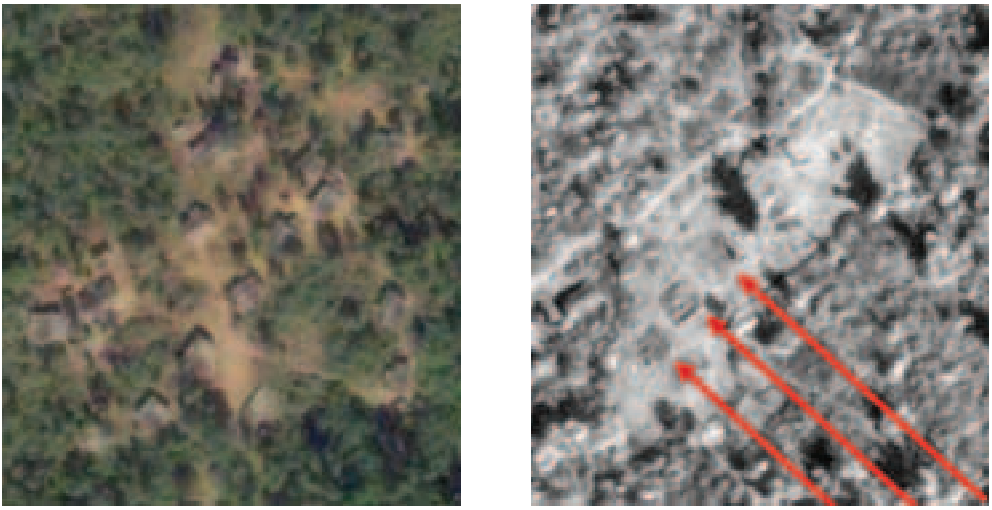

(စွန့်ခွာခြင်းမပြုမီရွာပုံ နှင့် စွန့်ခွာပြီးနောက်မီးလောင်မြေ ပုံ)

၎င်းအစီရင်ခံစာသည် (၂၀၀၈) ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လမှ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေသများမှာ နောက်ထပ်ကျေးရွာပေါင်း (၁၂၀) ပြောင်းရွှေ့ခံရခြင်းအကြောင်းကို မှတ်တမ်းပြုထားပါသည်။ ၎င်းကျေးရွာများနှင့် ပုန်းအောင်းရာနေရာများသည် ကရင်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်း အရှေ့ခြမ်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတို့၏ အငယ်စားလက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားနေသော နယ်မြေများမှာ သီးသန့်တည်ရှိနေပါသည်။ ၎င်းအချက်ကဖော်ပြနေသည်မှာ မြန်မာစစ်တပ်သည် ကျေးရွာများကို တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများမှနေ၍ အစိုးရထိန်းချုပ်သောနယ်မြေများသို့ မောင်းပို့ သော သောင်းကျန်းသူနှိမ်နင်းရေးမဟာဗျူဟာကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ အများအားဖြင့် အချိန်တိုအတွင်းမှာပြောင်းရွှေ့ရန် စစ်တပ်ကအမိန့်ပေးလေ့ရှိပြီး၊ ရွာဟောင်းကို မီးရှို့ပစ်ခြင်းအားဖြင့်

81 Science and Human Rights Program, 2007, *High Resolution Satellite Imagery of the Conflict of Burma,* American Association for the Advancement of Science, Washington DC, http://.shr.aaas.org/geotech/burma/burma.shtml (accessed 10/10/09)

ပြောင်းရွှေ့အမိန့်ကိုအာဏာတည်စေသည်။ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမပြုသော ကျေးရွာသားများအဖို့ မိမိတို့ရွာများကို စွန့်ခွာရစေပြီးလျှင်၊ သူပုန်ထောက်ခံအားပေးသူများအဖြစ် တွေ့ရာနေရာမှာပစ်သတ်ခံရမည့် အန္တရာယ်ရှိနေသည့်ကြားကပင် အနီးအနားပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်တောတောင်ကုန်းများတွင် ပုန်းအောင်းနေကြရသည်။

(၂၀၀၈) ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လမှ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများမှာ မိမိတို့၏ နေအိမ်များမှ မဖြစ်မနေရွှေ့ပြောင်းသွားရသောလူဦးရေသည် အနည်းဆုံး (၇၅,၀၀၀) ရှိသည်ဟု ဤအစီရင်ခံစာကခန့်မှန်းထားပါသည်။ ဤမျှများပြားလှသော အိုးအိမ်အခြေပျက်မှု ပမာဏသည် တိုက်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖေါက်ခြင်းတို့ကို ညွှန်ပြနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤခန့်မှန်းချက်သည် လျှော့ပေါ့၍ခန့်မှန်းချက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာဤခန့် မှန်းချက်သည် အများအားဖြင့် အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခံရသောရွာပေါင်း (၃၈) ရွာတည်ရှိရာ ကျေး လက်ဒေသတခုနှင့်သာဆိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်မှတ်သား သင့်သည်မှာ (၂၀၀၉) ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအတွင်းက ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ကိုးကန့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေမှ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသောလူဦးရေ (၃၇,၀၀၀) ကို ဤစစ်တမ်း၏ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်ဦးရေခန့်မှန်းချက်ထဲမှာ ထည့်သွင်းခြင်းမရှိကြောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းနှင့် ကရင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတို့တွင် လောလောဆယ်၌ အိုးအိမ်အခြေပျက် မှုနှုန်း အမြင့်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဤနယ်မြေဒေသတခုစီ၏ မြို့နယ် (၃) ခုမှာ ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသား (၁၉,၀၀၀) ခန့်စီ အိုးအိမ်အခြေပျက်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အခြေအနေချင်း အတော် အတန်ကွာခြားပါသည်။ လဲချား၊ မိုင်းကိုင်နှင့် ကျေးသီးမြို့နယ်တို့၌ ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း) ၏လှုပ်ရှားမှုကို လက်တုံ့ပြန်သောအားဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်က ထိုမြို့နယ်များရှိရှမ်းကျေးရွာ (၃၀) ကို အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းစေခဲ့သည်။ ကျောက်ကြီး၊ သံတောင်နှင့် ဖာပွန်မြို့နယ်တို့မှ အိုးအိမ် အခြေပျက်ခဲ့သော ကရင်ကျေးရွာသားများသည် ပုန်းအောင်းရာနေရာများတွင် ဆက်လက် ပုန်း အောင်းနေထိုင်ကြပြီး၊ မြန်မာစစ်တပ်က လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်တိုက်ကင်းများ၏ရန်နှင့် နီးလာသောအခါ၌လည်းကောင်း ထွက်ပြေး ကြရသည်။

လက်ရှိပြည်တွင်းဒုက္ခသည် (၇၅,၀၀၀)အနက် အချို့သည် (TBBC) အဖွဲ့၏ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ဦးရေ ခန့်မှန်းချက်ထဲမှာ ယခင်ကပါခဲ့ပြီး၊ ယခုအိုးအိမ်အခြေပျက်ဘဝသို့ ပြန်ရောက်နေကြသူများဖြစ်သည်။ ဦးရေတစုံလုံးတိုးပွားမှုသည် မြို့ပြနယ်မြေများသို့ဝင်ရောက်ပေါင်းစည်းသွားခြင်း၊ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည် စခန်းများနှင့် တရားမဝင်ဝင်ရောက်နေထိုင်သူများအဖြစ် ထွက်ပြေးသွားခြင်း၊ မူလကျေးရွာများသို့ အဆင်ပြေစွာ ပြန်လည်ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ အခြားတနေရာရာမှာအခြေချ နေထိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ကိန်းဂဏန်းအားဖြင့် ပြန်၍ကျေသွားခဲ့သည်။ ခြုံငုံ၍ပြောရပါလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းရှိ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ဦးရေသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်းမှာ လူဦးရေ (၂၀,၀၀၀) ခန့် တိုးတက်လာခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ပြည်တွင်းအခြေပျက်ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးရမှု (၂၀၀၉ ခုနှစ်)

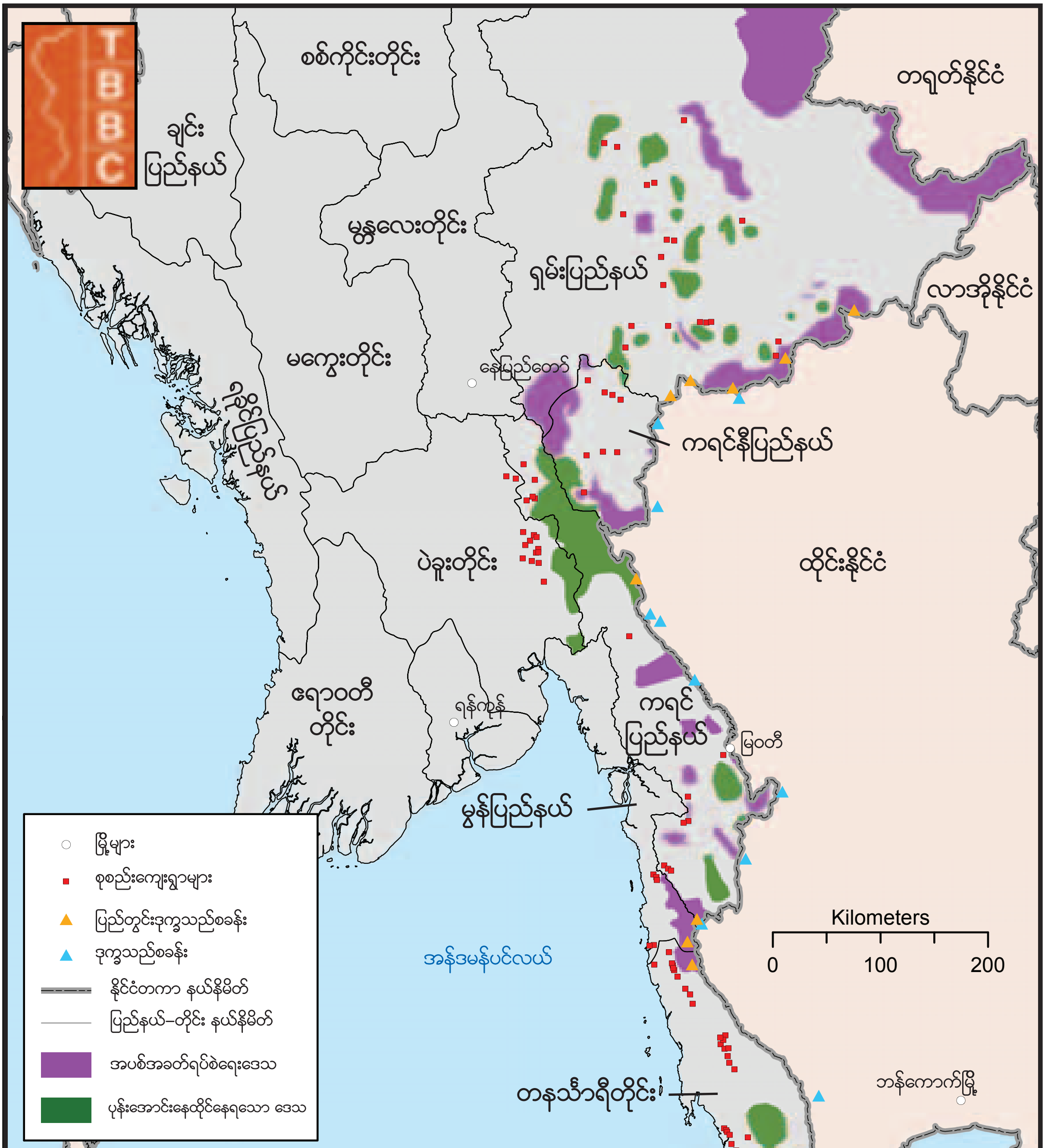

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများ	ပုန်းအောင်းနေရသော ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များ	စုစည်းကျေးရွာများရှိ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များ	အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဒေသရှိ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များ	စုစုပေါင်း ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်များ
ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း	၂၂၀၀၀	၂၇၇၀၀	၈၅၇၀၀	၁၃၅၄၀၀
ကရင်နီပြည်နယ်	၈၂၅၀	၄၆၀၀	၄၅၃၀၀	၅၈၁၅၀
ပဲခူးတိုင်း အရှေ့ခြမ်း	၂၁၁၀၀	၁၅၇၀၀	၀	၃၆၈၀၀
ကရင်ပြည်နယ်	၅၄၃၀၀	၁၈၅၀၀	၅၂၃၀၀	၁၂၅၁၀၀
မွန်ပြည်နယ်	၈၀၀	၅၀၀၀	၄၁၀၀၀	၄၆၈၀၀
တနင်္သာရီတိုင်း	၄၅၅၀	၅၆၅၀၀	၆၇၀၀	၆၇၇၅၀
စုစုပေါင်း	၁၁၁၀၀၀	၁၂၈၀၀၀	၂၃၁၀၀၀	၄၇၀၀၀၀

လောလောဆယ်၌ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်း၊ ကျေးလက်နယ်မြေများမှာပင်လျှင် အနည်းဆုံးလူဦးရေ (၄၇၀,၀၀၀)ခန့်သည် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ဘဝသို့ရောက်နေကြသည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ဤခန့်မှန်းချက်ထဲတွင် လူမျိုးစုများအုပ်ချုပ်သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေ၏ ယာယီစခန်း များမှာ နေထိုင်သူ (၂၃၁,၀၀၀) လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ နောက်ထပ် အရပ်သား (၁၁၁,၀၀၀) သည် တိုက်ပွဲများအများဆုံးအဖြစ်များရာ ဝေးလံသီခေါင်သောနယ်မြေများတွင် (နအဖ) စစ်အစိုးရ တပ်တို့ မတွေ့မြင်ရလေအောင် ပုန်းအောင်းနေကြသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ အခြားသောရွာသား (၁၂၈,၀၀၀) တို့သည် (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ နှင်ထုတ်မိန့်ကိုနာခံပြီး၊ သတ်မှတ်ထားသော စုစည်း ကျေးရွာများသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြသူများဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မြို့နယ်အားလုံးရှိနယ်မြေမှန်သမျှကို စစ်တမ်းကောက်ယူလေ့လာကြည့်ပါက မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းရှိ ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ဦးရေသည် သန်းတစ်ဝက်ကျော်တင်းတင်းရှိမည်မှာ သေချာပါသည်။

တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာ ကရင်နယ်မြေများရှိကျေးရွာများသည်လည်းကောင်း၊ မွန်နှင့် ‘ဝ’ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများရှိ ကျေးရွာများသည်လည်းကောင်း၊ (၂၀၁၀) ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲ နီးကပ်နေသောကာလအတွင်းမှာ ထိုင်းနိုင်ငံထဲသို့ဝင်ပြေးရမည့်အလားအလာ အများဆုံးရှိနေကြသည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများပျက်သွားပြီး၊ ထိုင်းနိုင်ငံ နှင့် မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်တို့ ထိစပ်နေသောနယ်စပ်တလျှောက်မှာ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ ပြန်ဖြစ်မည့်အလားအလာသည် ‘ဝ’ ပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးတပ်မတော် (UWSA)နှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီတို့၏တပ်များကို (နအဖ) စစ်အစိုးရ က နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များအဖြစ်သို့ပြောင်းပစ်ရန်ကြိုးစားနေမှုနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေပါသည်။ (ဒီကေဘီအေ)အဖွဲ့က (နအဖ)စစ်အစိုးရ၏ အမိန့်ပေးသည့်အတိုင်း နာခံနေမှုကြောင့် (၂၀၀၉) ခုနှစ် အတွင်းက ကရင်ပြည်နယ်၏နယ်စပ်တလျှောက်မှာ တိုက်ပွဲများပြင်းထန်ခဲ့သည့်နည်းတူပင် ရှမ်းပြည် နယ်၏နယ်စပ်တလျှောက်မှာ ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း) နှင့် ‘ဝ’ ပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော် (UWSA) တို့ကိုတိုက်ရန် လားဟူပြည်သူ့စစ်များကိုလည်း တိုး၍ဖိအားပေးမှုများ ရင်ဆိုင်နေကြရပါသည်။

၃။ ၄။ ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးဖြေရှင်းနည်းများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း။

“ရွာထဲကတခြားလူတွေဆီကနေ ကျနော်တို့ဆန်ချေးတယ်။ ငါးဖမ်းတယ်။ ဝါးခြင်းတောင်းယက်တယ်။ ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်လိုက်ရှာတယ်။ ပြီးတော့ဆန်နဲ့လဲစားတယ်။ ဒါပေမယ့်တော်တော်ကြီး ခက်ခက်ခဲခဲလုပ်ကိုင်စားရတာပါ။

(ကရင်အမျိုးသားတဦး၊ CIDKP ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ ဧပြီလ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

“သွားလာလို့တော့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗမာစစ်သားတွေ စစ်လားဆေးလားလုပ်တဲ့အခါမှာ ပေးစရာပိုက်ဆံ လုံလုံလောက်လောက်ရှိဖို့တော့ လိုပါတယ်။”

(မွန်အမျိုးသားတဦး၊ MRDC ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ရေးမြို့နယ်၊ ဇွန်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

ထိခိုက်နစ်နာမှုခံစားနေရသောကျေးရွာများက အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးမှာကြုံတွေ့ရသော သေရေးရှင်ရေးပြဿနာများကိုဖြစ်စေ၊ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးနှင့်ပတ်သက်သော ခြိမ်းခြောက်မှုများကိုဖြစ်စေ ကျော်လွှားရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကြရာ၌ ၎င်းင်းတို့၏တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်ချက်များကို “အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက်ဖြေရှင်းနည်းများ” **(coping strategies)** အဖြစ် အများကရည်ညွှန်းဖော်ပြကြသည်။[၈၂] ဤဒေသဆိုင်ရာဖြေရှင်နည်းများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာမူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် မူဝါဒအကောင်အထည်ဖော်သူများအဖို့ ရှုပ်ထွေးခက်ခဲလှသော အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် အရပ်သားများအတွက် သင့်လျော်သောကာကွယ်စောင့်ရှောက်နည်းများ ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် အခြေခံဖြစ်သည်ဟုဆိုကြပါသည်။[၈၃] ဤဖြေရှင်းနည်းများ၏ အခြေခံရည်မှန်းချက်များမှာ ထိခိုက်နစ်နာမှုအန္တရာယ်နည်းနိုင်သမျှနည်းစေရန်၊ ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုများနည်းသွားစေရန်နှင့် ဘေးကင်း သောပတ်ဝန်းကျင်များ တိုးများလာစေရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။[၈၄]

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းသွားအောင်မတတ်နိုင်သည့်တိုင်၊ ပြည်တွင်းမှာ အိုးအိမ်အခြေပျက်ပြီး၊ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ခံနေရသော မြန်မာနိုင်ငံရှိကျေးရွာများသည် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့်ကြုံလာလျှင် ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် နည်းအမျိုးမျိုးအဖုံဖုံကို ရှာကြံထားခဲ့ကြပါသည်။ ရွာသူရွာသားများကို လည်စင်းခံသူအပြုခံများအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ စစ်တပ်ကြီးစိုးမှုကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှခုခံရာ၌အသုံးပြုသော ဤအကြမ်းမဖက်နည်းသဏ္ဌာန်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု တိုးတက်လာစေရေးအတွက် ပို၍ကောင်းမွန်သော နည်းလမ်းများအဖြစ် ထောက်ခံအားပေးရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။[၈၅]

စစ်တပ်များ ရောက်လာတော့မည့်အကြောင်း အချိန်မီကြိုတင်သတိပေးအချက်ပြမှုများကြောင့် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများရှိ ရွာသူရွာသားများအဖို့ သေရေးရှင်ရေးတမျှအရေးကြီးသော အချိန်နာရီများအတွင်းမှာ မိမိတို့၏လုံခြုံရေးအခြေအနေကို အကဲဖြတ်ရန်နှင့် လိုအပ်သလိုတုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အရေးရရှိစေပါသည်။ (၂၀၀၅) ခုနှစ်က ရွာသူရွာသားများကို စစ်တမ်း ကောက်ယူကြည့်ရာ၌ ကုန်သည်များနှင့် အခြားမှလာသောအရပ်သားများသည် အချိန်မီကြိုတင်သတိပေးမှုများအတွက် အဓိကကျသူများဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ ဤအချက်က ဖော်ပြသည်မှာ ဘေးကင်းသောပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအတွက် ဒေသခံကျေးရွာများ အချင်းချင်းထဲမှာ လူမှုရေးအရင်းအနှီး (ဝါ) ယုံကြည်မှုကွန်ယက်သည် အရေးကြီးကြောင်းပြသနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ကုန်သည်များနှင့် အခြားမှလာသောအရပ်သားများ၏အရေးပါမှုသည် သည့်နောက်တွင် သိသိသာသာဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ ဤအချက်သည် သွားလာခွင့်ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှုများ တိုးလာသည်ဟု

---

82 Jaspers, O’Callaghan and Stites, December 2007, “Linking Livelihoods and Protection: A Preliminary analysis based on a review of the literature and agency practice”, Humanitarian Policy Group Working Paper, Overseas Development Institute, www.odihpn.org

83 Slim and Bonwick, 2005, *Protection: An ALNAP Guide for Humanitarian Agencies*, ALNAP, London

84 O’Callaghan and Pantuliano, December 2007, “Protective action: Incorporating civilian protection into humanitarian response”, Humanitarian Policy Group Report, p3, www.odihpn.org

85 Karen Human Rights Group, November 2008, Village Agency: Rural rights and resistance in a militarised Karen State”, www.khrg.org

သောအချက်နှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။ ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှုများ၏ အကျိုးဆက်အနေ နှင့် စီးပွား ရေးနှင့်လူမှုရေးကွန်ရက်ကြီးတခုလုံးမှာ ကျေးရွာများသည် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သည့် နယ်မြေလုံခြုံရေး အစောင့်များအပေါ်တွင်သာ ပို၍မှီခိုအားထား လာနေခဲ့ကြရပါသည်။

အစိုးရမဟုတ်သည့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များသည်လည်း အရေးပါသောသတင်းပေးသူများအဖြစ် ရှိနေပါသည်။ အထူးသဖြင့်၊ ပုန်းအောင်းရာနေရာများနှင့် လူမျိုးစုအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေများ မှာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာစစ်တပ်ဆီမှရရှိသော သတိပေးမှုများသည် မဖြစ်စလောက်သာ ရှိကြောင်း အားလုံးကတညီတညွတ်တည်းဖေါ်ပြခဲ့ကြသည်။ မိမိတို့သည် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ခံနေရသူ များ၏ စစ်မှန်သောကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ပါသည်ဟူသော အစိုးရမဟုတ်သည့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းအချို့၏ ပြောဆိုသည့်ဖော်ပြချက်များက တရားမျှတကြောင်းကို ဤတွေ့ရှိချက်များက ဖေါ်ပြနေပါသည်။ အလားတူပင်၊ အချို့သောအစိုးရမဟုတ်သည့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှာ မိမိတို့၏နယ်မြေလူထုများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရေးအတွက် အသားကျနေသော အုပ်ချုပ် ရေးစနစ်များရှိကြောင်း လေ့လာချက်များအရတွေ့ရှိရသည်။

အချိန်မီ ကြိုတင်သတိပေးသူ ရင်းမြစ်များပြ ဇယား (၂၀၀၅–၂၀၀၈ ခုနှစ်)

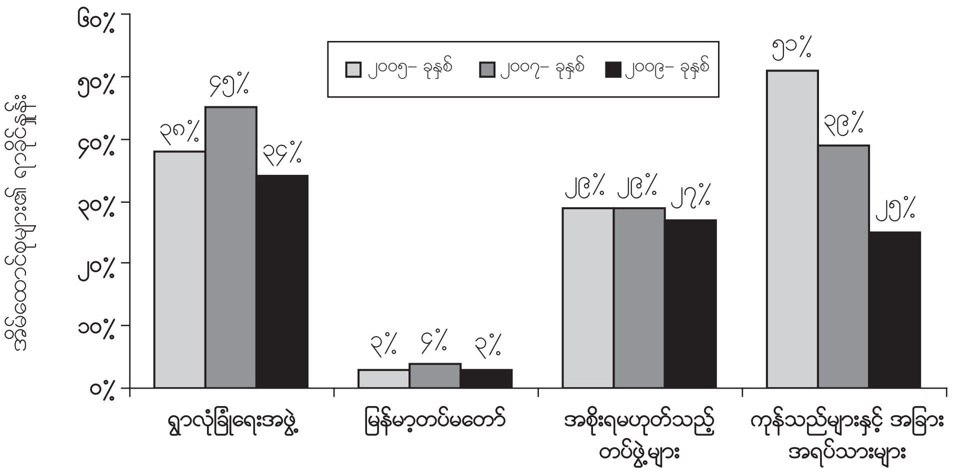

ပုန်းအောင်းနေရသောရွာသူများသည် စစ်တပ်တိုက်ကင်းများရောက်လာတော့မည့်အချိန်၌ အရေးပေါ် ရွှေ့ပြောင်းရလျှင် လိုအပ်မည့်စားနပ်ရိက္ခာများကို နေရာအမျိုးမျိုးမှာသိုလှောင်ထားသည့်အပြင်၊ နောက်ထပ်ပုန်းခိုစရာနေရာများကိုလည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားကြသည်။ ဤအိမ်ထောင်စု အတော် များများသည် လူမြင်မခံရအောင် ညအခါမှာလယ်ယာထဲဆင်းပြီးအလုပ်လုပ်ကြသည်။ ဤအချက်က အန္တရာယ်အတွက်စိုးရိမ်စိတ်ကိုသာမက၊ မိမိတို့ပိုင်မြေမှာ သေသည်အထိရပ်တည်နေ ထိုင်သွားမည် ဟူသောပိုင်းဖြတ်ချက်ကိုပါ ဖေါ်ပြနေပါသည်။ အိမ်နီးချင်းရွာများဆီကရသော စားရေရိက္ခာများ၊

ကုန်သည်များက အကြွေးရောင်းသောပစ္စည်းများ၊ နယ်မြေအခြေစိုက်အဖွဲ့အစည်းများဆီကရရှိသော အကူအညီအထောက်အပံ့များသည် စစ်ဒဏ်သင့်ကျေးရွာများအဖို့ သေရေးရှင်ရေးကိစ္စများကို ဖြေရှင်းရာ၌ အထောက်အကူများဖြစ်နေကြသည်။ ကျေးရွာအချင်းချင်း ရင်းရင်းနှီးနှီးရှိနေရေးသည် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် ဖြေရှင်းနည်းများထိရောက်အောင်မြင်ရေးအတွက် အခြခံကျကြောင်း ဤအချက်ကဖော်ပြနေပါသည်။[၈၆]

စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်သင့်နယ်မြေဒေသများရှိ အရပ်သားများအတွက်ပေးလာသော လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာအကူအညီများကို မြန်မာအစိုးရကလက်ခံခြင်းမပြုဘဲရှိနေရာ၊ စစ်အစိုးရ၏ မျက်လုံး ဒေါက်ထောက်စစ်ဆေးနေသည့်ကြားထဲက နယ်မြေအခြေစိုက်အဖွဲ့အစည်းများက ထောက်ပံ့ပေးကမ်းသောအကူအညီများသည် သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးပါအရာရောက်ပါသည်။ ဤအကူအညီများသည် နယ်စပ်ကိုဖြတ်ကျော်၍ဝင်လာခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခများလျော့ပါးရေး၊ အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများနည်းနိုင်သမျှနည်းရေးအတွက် အဓိကအားဖြင့်ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤအကူအညီများသည် တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာနေရာများရှိ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးအဆက်အသွယ်များ ပိုမိုကောင်းမွန်လာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ပေးရာ၌လည်း အကျိုးသက်ရောက်မှုကောင်းသည့်အပြင်၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကိုလည်းတစုံတရာလျော့နည်းသွားစေကြောင်းအိမ်ထောင်စုစစ်တမ်းများအရ တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤကောင်းကျိုးများသည် အကြမ်းဖက်မှုသို့မဟုတ် လက်စားချေတုံ့ပြန်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတို့နှင့်ပတ်သက်သော ဆိုးကျိုးများနှင့်နှိုင်းစာလျှင် များစွာကြီးပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ စားရေရိက္ခာနှင့် ငွေကြေးအကူအညီ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့် အခြားကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တို့ပါဝင်သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးမှုလုပ်ငန်းသည် (၂၀၀၅) ခုနှစ်ကစ၍ ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဆိုလိုက်ခြင်းသည် နယ်မြေအခြေစိုက်အဖွဲ့အစည်းများ မဆောင်ရွက်နိုင်ကြသောကြောင့် မှေးမှိန်စေသည်မဟုတ်ပါ။ အကြောင်းမှာ အကူအညီဆိုသည်မှာ ရေရှည်စစ်ပွဲ၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတို့ကို အကုန်ပျောက်ကင်းအောင် ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါး ရောဂါပျောက်ဆေး၊ နတ်ဩသဓမဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

---

86 TBBC, 2007, "Internal Displacement in Eastern Burma", pp54-56 www.tbbc.org/resources/resources.htm#reports

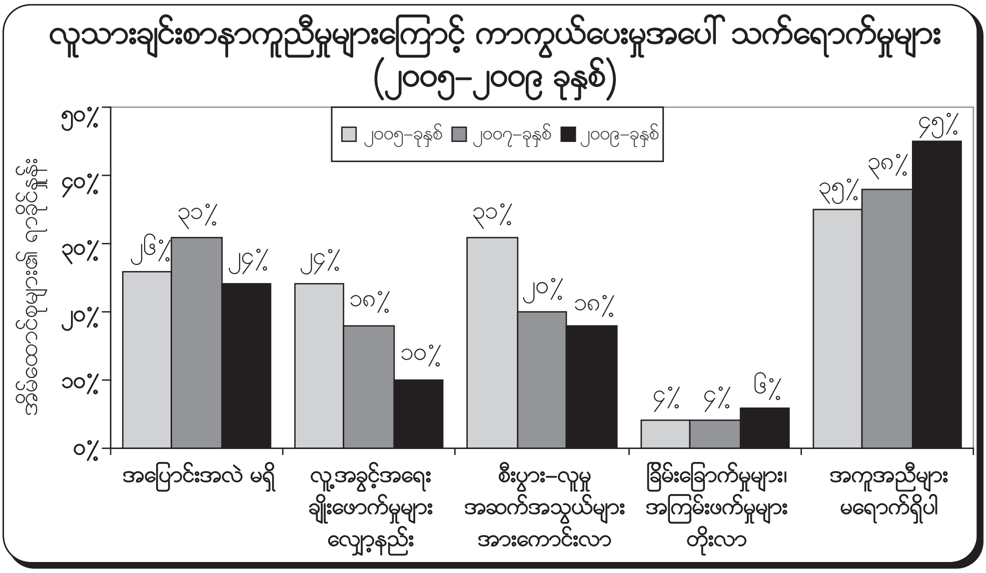

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အပြစ်ရှိသူများကိုအရေးယူအပြစ်ပေးခြင်းမရှိဘဲ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ဖြင့်လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကျူးလွန်စေသောအကြောင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်မှတ်တမ်းပြုထားသည့်အပြင်၊ တရားစီရင်မှုဖြင့်ဖြေရှင်းပေးမှုလည်းမရှိကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် ကောက်ယူသော အိမ်ထောင်စုစစ်တမ်းများ၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များတွင် တညီတညွတ်တည်းဖေါ်ပြထားပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးလေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းပြုခြင်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို အပြစ်ပေးရေးအတွက်ထိရောက်ခြင်းမရှိပါဟု ကျေးရွာသူကျေးရွာသားများက ဖေါ်ပြခဲ့ပါသည်။ စဉ်းစားရခက်သည်မှာ အကယ်၍မတော်မတရားမှုများနှင့်ပတ်သက်သော မှတ်တမ်းမှတ်ရာများမရှိပါက၊ အပြစ်လွတ်ငြိမ်းခွင့်ကို မည်သို့တိုက်ဖျက်နိုင်မည်နည်း ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအရသိရသည်မှာ လောလောဆယ်ကာလ၌ တရားမျှတမှုနှင့်စာလျှင် ပြစ်တင်ရှုတ်ချခြင်းက ပို၍ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိနိုင်ကြောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မှတ်တမ်းပြုခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် အောက်ခြေလူထုထဲမှာ လူ့အခွင့်အရေးပညာပေးမှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို လည်း ကောင်းစွာအသိအမှတ်ပြုထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ သဘောထားအမြင် ပို၍ပြောင်းလဲလာအောင်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည် ရေရှည်မှာလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုပေါင်းစုံ ချုပ်ငြိမ်းသွားရေး အတွက်အရေးကြီးကြောင်း ကျေးရွာလူထုများက အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်မှုကြောင့် သက်ရောက်မှုပြဇယား (၂၀၀၅–၂၀၀၉ ခုနှစ်)

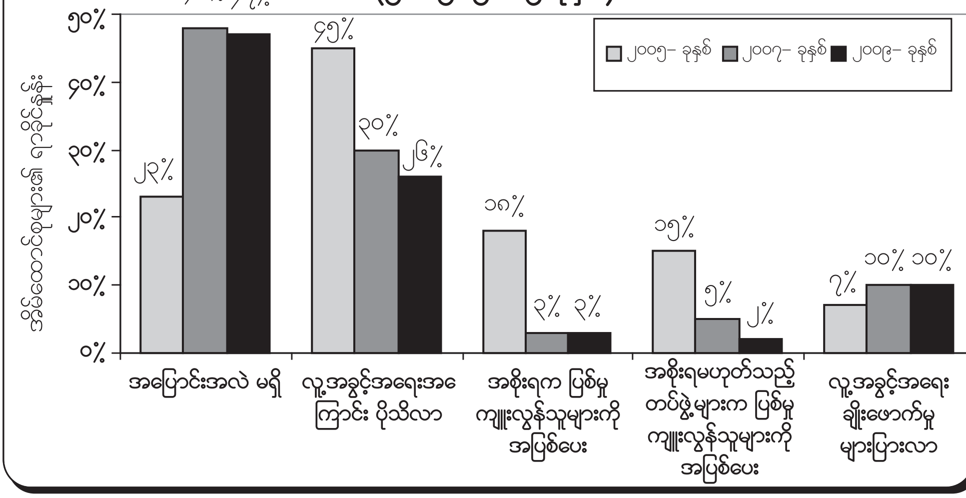

၃။ ၅။ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုတွင်တွေ့ရသော အတားအဆီးများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ။

"(ကေအင်ယူ)နဲ့ (ဒီကေဘီအေ) တို့ အချင်းချင်းနားလည်မှုရသွားရင်၊ ကျမတို့ ကိုယ့်တောင်ယာဆီကိုယ်ပြန်နေပြီး၊ ထမင်း ဝဝစားမယ်။"

(ကရင်အမျိုးသမီးတဦး၊ CIDKP ၏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်မှ၊ ဖားအံမြို့နယ်၊ မတ်လ၊ ၂၀၀၉–ခုနှစ်)

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်မှာ ယုံကြည်မှုပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျအုပ်ချုပ်ရေးကို တိုးမြှင့်ပေးရေး၊ စီးပွားရေးစနစ်ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းတို့ကို စတင်ရန်အတွက် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများကိုအဆုံးသတ်ပစ်လိုက်သည့်အထိ စောင့်ရန်မလိုပေ။ ဤလုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်မှာ ပါဝင်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်များမှာ "လမ်းကြောင်း (၁)" ဟုခေါ်ဆိုနိုင်သည့် အစိုးရချင်း တရားဝင်သံခင်းတမန်ခင်းလုပ်ငန်းများနှင့် "လမ်းကြောင်း (၂)" ဟုခေါ်သည့် အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်သော ကွန်ယက်အဆက်အသွယ်၊ "လမ်းကြောင်း(၃)" အောက်ခြေလူမှုအသိုက်အဝန်းများအတွက် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်းကိစ္စများတို့ဖြစ်ပါသည်။ အရပ်သားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အောက်ခြေလူမှုအသိုက်အဝန်းများသည် ရပိုင်ခွင့်လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအမြင်မှကြည့်လျှင် အရေးပါသည့်အပြင်၊ သွေးကွဲနေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် "အောင်သွယ်" များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် တွန်းဆော်ပေးသူများအဖြစ်လည်းကောင်း ထိရောက်စွာအကျိုးပြုလေ့ရှိသည်။[၈၇]

[87] Brookings-Bern Project on Internal Displacement, September 2007, *Addressing Internal Displacement in Peace Processes, Peace Agreements and Peacebuilding*, http://www.brookings.edu/~/media/Files/rc/reports/2007/09peaceprocesses/2007_peaceprocesses.pdf

(၂၀၀၉) ခုနှစ်အတွင်း၌ (TBBC) အဖွဲ့၏ ပါတနာလုပ်ဖေါ်ကိုင်ဖက်အဖွဲ့များက အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၁,၀၀၀) ကျော်ကို စစ်တမ်းကောက်ယူပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသ၊ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများရှိ ကျေးလက်အိမ်ထောင်စုများနှင့် အနီးအနားမြို့များအကြား ဆက်သွယ်မှုများနှင့် ကင်းကွာမှုများကို အကဲဖြတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤအကဲဖြတ်ချက်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရာ၌ အောက်ခြေထုမှာရှိနေသော အခက်အခဲအတားအဆီးများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖေါ်ထုတ်ပြရေး အတွက် ပဏာမအကဲဖြတ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

အနီးအနားမြို့များကိုဆက်သွယ်ရာ၌ တွေ့ရသည့်အခက်အခဲများသည် မြန်မာစစ်တပ်များချထားပုံ အစိပ်အကျဲ၊ ထိန်းချုပ်မှုအတိုင်းဆတို့အပေါ်မူတည်လျှက် အမျိုးမျိုးဖြစ်နေပါသည်။ မြန်မာစစ်တပ် မမြင်မတွေ့အောင် တောထဲတောင်ထဲမှာ ပုန်းအောင်းနေရသော ရွာသားများအဖို့ ရမ်းကားခံရမည်ကိုစိုးရိမ်ခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်မရှိခြင်း၊ သွားလာခွင့်ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်းတို့သည် အဓိကကျသော လုံခြုံရေးအခက်အခဲများ ဖြစ်နေကြသည်။ အစိုးရထိန်းချုပ်ရာနယ်မြေများမှ ရွာသားများဖြစ်စေ၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့များအုပ်ချုပ်ရာနယ်မြေများမှရွာသားများဖြစ်စေ ၎င်းတို့ ကြုံတွေ့နေကြရသည့်အကန့်အသတ်မှာ ဆင်းရဲမှုနှင့်သွားလာရေး ကုန်ကျစားရိတ်များသည် အဓိကအခက်အခဲများ ဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြခဲ့ကြသည်။

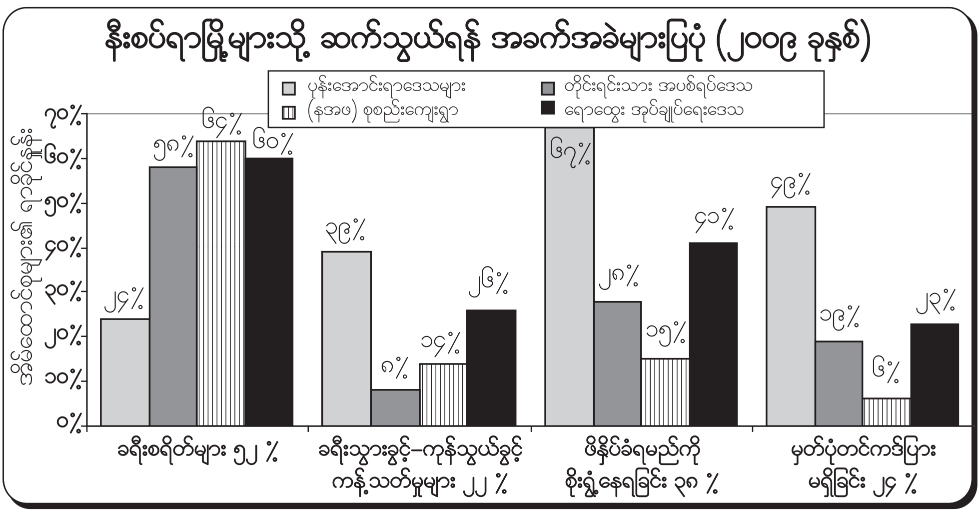

ဤသို့သောအခက်အခဲများရှိနေစေကာမူ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများ၌ ဆက်သွယ်မှုများ အတော်အတန်ရှိနေသည်ဟု ရွာလူထုများကဖေါ်ပြကြပါသည်။ အရောင်းအဝယ်လုပ်ခြင်း၊ အခစား အလုပ်လုပ်ခြင်းအားဖြင့် ရရှိသောစီးပွားရေးအဆက်အသွယ်များသည် အကောင်းဆုံး အဆက်အသွယ်များဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာစစ်တပ်မမြင်မတွေ့အောင် ပုန်းအောင်းနေကြသည့် အစွန်အဖျားကျေးရွာများကပင်လျှင် ခွင့်ပြုမိန့်မရသော "တောဈေးခင်းများ" များမှတဆင့် အနီးအနားမြို့များမှကုန်သည်များနှင့် အဆက်အသွယ်ကောင်းကောင်းရှိကြောင်း ဖေါ်ပြခဲ့ကြပါသည်။ မိသားစုနှင့်မိတ်ဆွေများထံ အလည်အပတ်သွားခြင်း၊ ရိုးရာပွဲတော်များနှင့် လူမှုရေးအခမ်းအနားများအပါအဝင်

လူမှုရေးအရအပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုများ အတော်များများရှိနေကြပါသည်။ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများထဲသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်မရသူများဖြစ်သည့် သံတမာန်များ၊ အရာရှိများနှင့် ကူညီ ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားများက ဤကျေးရွာများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ကျန်ဒေသများနှင့် အဆက်အသွယ်ပြတ်တောက်နေသည်ဟုဆိုနေခြင်းကို မမှန်ကန်ကြောင်းဤဖေါ်ပြချက်များက ငြင်းဆိုပြသနေပါသည်။

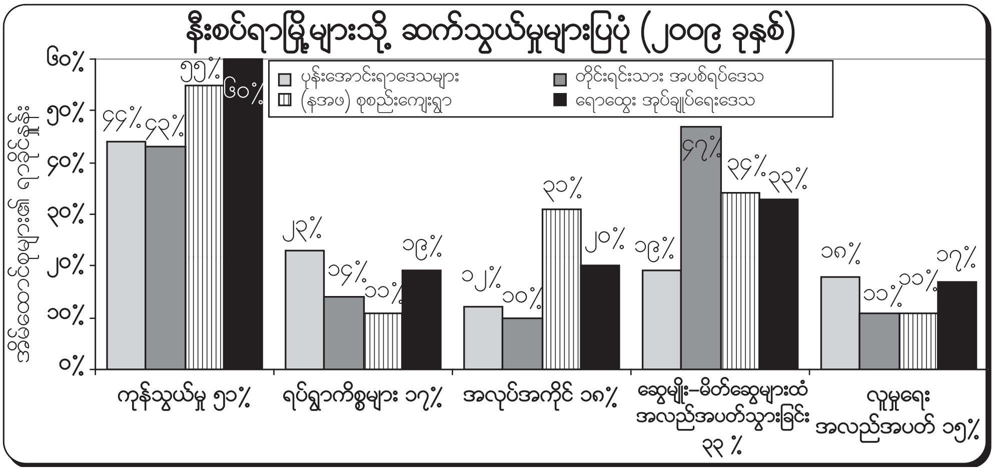

အိမ်ထောင်စုစစ်တမ်းများအပြင် ကရင်ပြည်နယ်၊ ဖာပွန်မြို့နယ်၏ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေရာနယ်မြေများနှင့် တနင်္သာရီတိုင်း၊ ရေဖြူမြို့နယ်၊ မွန်အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေရှိ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်သော ပဋိပက္ခအကဲဖြတ်မှုများလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေများအကြောင်းကို ဒေသခံရွာသူရွာသားများနှင့် ဆွေးနွေးခွင့်ရခဲ့သည့်အပြင်၊ ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်များအနေနှင့်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာစရာရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏အမြင်များကို တင်ပြခွင့်ရစေခဲ့ပါသည်။

တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာနယ်မြေများရှိ ကျေးရွာလူထုများတင်ပြသောအဓိကပြဿနာများမှာ လုံခြုံမှုကင်းမဲ့နေခြင်းနှင့် အိုးအိမ်အခြေပျက်ဘဝတာရှည်နေခြင်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသော နယ်မြေများမှကျေးရွာလူထုများကပင်လျှင် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် လက်ငင်းအကျဆုံးအတားအဆီးများအဖြစ် ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ နေရာအနှံ့အပြားမှာဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခ၏နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ခြေလူထု၏အမြင်များက မြန်မာအစိုးရ၏ဒီမိုကရေစီလမ်းပြမြေပုံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့ ဦးတည်နေသည်ဟု မယုံကြည်ကြကြောင်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းစစ်သည် ရေရှည်လည်းဖြစ်၊ နေရာဒေသအနှံ့အပြားလည်း ဖြစ်ပွားနေရာ၊ ကျေးရွာလူထုအများစုကြီးက ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုသည် ၎င်းတို့မစွမ်းသာသောအရာဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်နေကြပါသည်။ သို့ဖြစ်သည့်တိုင် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခဲ့သော လူမှုအသိုက်အဝန်းများက အသိအမှတ်ပြုသောအချက်မှာ ၎င်းတို့အနေနှင့် ကူညီကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများအား

ပြည်တွင်းစစ်၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်အမြောက်အမြား ပေးစရာရှိနေသည်ဟူ၍ ထင်မြင်ယူဆကြပါသည်။ ကျေးရွာလူထုများက တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုနှင့် ထင်မြင်သုံးသပ်မှုများပို၍များများလုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြပြီး၊ ဤသို့လုပ်ခြင်းအားဖြင့် အကူအညီများပံ့ပိုးပေးခြင်းမှတဆင့် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များ အိမ်ပြန်နိုင်စေရန်၊ ပြန်လည်အခြေချနိုင်စေရန်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲသို့ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းဝင်ဆံ့စေရန်အတွက် ပို၍ဦးတည်စေနိုင်လိမ့်မည်ဟုလည်း ယုံကြည်နေကြသည်။ ဤသို့ဆိုလိုက်ခြင်းသည် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များက ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းအတွက် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များတွင် တည်ရှိနေသည့် ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များသည် ဦးစွာအားဖြင့် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အရာရောက်လာနိုင်သည်ဟု သဘောသက်ရောက်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာအကူအညီသည် လက်ရှိခံစားနေရသော အတိဒုက္ခရောက်ရမှုပြဿနာများကို တိုက်ရိုက်ဖြေရှင်းပေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

(UNHCR) ၏ အကြီးတန်းမူဝါဒရေးဆွဲသူများက စစ်ပွဲနှင့်အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုများ ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသောအခြေအနေများတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးသည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။[၈၈] ဤအဆိုသည် ပဋိပက္ခအကဲဖြတ်မှုများလုပ်ရာ၌ ပါဝင်ခဲ့ကြသော ကရင်နှင့်မွန်အမျိုးသားအမျိုးသမီးတို့၏ အဓိက သတင်းစကားလည်းဖြစ်ပါသည်။ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်ပိုင်မြေများပေါ်မှ မြန်မာစစ်တပ်များရုပ်သိမ်းသွားရေးသည် ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များအိမ်ပြန်နိုင်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းအတွက်အခရာကျသည်ဟု အုပ်စုနှစ်စုစလုံးက ထောက်ပြခဲ့ကြသည်။ အလားတူပင်၊ မတော်မတရားမှုကျူးလွန်သူများကို စွဲချက်တင်ရေးအတွက် တရားစီရင်ရေးနှင့်စစ်ရေးစနစ်တို့ကိုပြုပြင်ရေးသည် အကြမ်းဖက်မှုသံသရာ ရပ်ဆိုင်းသွားရေးအတွက် အရေးကြီးသောခြေလှမ်းတလှမ်းဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ထုတ်ပြခဲ့ကြသည်။ စစ်ပွဲနှင့် အိုးအိမ်အခြေပျက်မှုတို့၏ အကြောင်းရင်းများသည် နယ်မြေတွင်းအကြမ်းမဖက်ခုခံရေးဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်သောဘောင်ထက် ကျော်လွန်နေကောင်းကျော်လွန်နေပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ဖြစ်သည့်တိုင် ကျေးရွာလူထုတို့၏အမြင်မှနေ၍ကြည့်လျှင်မူ ရေရှည်ဖြစ်ပွားနေသောစစ်ပွဲနှင့် အိုးအိမ်အခြေပျက်မှု ပြဿနာဖြေရှင်းရေးအတွက် နည်းလမ်းရှာကြံရာ၌ ဤအချက်များသည် မြန်မာအစိုးရထံတင်ပြရန်လိုသည့် အဓိကကျသောအချက်များ ဖြစ်နေပါသည်။

---

88 Erika Feller, 2009, "Giving peace a chance: Displacement and the rule of law during peacebuilding" in *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Number 1, UNHCR, Oxford University Press, pp78-94

နောက်ဆက်တွဲများ

တောပုန်းကလေးငယ်များ၏စာသင်ကျောင်း၊ သံတောင်မြို့နယ်၊ ၂၀၀၉ ခုနှစ် (CIDKP)

နောက်ဆက်တွဲ (၁)
ပြည်တွင်း၌ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေရသော ဒုက္ခသည်ဦးရေ ခန့်မှန်းချက် (၂၀၀၉ ခုနှစ်)

ပြည်နယ်၊ တိုင်းနှင့် မြို့နယ်	လွန်ခဲ့သည့် ၁၂–လ အတွင်းရွှေ့ပြောင်း ထွက်ပြေးသူ ဦးရေ	ပုန်းအောင်းနေရ သောနေရာများ ရှိ ဒုက္ခသည်	စုစည်းကျေးရွာ များရှိ ဒုက္ခသည်	အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးဒေသ များရှိ ဒုက္ခသည်	စုစုပေါင်း ပြည်တွင်း ဒုက္ခသည်
ရှမ်းပြည်နယ်	**၃၇၇၀၀**	**၂၂၀၀၀**	**၂၇၇၀၀**	**၈၅၇၀၀**	**၁၃၅၄၀၀**
မောက်မယ်	၃၅၀၀	၁၅၀၀	၁၄၀၀	၀	၂၉၀၀
မိုးကောင်း	၃၄၀၀	၂၀၀၀	၂၈၀၀	၀	၄၈၀၀
လဲချား	၁၃၂၀၀	၇၀၀၀	၆၅၀၀	၄၆၀၀	၁၈၁၀၀
လွိုင်လင်	၁၅၀၀	၁၁၀၀	၇၀၀	၆၀၀	၂၄၀၀
နမ့်ဆမ်	၂၇၀၀	၁၅၀၀	၂၂၀၀	၂၀၀၀	၅၇၀၀
ကွန်ဟိန်း	၃၅၀၀	၃၀၀၀	၁၅၀၀	၆၀၀၀	၁၀၅၀၀
မိုင်းဆတ်	၈၀၀	၈၀၀	၀	၃၁၀၀၀	၃၁၈၀၀
မိုင်းတုန်	၁၈၀၀	၁၀၀၀	၄၃၀၀	၂၇၀၀၀	၃၂၃၀၀
မိုင်းပန်	၁၆၀၀	၁၄၀၀	၁၇၀၀	၁၃၀၀	၄၄၀၀
ကျေးသီး	၂၅၀၀	၁၂၀၀	၃၀၀၀	၁၂၀၀၀	၁၆၂၀၀
လင်းခေး	၁၅၀၀	၄၀၀	၁၃၀၀	၅၀၀	၂၂၀၀
မိုးနဲ	၁၇၀၀	၁၁၀၀	၂၂၀၀	၇၀၀	၄၀၀၀
ကရင်နီပြည်နယ်	**၈၀၀**	**၈၂၅၀**	**၄၆၀၀**	**၄၅၃၀၀**	**၅၈၁၅၀**
ရှားတော	၁၅၀	၉၀၀	၁၀၀၀	၀	၁၉၀၀
လွိုင်ကော်	၁၅၀	၀	၁၈၀၀	၄၀၀၀	၅၈၀၀
ဒီမောဆိုး	၀	၀	၀	၂၆၀၀၀	၂၆၀၀၀
ဖရူဆိုး	၀	၁၆၀၀	၀	၇၅၀၀	၉၁၀၀
ဘောလခဲ	၀	၀	၁၇၀၀	၀	၁၇၀၀
ဖားဆောင်း	၅၀၀	၅၇၅၀	၁၀၀	၃၃၀၀	၉၁၅၀
မဲ့စက်	၀	၀	၀	၄၅၀၀	၄၅၀၀
ပဲခူးတိုင်း	**၁၁၇၀၀**	**၂၁၁၀၀**	**၁၅၇၀၀**	**၀**	**၃၆၈၀၀**
တောင်ငူ	၀	၀	၁၃၀၀	၀	၁၃၀၀
ကျောက်ကြီး	၉၀၀၀	၁၂၀၀၀	၁၃၈၀၀	၀	၂၅၈၀၀
ရွှေကျင်	၂၇၀၀	၉၁၀၀	၆၀၀	၀	၉၇၀၀
ကရင်ပြည်နယ်	**၂၂၈၀၀**	**၅၄၃၀၀**	**၁၈၅၀၀**	**၅၂၃၀၀**	**၁၂၅၁၀၀**
သံတောင်	၄၁၀၀	၈၂၀၀	၈၆၀၀	၀	၁၆၈၀၀
ဖာပွန်	၆၀၀၀	၃၈၆၀၀	၂၂၀၀	၀	၄၀၈၀၀
လှိုင်းဘွဲ့	၄၀၀၀	၀	၀	၇၀၀၀	၇၀၀၀
မြဝတီ	၃၂၀၀	၂၅၀၀	၁၂၀၀	၅၀၀၀	၈၇၀၀
ကော့ကရိတ်	၂၅၀၀	၂၀၀၀	၂၆၀၀	၂၃၀၀	၆၉၀၀
ကြာအင်းဆိပ်ကြီး	၃၀၀၀	၃၀၀၀	၃၉၀၀	၃၈၀၀၀	၄၄၉၀၀
မွန်ပြည်နယ်	**၉၀၀**	**၈၀၀**	**၅၀၀၀**	**၄၁၀၀၀**	**၄၆၈၀၀**
သထုံ	၀	၀	၀	၀	၀
ဘီးလင်း	၀	၀	၀	၀	၀
ရေး	၉၀၀	၈၀၀	၅၀၀၀	၄၁၀၀၀	၄၆၈၀၀
တနင်္သာရီတိုင်း	**၁၁၀၀**	**၄၅၅၀**	**၅၆၅၀၀**	**၆၇၀၀**	**၆၇၇၅၀**
ရေဖြူ	၆၅၀	၁၀၀၀	၉၅၀၀	၆၇၀၀	၁၇၂၀၀
ထားဝယ်	၁၀၀	၅၀၀	၆၄၀၀	၀	၆၉၀၀
သရက်ချောင်း	၀	၀	၄၂၀၀	၀	၄၂၀၀
ပုလော	၃၀၀	၁၂၅၀	၁၂၀၀၀	၀	၁၃၂၅၀
မြိတ်	၅၀	၅၀	၇၅၀၀	၀	၇၅၅၀
တနင်္သာရီ	၀	၁၂၅၀	၁၄၄၀၀	၀	၁၅၆၅၀
ဘုတ်ပြင်း	၀	၅၀၀	၂၄၀၀	၀	၂၉၀၀
စုစုပေါင်း	**၇၅၀၀၀**	**၁၁၁၀၀၀**	**၁၂၈၀၀၀**	**၂၃၁၀၀၀**	**၄၇၀၀၀၀**

နောက်ဆက်တွဲ (၂)
ဖျက်ဆီး၊ ရွှေ့ပြောင်း၊ စွန့်ပစ်ခံရသည့်ကျေးရွာများ
(၂၀၀၈ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ – ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ)

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း

လဲချားမြို့နယ်
ဟိုလုန်း(မ်)
ဝမ်တတ်မောက
ကွန်ဟုန်း
မောက်စန်
မက်တီး
မက်မုန်ဆမ်း
ကွန်ဆိုင်း
စလိုင်းခုန်(မ်)
ဟိုနမ်
နောင်ဝိုး
နောင်ကိန်
နောင်ကော်
စလိုင်းလွိုင်
ဝမ်နား
ဝမ်လုံတောင်း
ယုန်းလွတ်
နောင်ဝိုးကောင်းအိုင်
နောင်လိုင်
နမ့်နော်
နမ့်မုန်း

လင်းခေးမြို့နယ်
ဝမ်ပန်တဝိ

မိုင်းကိုင်မြို့နယ်
ဝမ်ပန်
ပန်ဆိုင်း
လွိုင်ဆိုင်း
ဂျူတောက်
ဝမ်ကုန်းယိ
ဝမ်ဟန်နမ့်
ဖက်ကုန်
ဟိုနမ့်ပါခါး
ဝမ်နောင်
ကောင်းဟုန်း
ဖါဝေါင်
ဝမ်လုံ
ပန်ကတ်
ဝမ်ကောင်း
ဝမ်မွန်း

ကျေးသီးမြို့နယ်
မိုင်းယိုင်း
ဝမ်ပုံလုံ
မက်တိ

ကရင်နီပြည်နယ်

ဖာဆောင်းမြို့နယ်
ပါချာခီး
ဟိုစာခီး
ဂေးလို

လွိုင်ကော်မြို့နယ်
ရန်ကင်း

ရှားတောမြို့နယ်
ဒေါတကူး

ပဲခူးတိုင်း

ကျောက်ကြီးမြို့နယ်
ကျောက်ဖျာ
ကပါထာ
လောဒေး
တယ်နာထာ
စော်တေးဒဲ
ခဲဖိုးဒဲ
ယော်ခီး
ညာမူခီး
လယ်ကလား
မောလူခို
လယ်ထောဒဲ
ထိုအော်ဖေးဒဲ
စော်ခါဒဲ
ကလောခီး
သေနွယ်ခီး
ကိုနီ
အုန်းသျှစ်ခင်
အောင်စိုးမိုး
ပါကော်ခီး
တကော်ဒဲ
သော်ငဲ့ဒဲ
ဖေါလယ်ခို
ကဒီးမူဒဲ
လယ်ဆူခို
ဝါကေခို
မောကဲသာပယ်ခို

ရွှေကျင်မြို့နယ်
ခလယ်ခီး
လယ်ဝါး
ဝါပယ်ကွီး
ထီးဘလား
ကွဲထာ
လယ်ကာ
မယ်ကတိ
ပလောထာ
ကိုဖိုးခီး
မယ်ရယ်ထာ
တိုသူးခီး
တိုခီး
မယ်ရယ်ခီး

ကရင်ပြည်နယ်

လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်
ထီးဘောဒေး
မယ်ကရက်
ခလယ်ကော့
ဝါရှူခို
နိုဘိုးတဖက်ကမ်း
လယ်ထူဝေါ်
ပန္နယ်ပူ
မယ်လအားခီး
မယ်လအားထာ
ဝါမီကလား

မြဝတီမြို့နယ်
ဘလားတို
တကေါ်ကော့ကလိုး
ခေါဖိုးခီး
မောဖိုးခီး
အူးကရိခီး
ဆောဖိုးပူ
ကလော်မီး
ပိုခလယ်ခီး
စဂေါ်ပလော

ကော့ကရိတ်မြို့နယ်
လါးကရု
အောကရော
သေလယ်ပူ
ဒူးကူးကျဲ

သံတောင်မြို့နယ်
ဆောဝါဒဲ
ယူလို
လယ်ဆာထူး
ကမူးလို

ဖာပွန်မြို့နယ်
ခလယ်အုငါး
ဖိုးသွီးခီး
ခလယ်ဆီခို
သွာထာ
လောဖလာ့ထာ
ခေးသီးထာ

ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်
မဲကရေး

တနင်္သာရီတိုင်း

ထားဝယ်မြို့နယ်
လဲကလား
ကေးမယ်ဂု

ရေဖြူမြို့နယ်
နတ်အိုင်

နောက်ဆက်တွဲ (၃)
ရွှေ့ပြောင်းစုစည်းစခန်းများ (၂၀၀၉)

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း

မိုင်းပန်မြို့နယ်
နောင်ပါမွန်
နားလော
ဝမ်မိုင်မောက်စမ်

မိုင်းတုံမြို့နယ်
မယ့်ကင်း
နားကောင်းမူး

မိုးနဲမြို့နယ်
နားခံ

နမ့်ဆန်မြို့နယ်
ကတ်လေ
ဝမ်နောင်
ဝမ်နမ့်မို

မိုင်းကိုင်မြို့နယ်
ကတ်ဖွံး
ခေးအုံအွေ့

မောက်မယ်မြို့နယ်
နမ့်လွတ်
ကန်ဒူးလုံ

လဲချားမြို့နယ်
ဝမ်မက်လန်း
ပန်ဖွန်း

လင်းခေးမြို့နယ်
ဝမ်ဟတ်

ပင်လုံမြို့နယ်
ဝမ်နောင်လိုင်

ကျေးသီးမြို့နယ်
ဝမ်ဟိုင်း

ကွန်ဟိန်းမြို့နယ်
ကျိုင်းလွန်း

ကရင်နီပြည်နယ်

လွိုင်ကော်မြို့နယ်
နွားလပိုး
ပါလောင်း

ဖာဆောင်းမြို့နယ်
ဒိုးထာ

ရှားတောမြို့နယ်
ရှားတော
ပွန်ချောင်း

ဘောလခဲမြို့နယ်
နန်းဖဲ
ဘောလခဲ
ရွာသစ်

ပဲခူးတိုင်း

ကျောက်ကြီးမြို့နယ်
ကိုနီ
ကျောက်ဖျာ
မောလေး
အုန်းရှည်ခင်
ရန်မျိုးအောင်
အောင်စိုးမိုး
ကွဲခြုံ
စလဲ
မူသယ်
နံ့သာကွင်း
ပဒဲကော
ကလောမော
မာလာတော

တောင်ငူမြို့နယ်
ရေဆင်းကုန်း
နဂါးမောက်

ရွှေကျင်မြို့နယ်
ပန်းအေး

ကရင်ပြည်နယ်

ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်
ထီဟူးသံ
ရွှေဒိုး
အနန်းကွင်း
သက်ကွီး
မြိုင်သာယာ
ကြာအင်းဆိပ်ကြီး

သံတောင်မြို့နယ်
သပြေညွန့်
ဆောဝါဒဲ
တိပ်ပု
သံတောင်ကြီး
ဘောဂလိကြီး

မြဝတီမြို့နယ်
မယ်ကနဲ

ဖာပွန်မြို့နယ်
တပယ်ဖါး

မွန်ပြည်နယ်

ရေးမြို့နယ်

ခေါဇာ
ဝင်းတမောက်
လိမ္မော်ခြံ
ရွာသစ် (စံပြ)
သာယာအေး

တနင်္သာရီတိုင်း

တနင်္သာရီမြို့နယ်

နတ်သမီး
သဘော်ဘဦး
ဆာရဝ
ဆင်မကျွန်း
ဖားကွင်း
ရှောက်ကုန်း
စံဖဲ
ကျောက်ပိတ်
ကင်းနီကျွန်း
တပ်မှူး
ကုန်းသာယာ
ပဝတ်
ကဝဲ
သရဘွင်ချောင်းဖျား
ပိန်းချောင်း
ကျောက်တောင်
တလိုင်းတပ်
သရဘွင်
အနန်းချောင်း
ငရုံအင်း
ဒူးကျွန်း
ရေခမ်းချောင်း
တုံးပြော
ဉကျက်ဂဏ္ဍာန်းကွင်း
သကျက်ကုလားအိပ်
သကျက်တောင်ပိုင်း
မီးလောင်းကွင်း
အနဲ
ပဝထောင်းမ
ပဝအင်းဝိုင်း
သိန်ခွန်း
လှည်းဆိပ်
သဲဖြူ
ပျဉ်းတော
ကမလိုင်း
ဘောတနော်
မိုးရိုး

သရက်ချောင်းမြို့နယ်

ပဲဒက်
မင်းလောင်းချောင်း
သင်ပုန်းချောင်း
ပိတောက်ကြီး
ပိတောက်ငယ်

ပုလောမြို့နယ်

အင်းမကြီး
ဘုရင့်တောင်
မဒေါ်
ရေဘူး
ဝါးစွမ်းအုပ်
ပြည်ခြား
မြစ်ချဉ်စု
ထမင်းမစား
ရှမ်းဒွတ်
မင်းဝင်း
ကျောက်လိပ်
မိကျောင်းသိုက်
ဆားခဲ
ဒူးရင်းပင်ရှောင်
ဂျင်းနီ
ဇာဒီဝင်း
ကဗျာ
ပဝတ်
ခေါ်ဘလယ်
လက်ပံပြင်
ပဲ့ထောက်
တပို
ဖော့
ရေရှား
ခမောင်းလှ
မီးကျောင်းဖြူ
ခဖြူပြင်
သာယာကုန်း

မြိတ်မြို့နယ်

ပပြင်
ဘုတ်
ယာတပါ
ဘော်မသီ
ကော်ခီး
ဝါးနက်ချောင်းဖျား
ကြက်မအုပ်
ဝါးနက်ချောင်း
အလယ်ချောင်း
ပသွို
တညတ်
မဇော
တကာ

ရေဖြူမြို့နယ်

လော့သိုင်း
ရေဘူးရွာသစ်
ဖြ၂မိုင်
ကိုးမိုင်
မြစ်ဆုံ
ယားပူး
မရမ်းချောင်း
ဖြဝမိုင်
ဇင်းဘာ
ရေပုံး

ဘုတ်ပြင်းမြို့နယ်

ငါးပုတ်ချောင်း
မနိုရိုး
ခဲချောင်း
လားဖူးငန်
ကော့ဘော့
ဟဲလဲ
ဂျိုးတောင်
ချောင်းမွန်
စတိန်
နန်းတောင်

ထားဝယ်မြို့နယ်

ညောင်တုံး
သပြုချောင်း
ပျည်းသားတော
မေတ္တာ
တောင်သုံးလုံး
နန်းပရုပ်
ဘူဒါရုံ
ကျက်ဖီးလောင်း
ပေါင်းတော

နောက်ဆက်တွဲ (၄)
မြန်မာပြည်အရှေ့ပိုင်း နအဖ၏စစ်တပ်ဌာနချုပ်များ (၂၀၀၉)

တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်များ

တြိဂံဒေသတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (တသခ) ကျိုင်းတုံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်။
အရှေ့ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (ရပခ) တောင်ကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ်။
တောင်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (တပခ) တောင်ငူ၊ ပဲခူးတိုင်း။
အရှေ့တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (ရတခ) မော်လမြိုင်၊ မွန်ပြည်နယ်။
ကမ်းရိုးတမ်းဒေသတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် (ကရခ) မြိတ်၊တနင်္သာရီတိုင်း။

ခြေမြန်တပ်မဌာနချုပ်များ

တပ်မ–၁၁	ရန်ကုန်၊ ရန်ကုန်တိုင်း	တပ်မ–၅၅	ကလော၊ ရှမ်းပြည်နယ်
တပ်မ–၂၂	ဖားအံ၊ ကရင်ပြည်နယ်	တပ်မ–၇၇	ပဲခူး၊ ပဲခူးတိုင်း
တပ်မ–၄၄	သထုံ၊ မွန်ပြည်နယ်	တပ်မ–၉၉	မိတ္ထီလာ၊ မန္တလေးတိုင်း

ဒေသကွပ်ကဲမှုနှင့် စစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲမှုစစ်ဌာနချုပ်များ (ဒကစ နှင့် စကခ)

မိုင်းဖြတ် ဒကစ	မိုင်းဖြတ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်	စကခ – ၁၂	ကော့ကရိတ်၊ ကရင်ပြည်နယ်
လွိုင်ကော် ဒကစ	လွိုင်ကော်၊ ကရင်နီပြည်နယ်	စကခ – ၁၃	ဘုတ်ပြင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း
စကခ – ၂	မိုင်းနောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်	စကခ – ၁၄	မိုင်းဆတ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်
စကခ – ၆	ပျဉ်းမနား၊ မန္တလေးတိုင်း	စကခ – ၁၇	မိုင်းပန်၊ ရှမ်းပြည်နယ်
စကခ – ၇	ဖယ်ခုံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း	စကခ – ၁၉	ရေး၊ မွန်ပြည်နယ်
စကခ – ၈	ထားဝယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်း	စကခ – ၂၀	ကော့သောင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း

တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အလိုက် နအဖတပ်ရင်းများ

(ခလရ = ခြေလျင်တပ်ရင်း၊ ခမရ = ခြေမြန်တပ်ရင်း၊ အမတ = အမြောက်တပ်ရင်း)

ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း

မိုးနဲမြို့နယ်
ခလရ- ၂၄၈
ခမရ-၅၇၆
ခမရ-၅၁၈
ခမရ-၅၆၉
ခမရ-၅၇၄
အမတ-၃၃၆
ခမရ-၅၇၄
ကွန်ဟိန်းမြို့နယ်
ခလရ-၂၄၆
ခလရ-၂၉၆
ခမရ-၅၂၄
မိုင်းပန် မြို့နယ်
ခလရ-၂၉၄
လေရ-၂၉၅
ခမရ-၅၇၅
ခမရ-၃၃၂
ခမရ-၅၂၀
ခမရ-၅၁၇
ခမရ-၅၉၈
ခမရ-၅၇၇
ကလောမြို့နယ်
ခလရ- ၃
ခလရ-၇
ခမရ-၁၈
ခမရ-၁၁၂
ခမရ-၁၁၇

လင်းခေးမြို့နယ်
ခလရ- ၉၉
ခမရ- ၅၂၅
ခမရ-၅၇၈
မိုင်းဆတ် မြို့နယ်
ခလရ-၄၉
ခလရ- ၂၇၈
ခမရ-၅၂၇
ခမရ-၅၇၉
ခမရ-၅၈၀
ခမရ-၃၃၃
ကျေးသီးနှင့်မိုင်းကိုင်မြို့နယ်
ခမရ-၁၃၂
ခမရ-၅၁၄
ခလရ-၂၈၆
ခလရ-၂၈၇
ဖယ်ခုံ မြို့နယ်
ခမရ-၃၃၆
ခမရ-၄၂၀
ခမရ-၄၂၂
မုန်းယောင်း မြို့နယ်
ခမရ-၃၁၁
ခမရ-၃၃၄
ခမရ-၅၇၃
ခမရ-၅၅၃
မုန်းပြင်း မြို့နယ်
ခလရ-၄၃
ခမရ-၃၆၀
ခမရ-၅၂၈

မိုင်းတုံ မြို့နယ်
ခလရ-၆၅
ခလရ-၁၃၃
ခလရ-၂၇၇
ခလရ-၂၂၅
ခမရ-၅၁၉
အမတ-၃၈၆
လဲချား မြို့နယ်
ခလရ-၆၄
ခမရ-၅၁၅
လွိုင်လင် မြို့နယ်
ခလရ-၉
ခလရ-၁၂
ခမရ-၅၁၃
တောင်ကြီး မြို့နယ်
ခလရ-၉၄
ခမရ-၅၁၀
ပင်လောင်း မြို့နယ်
ခလရ-၂၄၉
ခမရ-၅၁၁
ခမရ-၅၁၂
တာချီလိတ် မြို့နယ်
ခမရ-၃၃၁
ခမရ-၃၅၉
ခမရ-၅၂၆
ခမရ-၅၂၉

မောက်မယ် မြို့နယ်
ခလရ-၁၃၂
နမ့်ဆမ် မြို့နယ်
ခလရ-၂၄၇
ခလရ-၆၆
အမတ-၃၅၉
ခမရ-၅၁၆
ဆီဆိုင် မြို့နယ်
ခမရ-၄၂၃
ခမရ-၄၂၄
ခမရ-၄၂၅
မိုင်းဖြတ် မြို့နယ်
ခလရ-၂၂၁
ခမရ-၃၂၉
ခမရ-၃၃၀
ခမရ-၃၃၅
ခမရ-၅၇၀
ရပ်စောက် မြို့နယ်
ခလရ-၂၉၂
ခမရ-၅၀၈
ခမရ-၅၀၉
မိုင်းခက် မြို့နယ်
ခလရ-၂၂၇
ခမရ-၃၂၇
ခမရ-၃၂၈
ကျိုင်းတုံ မြို့နယ်
ခလရ-၂၄၄
ခမရ-၂၄၅
ခမရ-၃၁၄

ကရင်နီပြည်နယ်

လွိုင်ကော်မြို့နယ်
ခလရ-၅၄
ခလရ-၇၂
ခလရ-၂၆၁
ခလရ-၂၅၀
ခမရ- ၅၃၀
အမတ-၃၆၀

ဖရူဆိုး မြို့နယ်
ခမရ-၄၂၈
ခမရ-၅၃၁

ဖာဆောင်း မြို့နယ်
ခလရ-၁၃၄
ခလရ-၁၃၅

ဘောလခဲမြို့နယ်
ခမရ-၃၃၇
ခမရ-၄၂၉
ခမရ-၄၃၀

ဒီမောဆိုး မြို့နယ်
ခလရ-၁၀၂
ခမရ-၄၂၇

ကရင်ပြည်နယ်

ဖာပွန်မြို့နယ်
ခလရ-၆၈
ခလရ-၃၄
ခမရ-၁၉
ခမရ-၃၄၀
ခမရ-၃၄၁
ခမရ-၃၅၄
ခမရ-၄၃၄
ခမရ-၅၂၂

သံတောင်မြို့နယ်
ခလရ-၁၂၄
ခလရ-၆၀၃
ခမရ-၅၄၂

လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်
ခလရ-၂၈
ခမရ-၃၃၈
ခမရ-၃၃၉

မြဝတီမြို့နယ်
ခလရ-၂၇၅
ခမရ-၃၅၅
ခမရ-၃၅၆
ခမရ-၃၅၇
ခမရ-၂၀၅
ခမရ-၅၄၇

ကြာအင်းဆိပ်ကြီး မြို့နယ်
ခလရ-၃၂
ခလရ-၂၈၃
ခလရ-၂၈၄
ခမရ-၂၀၂
ခမရ-၅၅၀
ခမရ-၂၀၆

ထန်းတပင်မြို့နယ်
ခလရ-၇၃

ကော့ကရိတ်မြို့နယ်
ခလရ-၉၇
ခလရ-၂၃၀
ခလရ-၂၃၁
ခမရ-၅၄၅
ခမရ-၅၄၆
ခမရ-၅၄၈
ခမရ-၅၄၉

ဖားအံမြို့နယ်
ခမရ-၂၀၁
ခမရ-၂၀၃
ခမရ-၂၀၄
ခမရ-၃၁၀

ပဲခူးတိုင်း (အရှေ့ပိုင်း)

တောင်ငူမြို့နယ်
ခလရ-၂၆
ခလရ-၃၉

ရွှေကျင်မြို့နယ်
ခလရ-၅၇
ခမရ-၃၅၀
ခမရ-၃၄၉
ခမရ-၅၈၉

ကျောက်ကြီး မြို့နယ်
ခလရ-၆၀
ခမရ-၅၉၉
ခမရ-၅၉၀
ခမရ-၃၅၁

ဖြူး မြို့နယ်
ခလရ-၃၅

ပဲခူး မြို့နယ်
ခလရ-၃၀
ခမရ-၄၄၀

မွန်ပြည်နယ်

သထုံမြို့နယ်
ခလရ-၂၄
ခမရ-၁
ခမရ-၉
ခမရ-၁၁၈

ဘီးလင်း မြို့နယ်
ခလရ-၂
ခလရ-၈
ခလရ-၉၆
ခမရ-၃

ကျိုက်ထိုမြို့နယ်
ခမရ-၂
ခမရ-၂၀၇
ခမရ-၂၀၈

မော်လမြိုင်မြို့နယ်
ခလရ-၈၁
ခမရ-၁၀၂
ခမရ-၁၀၄

ရေးမြို့နယ်
ခလရ-၃၁
ခလရ-၆၁
ခလရ-၁၀၆
ခလရ-၂၂၉
ခမရ-၅၈၆
ခမရ-၅၈၇
ခမရ-၃၄၃
ခမရ-၅၉၁
ခမရ-၂၉၉
ခမရ-၅၈၈
အမတ-၃၁၆

သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်
ခလရ-၆၂
ခမရ-၂၀၉

မုဒုံမြို့နယ်
ခမရ-၂၁၀
ခမရ-၂၀၂

တနင်္သာရီတိုင်း

ရေဖြူမြို့နယ်
ခလရ-၂၇၃
ခလရ-၂၈၂
ခမရ-၄၁၀
ခမရ-၄၀၈
ခမရ-၄၀၉
ခမရ-၄၀၆
ခမရ-၄၀၇
ခမရ-၄၉၈
အမတ-၃၀၄
အမတ-၃၀၇

ပုလောမြို့နယ်
ခလရ-၂၈၀
ခလရ-၂၈၅

တနင်္သာရီမြို့နယ်
ခမရ-၅၅၆
ခမရ-၅၅၇
ခမရ-၅၅၈
ခမရ-၅၆၁
အမတ-၃၀၆

သရက်ချောင်း မြို့နယ်
ခမရ-၄၀၃
ခမရ-၄၀၄
ခမရ-၄၀၅
အမတ-၂၀၁

လောင်းလုံမြို့နယ်
ခလရ-၁၀၄
ခလရ-၂၆၇

ထားဝယ်မြို့နယ်
ခလရ-၂၅
ခမရ-၄၀၂
ခမရ-၄၀၁
အမတ-၃၀၂

မြိတ်မြို့နယ်
ခလရ-၁၇
ခလရ-၁၀၃
ခလရ-၁၀၁
ခလရ-၂၆၅
ခမရ-၄၃၃
အမတ-၃၀၁
အမတ-၄၀၁

ဘုတ်ပြင်း မြို့နယ်
ခလရ-၂၂၄
ခမရ-၅၈၅
ခမရ-၅၅၉
ခမရ-၅၆၀
ခမရ-၃၅၈
ခမရ-၄၃၂
ခမရ-၅၈၁
ခမရ-၅၉၃
ခမရ-၅၅၅
ခမရ-၅၉၂
ခမရ-၅၈၄
အမတ-၃၀၈
အမတ-၅၀၁

ကော့သောင်းမြို့နယ်
ခလရ-၂၈၈
ခလရ-၂၆၂
ခမရ-၅၉၇
ခမရ-၅၉၄
ခမရ-၅၉၅
ခမရ-၅၉၆
ခမရ-၃၄၂
ခမရ-၄၃၁
ခမရ-၅၈၂
အမတ-၃၀၃
အမတ-၃၀၅

နောက်ဆက်တွဲ (၅)

၂၀၀၉ ခုနှစ် စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ

လူဦးရေအားစစ်တမ်းကောက်ခြင်း

ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်တွင်း၌ထွက်ပြေးရွှေ့ပြောင်းနေရခြင်းအတိုင်းအတာနှင့်ပျံ့နှံ့တည်ရှိနေမှုကို သိရှိနိုင်စေရန်ဖြစ်ပြီး၊ စစ်တပ် တိုးချဲ့ချထားလာခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုကို သိရှိနိုင်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

မြို့နယ်အမည် (မြန်မာပြည်မြေပုံအတိုင်း) ____________________

သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများ၏အကြောင်း ____________________

____

၁။ လွန်ခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း လုံးလုံးပျက်စီး၊ရွှေ့ပြောင်း သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသောရွာပေါင်း ဘယ်လောက် များများရှိပါသလဲ။ ထိုရွာများသည် မည်သည့်နေရာတွင်တည်ရှိခဲ့ပါသလဲ?

(ဇယားနှင့်မြေပုံထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၂။ လွန်ခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း စစ်ပွဲများနှင့်လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကြောင့် ၎င်းတို့ အိမ်များကိုစွန့်ခွာ၍ အခြား တနေရာသို့ထွက်ပြေး၍နေထိုင်နေရသူပေါင်း ဘယ်လောက်ရှိပါသလဲ?

(ဇယားထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၃။ လက်ရှိအချိန်တွင် ကျေးလက်ဒေသ၌ လူဦးရေစုစုပေါင်း မည်မျှနေထိုင်နေကြပါသလဲ။

(ဇယားထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၄။ (ရွာစုများအပါအဝင်) ယခုလက်ရှိတွင် နအဖ၏အတင်းအဓမ္မနေထိုင်ခိုင်းသောပြောင်းရွှေ့စခန်းများ မည်မျှကျန်ရှိနေပါသလဲ။ ၎င်းရွှေ့ပြောင်းရေးစခန်းများသည် မည်သည့်နေရာတွင်တည်ရှိပါသလဲ?

(ဇယားနှင့်မြေပုံထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၅။ (ရွာစုများအပါအဝင်) နအဖ၏ရွှေ့ပြောင်းရေးစခန်းများတွင် ဝတ္တရားအရနေထိုင်နေရသောလူပေါင်း ဘယ်လောက်ရှိပါသလဲ?

(ဇယားထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၆။ နအဖ၏ကင်းလှည့်စစ်ကြောင်းများအားရှောင်ရှား၍ လူထုများပုန်းခိုအောင်းနေသော "ပုန်းခိုရာနေရာများ (hiding areas) မည်သည့်နေရာများတွင် (အတိုက်အခံများထိန်းချုပ်သောဒေသအပါအဝင်) ရှိပါသလဲ?

(မြေပုံထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၇။ ယခုလက်ရှိတွင်နအဖကင်းလှည့်တပ်ဖွဲ့များမတွေ့စေရန် ပုန်းအောင်းနေသော သို့မဟုတ် လုံးလုံးအတွေ့ မခံရဲသော လူဦးရေ ပေါင်းဘယ်လောက်ရှိပါသလဲ?

(ဇယားထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၈။ နအဖတိုက်ခိုက်မှုများအတွက်အာမခံချက်ပေးနိုင်ပြီး အကန့်အသတ်ဖြင့်သာလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော တိုင်းရင်း သားလူမျိုးစု အာဏာပိုင်များထိန်းချုပ်ရာ "အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများ" သို့မဟုတ် "အထူးဒေသများ" မည်သည့်နေရာတွင်တည်ရှိပါသလဲ?

(မြေပုံထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၉။ တိုင်းရင်းသားအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဒေသများတွင် ယခုလက်ရှိနေထိုင်နေသော ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေ ထိုင်သူလူဦးရေပေါင်း ဘယ်လောက်ရှိပါသလဲ?

(ဇယားထဲတွင်ထည့်သွင်းရန်)

၁၀။ လွန်ခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဖြစ်စေခဲ့သော အစိုးရ၏ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ(ဥပမာ–ကားလမ်းဖောက်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်း၊ မိုင်းသတ္တုတွင်း၊ သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရေကာတာဆောက်ခြင်း၊ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း စသည်ဖြင့်) မည်သည့်နေရာများတွင် တည်ရှိပါသလဲ?

(တည်နေရာများအားမြေပုံထဲထည့်ပေးရန်)

၁၁။ လက်ရှိနအဖစစ်တပ်၏ အခြေချစခန်းများ၊ တပ်စွဲထားရာဌာနချုပ်၊ ခြေမြန်တပ်မများ၊ စစ်ကွပ်ကဲရေး ဌာနချုပ်၊ တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်များ မည်သည့်နေရာများတွင်ရှိပါသလဲ။

(မြေပုံထဲတွင်တပ်တည်နေရာနှင့်အမျိုးအစားများထည့်သွင်းရန်)

သင်၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

အိမ်ထောင်စုများ ထိခိုက်နစ်နာမှုအခြေအနေ စစ်တမ်းကောက်ယူလွှာ

(တအိမ်ထောင်လျှင် လူတဦးကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းနိုင်သည်။)

အင်တာဗျူးသူအမည်။ ။_______________။ အင်တာဗျူးသူ၏အဖွဲ့အစည်း။ ။_____________
ဖြေဆိုသူ၏မြို့နယ်။ ။___________________ ဖြေဆိုသူ၏ တိုင်း (သို့)ပြည်နယ်။ ။___________

တည်နေရာအမျိုးအစား။ (အကွက်တခုသာမှတ်ပါ)

☐ တောတွင်း (သို့)တောင်ယာတွင်း ပုန်းအောင်းနေရာ ☐ နအဖ၏ ပြောင်းရွှေ့စခန်း
☐ အပစ်ခတ်ရပ်ဒေသတွင်းရွာ ☐ ရောထွေးအုပ်ချုပ်ရာဒေသတွင်းရွာ

ကျနော်/မနာမည်က________ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်/မက________လို့ခေါ်တဲ့ လူသားချင်းစာနာတဲ့အဖွဲ့အစည်းမှာ အလုပ်လုပ် ပါတယ်။ ကျနော်/မအနေနဲ့ မြန်မာပြည်အရှေ့ဖက်ခြမ်းအတွင်းမှာ အိုးအိမ်စွန့်ရမှု၊ ပဋိပက္ခတွေနှင့် အတိဒုက္ခရောက်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သင့်ရဲ့အတွေ့အကြုံတွေကိုမေးချင်ပါတယ်။ သင့်ရဲ့နာမည်ကို ကျနော်/မတို့သိစရာမလိုပါဘူး။ နောက်ပြီး သင်တဦးချင်းဖြေကြားချက်တွေကိုလည်း လျှို့ဝှက်စွာထားရှိပေးပါ့မယ်။ သင့်အဖြေတွေဟာ မှားတယ်၊မှန်တယ် မရှိပါဘူး။ ကျနော်/မအနေနဲ့ သင့်ရဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရေးနဲ့ဆိုင်တဲ့မေးခွန်းတွေကိုအယင်မေးပါရစေ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူတွေအများကြီးကို ကျနော်/မတို့မေးရတာကြောင့်ပါ။ စတင်မေးပါရစေ။

၁။ လိင်

☐ 1 ကျား ☐ 2 မ

၂။ အသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ?____________နှစ်။

၃။ ဘယ်ဘာသာ ကိုးကွယ်ပါသလဲ? *(အကွက်တခုထဲသာအမှတ်အသားလုပ်ပါ)*

☐ 1 မိရိုးဖလာနတ်ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ ☐ 2 ဗုဒ္ဓဘာသာ ☐ 3 ခရစ်ယာန်ဘာသာ
☐ 4 မူဆလင် ☐ 5 ဘာမှမကိုးကွယ် ☐ 6 အခြား___________

၄။ သင်မည်သည့်လူမျိုးစုထဲကပါသလဲ? (အကွက်တခုထဲသာအမှတ်အသားလုပ်ပါ)

☐ 1 စကောကရင် ☐ 2 ပိုးကရင် ☐ 3 ကယား
☐ 4 ကယော ☐ 5 ပကူး ☐ 6 ကယန်း
☐ 7 ရှမ်း ☐ 8 ပလောင် ☐ 9 ပအိုဝ့်
☐ 10 လားဟူ ☐ 11 မွန် ☐ 12 ဗမာ
☐ 13 အခြား_____________

၅။ ပြီးခဲ့သည့် ၁၀နှစ်တာကာလအတွင်း လက်နက်ပဋိပက္ခ၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ ချိုးဖောက်မှု၊ သဘာဝဘေးဒဏ် စသည်တို့အတွက် ကြောင့် မိမိတို့အိမ်ယာကိုစွန့်ပစ်ထွက်ပြေးခဲ့ဖူးပါသလား? *(အကွက်တခုသာမှတ်ပါ)*

☐ 1 ပြေးဖူးသည် (မေးခွန်း ၆ သို့သွားပါ) ☐ 2 မပြေးဖူးပါ (မေးခွန်း ၇ သို့သွားပါ)

၆။ သင့်အတွေ့အကြုံအရ အိမ်ပြန်နေခြင်း (သို့) အခြားတနေရာရာသို့ အခြေချနေထိုင်ဖူးသလား? *(အကွက်တခုသာမှတ်ပါ)*

☐ 1 အေးချမ်းစွာအခြေချနေထိုင်သည်၊ စားဝတ်နေရေးအသစ်တဖန်တည်ဆောက်၍ ယင်းရွာသားများနှင့်ပေါင်းနေလိုက်သည်။
☐ 2 အိမ်သို့အန္တရာယ်ကင်းစွာပြန်လာသည်၊ စားဝတ်နေရေးအသစ်တည်ဆောက်၍ ယင်းရွာသားများနှင့်ပေါင်းနေလိုက်သည်။
☐ 3 စားဝတ်နေရေးအသစ်တဖန်တည်ဆောက်ပေမဲ့ ယင်းလူ့အသိုင်းအဝိုင်းနှင့်ပြန်လည်မပေါင်းနေပါ။
☐ 4 ယင်းအသိုင်းအဝိုင်းသို့ပြန်လည်ပေါင်းနေလိုက်ပေမဲ့ စားဝတ်နေရေးအသစ်တခုပြန်လည်မတည်ဆောက်ပါ။
☐ 5 စားဝတ်နေရေးအသစ်တဖန်မတည်ဆောက်ပါ၊ ယင်းလူ့အသိုင်းအဝိုင်းကိုလည်းပြန်လည်မပေါင်းနေပါ။

၇။ အောက်ပါအဖြစ်အပျက်များကြောင့် ပြီးခဲ့သည့် ၁၂လအတွင်း သင်၏စားဝတ်နေရေးအားထိခိုက်စေခဲ့ပါသလား? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 ရေလွှမ်းမိုး၊ မြေပြို၊ ပိုးမွှားကြောင့် သီးနှံပျက်စီးခြင်း
☐ 2 လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကြောင့် အစားအစာဖျက်ဆီးခံရခြင်း
☐ 3 လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ အစားအစာခိုးယူသွားခြင်း ☐ 4 သွားလာရေးပိတ်ပင်ခြင်း
☐ 5 အတင်းအဓမ္မ နေထိုင်ရာမှ ရွှေ့စေခြင်း ☐ 6 မြေယာသိမ်းပိုက်ခံရခြင်း
☐ 7 အကြောင်းမဲ့အခွန်အကောက်များ ☐ 8 အတင်းအဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေခံရခြင်း
☐ 9 လွန်ခဲ့သည့် ၁၂လအတွင်း ဘာမှမပျက်စီးပါ

၈။ ပြီးခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း အောက်ပါအခြေအနေတို့ကြောင့် သင့်လုံခြုံရေးအားချိန်းခြောက်မှုဖြစ်စေခဲ့သလား? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 လက်နက်ကြီးဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်း ☐ 2 လက်နက်ငယ်ဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်း
☐ 3 မြေမြှုပ်မိုင်း (သို့) စစ်ကြောင်း ☐ 4 မိသားစုဝင်တဦးဦးအား အကြောင်းမဲ့သတ်ပစ်ခြင်း
☐ 5 အကြောင်းမဲ့ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း ☐ 6 ရက်စက်ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း
☐ 7 မုဒိမ်းကျင့်ခြင်း (သို့) အခြားလိင်အနှောင့်အယှက်များ
☐ 8 အိမ်ယာဖျက်ဆီးခြင်း (သို့) အတင်းအဓမ္မမောင်းထုတ်ခြင်း
☐ 9 ပေါ်တာ (သို့) မိုင်းရှင်းပစ္စည်းတခုအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း
☐ 10 စစ်တပ်တွင်းဝင်ရောက်ရန်အတင်းအဓမ္မစုဆောင်းခြင်း
☐ 11 လွန်ခဲ့သည့် ၁၂လတွင်း ဘာမှအခြိမ်းခြောက်မခံရပါ

၉။ သင်၏အသိုင်းအဝိုင်း (ရွာ)တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် မည်သည့်အကြမ်းဖက်မှုနှင့်ချိုးဖောက်မှုမျိုးရှိပါသလဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 ရိုက်နက်ထိုးကြိတ်သည် ☐ 2 လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု (သို့) မုဒိမ်းမှု
☐ 3 အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုရှိသည် ☐ 4 အတင်းအဓမ္မ / ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့်အိမ်ထောင်ကျစေသည်
☐ 5 မိန်းမပျက်အဖြစ် ရောင်းစား / ဖျားယောင်းခံရသည်
☐ 6 အတင်းအဓမ္မ ပြည့်တန်ဆာဖြစ်စေသည်
☐ 7 အမျိုးသားမှ ပုန်းအောင်းရှောင်ရှားရာတွင် အမျိုးသမီးမှအာဏာပိုင်များနှင့် အပေးအယူပြုလုပ်ရသည်
☐ 8 အခြား_______________
☐ 9 ဘာမှအခြိမ်းခြောက်မခံရပါ

၁၀။ အကယ်၍ သင့်မိသားစုအတွင်း အသက်(၁၈)နှစ်အောက်အရွယ်တဦးဦး စစ်တပ်ထဲတွင်ရှိနေပါက သူဘာတာဝန်ထမ်း ဆောင်နေရပါသလဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 ဗမာတပ်မတော်ထဲတွင်စစ်သား
☐ 2 လက်နက်ကိုင်အတိုက်အခံအဖွဲ့ထဲတွင်စစ်သား
☐ 3 ဗမာတပ်မတော်ထဲတွင် မီးဖိုချောင်တာဝန်
☐ 4 လက်နက်ကိုင်အတိုက်အခံအဖွဲ့ထဲတွင်မီးဖိုချောင်တာဝန်
☐ 5 တပ်မတော်ထဲတွင် ပေါ်တာ (သို့)သတင်းပို့သမား
☐ 6 လက်နက်ကိုင်အတိုက်အခံအတွက် ပေါ်တာ(သို့)သတင်းပို့သမား
☐ 7 ဗမာတပ်မတော်ထဲတွင် တောက်တိုမယ်ရလုပ်ရ
☐ 8 လက်နက်ကိုင်အတိုက်အခံအတွက် တောက်တိုမယ်ရလုပ်ရ
☐ 9 ၁၈နှစ်အောက်တယောက်မှစစ်တပ်ထဲတွင်မရှိပါ
☐ 10 အခြား ....

၁၁။ ပြီးခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း စစ်တပ်၏လှုပ်ရှားမှုအား မည်သည့်ကြိုတင်သတိပေးခြင်းပုံစံဖြင့် သင်သိခဲ့ရပါသလဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 လက်နက်မဲ့ရွာလုံခြုံအဖွဲ့မှတဆင့် ☐ 2 လက်နက်ကိုင်ရွာလုံခြုံရေးအဖွဲ့မှတဆင့်
☐ 3 ဗမာစစ်တပ်အာဏာပိုင်မှတဆင့် ☐ 4 အစိုးရဆန့်ကျင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့/အပစ်ခတ်ရပ်အဖွဲ့ မှတဆင့်
☐ 5 ကုန်သည်/အခြားရွာသားများမှတဆင့် ☐ 6 လူသားချင်းစာနာမှုဝန်ထမ်း/လူ့အခွင့်အရေးဝန်ထမ်းမှတဆင့်
☐ 7 တခါမှ မရရှိခဲ့ပါ ☐ 8 အခြားနည်းလမ်းမှတဆင့် (ဖော်ပြပါ) ______________

၁၂။ ပြီးခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း အကူအညီပေးလုပ်သားများလာရောက်သည့်အတွက် သင် လုံခြုံရေးအတွက် မည်မျှအကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်စေပါသလဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 အပြောင်းအလဲမရှိ – နောက်တခါလာမည်ဟုမျှော်လင့်
☐ 2 အပြောင်းအလဲမရှိ – ဝေးဝေးနေသွားမည်ဟုယူဆ
☐ 3 တိုးတက်သည်–လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုလျော့လာ
☐ 4 တိုးတက်သည်–စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးကွန်ယက်ပိုအားကောင်း
☐ 5 ပိုဆိုးသည်–မရောက်လာမီ အကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်မှု
☐ 6 ပိုဆိုးသည်–ပြန်သွားပြီး အကြမ်းဖက်လက်တုံ့ပြန်မှုဖြစ်စေ
☐ 7 မည်သည့်လူသားချင်းစာနာမှုအကူညီမရောက်ဖူးပါ ☐ 8 အခြား (ဖော်ပြပါ) ___________

၁၃။ ပြီးခဲ့သည့် ၁၂လတာကာလအတွင်း သင်နေထိုင်ရာဒေသမှ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုသတင်းအချက်အလက်များ အစီရင်ခံတင်ပြပြီးသောအခါ သင်တို့ရွာသားများလုံခြုံရေးအတွက် မည်ကဲ့သို သက်ရောက်စေပါသလဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 မပြောင်းလဲပါ–ယခင်ကနှင့်အတူတူ
☐ 2 ဘယ်သူမှအချက်အလက်လာရောက်ကောက်ယူခြင်းမရှိပါ
☐ 3 ပိုကောင်းလာ–လူ့အခွင့်အရေးအကြောင်းပိုသိလာ
☐ 4 ပိုဆိုးလာ–ကင်းလှည့်တပ်များပိုမိုများပြားလာ
☐ 5 ပိုကောင်းလာ–အစိုးရမှကျူးလွန်သူကိုအပြစ်ပေး
☐ 6 ပိုဆိုးလာ–ကျူးလွန်ခံရသူ ပိုမိုချိုးဖောက်ခံရ
☐ 7 ပိုကောင်းလာ–တိုင်းရင်းသားအာဏာပိုင်မှကျူးလွန်သူကိုအပြစ်ပေး ☐ 8 အခြား (ဖော်ပြပါ)--------

၁၄။ သင်နှင့်အနီးဆုံးမြို့ပေါ်တွင်နေထိုင်နေသည့်လူများနှင့် ဆက်ဆံရေးပြေလည်ရန်သင်ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် မည်သည့်အဓိက အကြောင်းပြချက်များကြောင့်လဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 ကူးသန်းရောင်းဝယ် / ကုန်စည်လဲလှယ်ရန်
☐ 2 လက်ထပ်/အသုဘအခမ်းအနား/ပွဲလမ်းသဘင်များအတွက်
☐ 3 အလုပ်ခန့်ခြင်း/နေ့စားအလုပ်အတွက်
☐ 4 အပေါင်းအသင်းများနှင့် မိသားစုများအား လည်ပတ်ခြင်း
☐ 5 ပညာရေး/ကျန်းမာရေး/လူမှုဖူလုံလုပ်ငန်းများ ☐ 6 စစ်တပ်ပေါ်လစီ/စစ်ကြောင်းသတင်းရယူရန်
☐ 7 ကယ်ဆယ်ရေးအကူအညီအတွက် ☐ 8 အခြား _______________
☐ 9 ဘာအဆက်အသွယ်မှ မရှိပါ

၁၅။ သင်နှင့်အနီးဆုံးမြို့ပေါ်နေလူများနှင့်ဆက်ဆံရေးပြေလည်ရန်အတွက် အဓိကအဟန့်အတားများဟာ ဘာတွေလဲ? *(ဆီလျော်သည့်အကွက်များတွင် မှတ်ပါ)*

☐ 1 ခရီးစရိတ်ကုန်ကျမှု ☐ 2 သွားလာရေးနှင့်ကုန်သွယ်မှုပိတ်ပင်ခံရခြင်း
☐ 3 လုံခြုံရေးမရှိ/ပဋိပက္ခကိုကြောက် ☐ 4 အချိန်မရှိ/ အလုပ်များ
☐ 5 မှတ်ပုံတင်မရှိ ☐ 6 အခြား _________________
☐ 7 ဘာအဟန့်အတားမှ မရှိပါ

သင်၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတွက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၆)
အတိုကောက်ဝေါဟာရများနှင့် နေရာအမည်များ

ASEAN	အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (အာဆီယံ)
CIDKP	ကရင်ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာကော်မီတီ
DKBA	တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး
IASC	ကုလသမဂ္ဂအေဂျင်စီဌာနများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအမြဲတမ်းကော်မီတီ
IB	ခြေလျင်တပ်ရင်း (ခလရ)
ICRC	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနီကော်မီတီ
IDP	ပြည်တွင်း၌ အခြေမဲ့ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေးနေကြရသည့် ဒုက္ခသည်များ
KNLP	ကယန်းပြည်သစ်ပါတီ
KNPLF	ကရင်နီလူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (ကလလတ)
KNPP	ကရင်နီအမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီ
KNSO	ကရင်နီ အမျိုးသား သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအဖွဲ့
KNU	ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (ကေအန်ယူ)
KNLA	ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်
KNU/KNLA-PC	ကေအန်ယူ–ကေအန်အယ်လ်အေ ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ
KORD	ကရင် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးရုံး
KPF	ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့
KSWDC	ကရင်နီ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဗဟိုဌာန
LIB	ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ)
LID	ခြေမြန်တပ်မ
MRDC	မွန် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီ
NGO	အစိုးရနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ
NMSP	မွန်ပြည်သစ်ပါတီ
OCHA	ကုလသမဂ္ဂ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေး ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးရုံး
PNO	ပအိုဝ်အမျိုးသား အဖွဲ့ချုပ်
PNLO	ပအိုဝ် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့
PNDO	ပအိုဝ်အမျိုးသား ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့
SPDC	နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ (နအဖ)
SSA-S	ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (တောင်ပိုင်း)
SSA-N	ရှမ်းပြည်တပ်မတော် (မြောက်ပိုင်း)

SSNA	ရှမ်းပြည် အမျိုးသားတပ်မတော်
SNPLO	ရှမ်းပြည် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (ရလလဖ)
SRDC	ရှမ်း ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီ
TBBC	ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက် ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး ညွန့်ပေါင်းအသင်း
UNHCR	ကုလသမဂ္ဂ ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး
UNGA	ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ
UNSC	ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ
UWSA	ဝပြည် သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော်

၁၉၈၉ မတိုင်မီ ယခင် နေရာအမည်များ	(နဝတ–နအဖ) လက်ထက် ၁၉၈၉ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ပြောင်းလဲခေါ်ဆိုသော နေရာအမည်များ
Burma	Myanmar
Irrawaddy Division	Ayeyarwady Division
Karenni State	Kayah State
Karen State	Kayin State
Moulmein	Mawlamyine
Mergui	Myeik
Pa-an	Hpa-an
Pegu Division	Bago Division
Salween River	Thanlwin River
Sittaung River	Sitoung River
Tavoy	Dawei
Tanessrim Division	Tanintharyi Division
Taungoo	Toungoo
Rangoon	Yangon

TBBC

www.tbbc.org

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက် ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး ညွှန့်ပေါင်းအသင်း (တီဘီဘီစီ)

မြန်မာနိုင်ငံမှ အိုးအိမ်အခြေပျက်ထွက်ပြေးလာရသူများအတူ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
၂၅ နှစ်ပြည့်နှစ်ပတ်လည်နှစ်

ရည်ရွယ်ချက်

ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်တလျှောက် ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးညွှန့်ပေါင်းအသင်း(တီဘီဘီစီ) သည် အစိုးရမဟုတ်သည့်၊ အကျိုးအမြတ်အတွက်မမျှော်ကိုးသော လူသားချင်းစာနာမှုကယ်ဆယ်ရေးအကူအညီများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများပေးအပ်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းတခုဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့များ၏ညွှန့်ပေါင်းအဖွဲ့အစည်းတခုဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ အိုးအိမ်အခြေပျက်ထွက်ပြေးလာသူများအတွက် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆီးပေးရန်၊ မိမိဘာသာ ကိုယ်ထူကိုယ်ထရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် သန်စွမ်းအားကောင်းလာစေရန်၊ ထိုသူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်လျော်ညီစွာ သင့်လျော်သည့်ရေရှည်အဖြေရှာဖွေနိုင်ရေးအတွက် တုံ့ပြန်ကူညီပံ့ပိုးမှုပေးနေပါသည်။